

VASTGESTELD VERSLAG VAN FORUM STAD VAN GEMEENTE RIJKSWIJK
d.d. 10 juni 2021

Voorzitter: de heer R. v.d. Meij

Beter voor Rijswijk (BvR): de heren D. Cupedo/ E.Braam/ J.Paredes Sanchez/ G. Kruger/ A. v.d. Berg

Groen Links (GL)L: mevr. M. Alberts/ de heer M. Wit/ de heer R.J. de Vries

VVD: de heren C. Sleddering / mevr. C. de Mooij/ hr. U. Oelen

D66: mevr. E. Woudstra/ de heer R. Veerman

CDA: de heren M. van Enk, M. Majjaoui

PvdA: de heer A. Kooy

Gemeentebelangen Rijswijk (GBR): de heren P.v.d. Velde, M. van Reijen

Rijswijks Belang (RB): de heer M. Weterings, mevr. B. Niesen

WIJ. : de heer D. van Dam/ mevr. C. Mauer

Onafhankelijk Rijswijk: mevr. R. de Man

Wethouders: de heren J. Keus/ A. v.d. Laar/ B. Lugthart/ mevr. J. Besteman/ mevr. L. Bentvelzen

Griffie: J. Hoefnagel, raadsadviseur

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering.

2. Algemeen Spreekrecht inwoners

Inspreekster: mevrouw Koole: Aan de orde vandaag staan de vertrekpunten voor Pasgeld-Oost. Wij constateren dat de voorgestelde kaders dusdanig zijn gesteld als zogenaamde knock-out criteria die alleen maar uitgaan van huizen bouwen, dat ons streven, namelijk het toekomstig behoud van de opwaardering van aangesloten groenblauwe ruimte voor iedereen Rijswijk, bij voorbaat kansloos wordt gemaakt. Binnen genoemde kaders verwordt het participatietraject tot een invuloefening. Waar komen de huizen en de wegen? Een toegezegde maatschappelijke kosten-batenanalyse zal dit niet veranderen. Woningbouw wint het

zo altijd. Wij vragen u dan ook nadrukkelijk om deze vertrekpunten niet te accepteren. Hieraan toegevoegd zou ik nog een paar opmerkingen willen maken. De druk op Pasgeld en Rijswijk wordt veel te groot. Aan de randen van Pasgeld worden in de komende jaren duizenden woningen gebouwd. Denk aan de Bogaard, Parkrijk en de hoogbouw in het havengebied. Tienduizenden mensen extra zullen in Rijswijk blijvend op zoek gaan naar ruimte om te recreëren, van de koelte te genieten, om met hun hond te wandelen. De druk op Pasgeld wordt gigantisch. Pasgeld wordt in gebiedsontwikkelplannen genoemd als overloopgroen, maar nergens wordt dat gekwantificeerd. Met de bebouwing van Pasgeld zelf gaat Rijswijk door met het verkopen van haar laatste kroonjuwelen. De enorme woningbouw gaat nu al ten kosten van tientallen hectares aaneengesloten groen. De verhouding groen staat tot inwoners, wordt significant kleiner. Rijswijk groeit aan Delft vast en is in haar verstedelijking in niets meer te onderscheiden van haar buurgemeenten. De woningbouwopgave loopt steeds meer uit de pas met de groenopgave. Voor de woningopgave wordt steeds verwezen naar de stadsvisie 2030. Die woningdoelstelling is inmiddels bereikt. In diezelfde stadvisie wordt het woord groen 113 keer genoemd. Rijswijk wil, staat letterlijk, dat groen niet op de tweede plaats mag komen. Een heldere groendoelstelling zou je zeggen. Toch sinds 2016 is het Rijswijkse groen alleen maar en in snel tempo afgenomen. Wij vragen ons oprecht af hoe serieus Rijswijk zichzelf neemt wanneer ze haar bouwambitie steeds boven haar groendoelstelling blijft stellen. En houdt Rijswijk zichzelf niet voor de gek als zij het aantasten van aaneengesloten groen en natuurwaarde denkt te compenseren met bijvoorbeeld de zuivering van vervuild water, dat toch al dient te gebeuren. Of met fietspaden en met het groen opvullen met bedrijven. De werkgroep Pasgeld komt binnenkort met een plan dat daadwerkelijk integraal uitgaat van de groen, water, klimaat, schone lucht en recreatiebehoeften van Rijswijk. Een plan dat niet berust op een korte termijn businesscase en ontwikkeling op de postzegel, maar uitgaat van de noodzakelijke toekomstige waarde. Een plan dat niet de risico's draagt voor mogelijk grote toekomstige kosten, zoals nieuw te creëren waterberging of nieuw te creëren groen, maar een landschappelijk plan waar Rijswijk echt trots op kan zijn, kan laten zien dat ze nog altijd vooruitstrevend is en zich bewust toont van alle opgaven die er liggen. Dit kan alleen als u Rijswijk een kans geeft om daadwerkelijk een onderscheidende groene gemeente te blijven, zoals geuit in de stadsvisie. Dit kan alleen als u de kaders voor de ontwikkeling van Pasgeld-Oost, zoals nu voorgesteld, niet accepteert. Wij vragen u daarentegen om eerlijke en evenwichtige uitgangspunten. U zou alle huidige en toekomstige bewoners van Rijswijk die recht hebben op volwaardig groen dicht bij huis, zonder hoge kosten ten gevolge van ontkenning daarvan in het verleden, een enorme dienst bewijzen. Wij vragen u dus nogmaals en met grote nadruk om de voorgestelde vertrekpunten niet te accepteren. Rijswijk verdient beter. Dan wil ik u nog meegeven dat de vereniging Natuurlijk Delfland en de Natuur en Milieu Federatie Zuid-Holland volledig achter ons streven staan om het open en groen te behouden en te versterken. De Natuur en Milieu Federatie zal u daarvoor op korte termijn ook per brief van berichten. Dank u wel voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koole, voor uw inbreng. Zijn er vanuit het forum nog vragen voor mevrouw Koole.

De heer Braam BvR: Ik had één belangrijke vraag eigenlijk aan mevrouw Koole. Ik hoor haar natuurlijk een pleidooi houden voor feitelijk alleen maar groen. Maar ziet zij kansen om toch in een deel van dat gebied, waar vroeger kassen hebben gestaan, om daar toch nog een deel woningbouw te realiseren? Ziet zij daar kansen toe?

De voorzitter: Mevrouw Koole, heel kort.

Mevrouw Koole: Wij vragen niet voor niets om een nul-optie en wat er verder mogelijk is. Laten we eerst eens kijken naar de nul-optie.

De voorzitter: Dan ga ik over naar de volgende inspreker. Dat gaat over de brandbrief inzake Huis van de Stad namens de heer Dijkhuizen. En dat zal voorgedragen worden door de heer Hoefnagel namens de griffie.

De heer Hoefnagel griffie: Goedenavond. De brief is van oud-raadslid Wim Dijkhuizen.

Voorzitter, u zult begrijpen waarom ik op dit moment gebruik maak van de mogelijkheid om in te spreken. Ik ben boos en zwaar teleurgesteld in het gedrag van dit college in de richting van een kritische burger. Even terug in de geschiedenis. Begin november schreven wij, Dick Jense en ik, een brandbrief aan het college met betrekking tot de financiële ontwikkelingen rond het Huis van de Stad. Binnen twee dagen een reactie middels een persbericht. Wij werden beschuldigd van smaad, het verspreiden van fake news en Trumpiaans gedrag. Een reactie van een fatsoenlijk college onwaardig. Gelukkig zijn we niet vervolgd, mochten we beiden onze koninklijke onderscheiding houden en werden we niet verwijderd van Facebook. Verder werden wij middels hetzelfde persbericht uitgenodigd bewijzen aan te leveren en deze ook openbaar te maken. Persoonlijk hebben wij nooit bericht ontvangen van deze beschuldigingen en de uitnodiging om de bewijzen aan te leveren. Uiteindelijk, na lang gewacht te hebben op een officiële reactie, zijn 5 februari 2021 de gevraagde bewijzen en de financiële vertaling hiervan aangeleverd met het verzoek om een reactie van het college. Een kopie van dit schrijven aan het college is eveneens verzonden naar de leden van de rekenkamer. Van beide instanties taal noch teken, en na drie maanden nogmaals verzocht om reactie. En tevens hebben wij onze bevindingen aan de leden van de raad gestuurd. Nu inmiddels weer een maand verder nog steeds geen enkele reactie, ook niet uit de raad, op een enkel raadslid na. Wel heeft een woordvoerder van een portefeuillehouder laten weten dat als gevolg van de overvolle agenda van de wethouder, hij het te druk heeft om onze vragen te beantwoorden, maar een antwoord komt beslist. Waarom moet dit zo lang duren voordat er een antwoord komt op onze zienswijze? Het lijkt me niet zo moeilijk. Wij tonen in ons schrijven aan dat de vergelijking in het raadsvoorstel van mei 2017 gebaseerd is op onjuiste uitgangspunten. Wij hebben ons slechts bepaald op scenario B, continuering van de huidige situatie. Het nieuwe werken dat enerzijds een positieve bijdrage zou leveren voor de werknemers, onder andere meer vrijheid, een beter werkklimaat, flexibiliteit, minder files. En tevens levert het ook voordelen voor de werkgever, zoals besparing op kantoorruimte, besparing op energiekosten, minder ziekteverzuim en een hogere productie. Enkele voorbeelden van bedrijven waar bespaard werd op kantoorruimte na invoering van het nieuwe werken. Essent ging van 100.000m² naar 35.000m². Achmea bespaarde ruim 50%, en Schiphol 45%. Voor het nieuwe werken moeten in Hoogvoorde 284 werkplekken gerealiseerd worden. Een investering van ruim 8 miljoen is hiervoor nodig. Maar voor het realiseren van een optimaal werkklimaat en een forse besparing op de huisvesting en energiekosten moet je een paar centen over hebben, zullen we maar denken. Na 15 jaar is de boel afgeschreven dus gaan we maar opnieuw een investering doen, dit keer voor een bedrag van circa 10 miljoen euro. Het kan niet op, het geld moet rollen. Hoogvoorde is aangepast. De werknemers krijgen geweldige plekken. Maar wat blijkt, er wordt niet bespaard op kantoorruimte. Nog de dure adviseurs, de ambtenaren of collegeleden hebben deze fout ontdekt. Bij niemand is een belletje gaan rinkelen. Dat belletje rinkelde in 2017 wel bij de fractie van Onafhankelijk Rijswijk, maar hun inbreng werd door college en raad niet serieus genomen. De adviseurs hebben vervolgens hun opdracht naar de letter uitgevoerd, continuering van de huidige situatie. Hierbij blijft de begane grond ongewijzigd, de eerste verdieping blijft ingericht als vergaderverdieping, want we moeten de 800m² volmaken. En de tweede verdieping is gereserveerd voor het college die hun eigen kamers willen behouden. En wat we met de overige vierkante meter op deze verdieping doen zien we later wel. Resterende verdiepingen 3, 4, 5 en 6. We hebben 284 werkplekken en vier verdiepingen, dus een indelingstekening met 72 werkplekken, klaar is kees. Ongelofelijk, maar ook onbegrijpelijk dat de gemeente Rijswijk als enige organisatie in Nederland geen kantoorruimte kan besparen met de invoering van het nieuwe werken voor het gebouw Hoogvoorde, en dit wel voor elkaar kreeg voor het

Huis van de Stad. Mij is dat wel gelukt. Het restant van de tweede verdieping inrichten met werkplekken. Het aantal vierkante meter vergaderruimte naar het niveau van het Huis van de Stad, 300m². De vrij komende 500m² inrichten met werkplekken, en ten slotte de rest aan benodigde werkplekken invullen op verdiepingen 3 en 4. De verdiepingen 5 en 6 gaan terug naar de eigenaar van Hoogvoorde. Het zal duidelijk zijn dat het aantal vierkante meter aanmerkelijk minder zal worden en van grote invloed zal zijn op het resultaat van scenario B. De financiële doorrekening van al deze componenten dragen ertoe bij dat het uiteindelijke resultaat er heel anders ziet dan het aan ons voorgelegde resultaat van het college in 2017. Een verschil van ruim 19 miljoen ten opzichte van het raadsvoorstel. En we zijn er nog niet. In 2017 is door de raad besloten voor een gefaseerde uitvoering en aanbesteding. Een aanbestedingsmethode waarvan ik in 2017 geen voorstander was en nog steeds niet ben. Een methode die zeer grote risico's met zich meebrengt. En als opdrachtgever ben je volledig overgeleverd aan de situatie op de markt. Het kan mee- op tegen zitten. Mijn ervaring is dat het meestal tegen zit. Ik wacht met grote spanning af wat de toekomst zal brengen. Ik sta nog steeds achter de door ons in het verleden gebruikte term, dat er gesjoemeld is met getallen. Ik voel me zelfs bedrogen. Ik ben van mening dat de raad in mei 2017 in de maling is genomen. Ik hoop dat mijn nare gevoelens door de beantwoording van onze vragen door het college weggenomen kan worden, en wacht wederom met spanning af. Misschien nu met wat bijval vanuit de raad hoop ik dat er op korte termijn de gevraagde antwoorden gaan komen. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel, namens de heer Dijkhuizen, de heer Hoefnagel. Ik heb inmiddels een toezegging van de heer Lugthart gekregen, voor de vergadering, dat beantwoording van het raadsadres nu zo spoedig mogelijk zal volgen naar de schrijver, de heer Dijkhuizen. En we spreken uiteraard 20 juni over de tweede fase Huis van de Stad ook weer over dit onderwerp. Volgens mij zijn er geen vragen vanuit het forum. Dan wil ik ook weer de heer Hoefnagel vragen in te spreken namens het Sir Winston Leisure Center, de familie Ballemaker. De heer Hoefnagel.

De heer Hoefnagel griffie: De inspreektekst heeft een relatie met raadsadres 21053 en is van de heer Ballemaker. Voorzitter, leden van de raad, onder verwijzing naar onze brief, maar ook naar de daarin genoemde participatiebijeenvakomen, zal het u duidelijk zijn dat wij ons grote zorgen maken. In de kern gaat het om twee begrippen. Parkeergelegenheid aan de openbare weg en op korte loopafstand. Twee, bereikbaarheid in de eindfase van de voorgenomen ontwikkelingen in dit gebied, maar zeker ook ten tijde van het jarenlange bouwen, verbouwen, oprichten en inrichten. In de brief hebben wij voorgesteld om voor het Kesslerpark en de Lange Kleiweg tot aan de kruising met de Visseringlaan eenrichtingsverkeer in te stellen en daarmee de verkeerscirculatie te verbeteren en ruimte te winnen voor het toevoegen van parkeerplaatsen. Voor een specifiek onderzoek vragen de verschillen verkeerskundige bureaus om opdrachtverlening dan wel medewerking, instemming van de gemeente. Mocht u besluiten hiertoe het initiatief te nemen, dan zijn wij bereid om een deel van de kosten daarvan te dragen. Kessler Park. Hier bevinden zich nu 53 parkeerplaatsen. In de plannen verdwijnen bijna alle parkeerplaatsen met een openbare status. Dit als gevolg van vergroening, herinrichting en herbestemming. Onder andere het voormalige IND gebouw hoek Volmerlaan, de Lange Kleiweg. Hier bevinden zich 54 openbare parkeerplaatsen aan de zijde van de Shell. In de voorlopige gemeentelijke plannen is voorzien in opheffing van deze parkeerplaatsen, en in de ambtelijke toelichting wordt dit nogmaals bevestigd. In dat geval verdwijnen dus alle openbare parkeerplaatsen aan de openbare weg tot aan de kruising met de Visseringlaan. Totale beeld. Hierdoor verdwijnen er ongeveer 100 parkeerplaatsen. Als alternatief wordt dan gemakshalve even verwezen naar een parkeergarage op grote afstand aan de Van Gijnstraat wat particulier eigendom is. Dit is absoluut geen redelijk of acceptabel alternatief. De verwijzing naar de parkeergarage op veel te grote afstand komt ook terug in de participatiebijeenvakomen en de ambtelijke mailwisseling die heeft plaatsgevonden. Plangebied. Over de

Eisenhowerlaan, Winston Churchilllaan, Volmerlaan, Kessler Park, Lange Kleiweg en Visseringlaan. Hier worden functies vervangen en nieuwe functies toegevoegd. Dat vraagt in feite om extra parkeerplaatsen aan de openbare weg voor nieuwe en reguliere gasten en bezoekers, artsen, mantelzorgers, invaliden, bezorgdiensten, leveranciers, et cetera. En dus niet om een grote kaalslag in het bestaande aanbod van parkeerplaatsen. Taxi's. Er zijn geluiden, geruchten wellicht, dat er plannen zijn om de huidige standplaatsen bij het station te verplaatsen. Zo ja, waar worden die nieuwe plaatsen dan gevonden? Het mag uiteraard niet te kosten gaan van de huidige openbare parkeerplaatsen in deze toch al kwetsbare omgeving. Ten slotte spreken wij hier de hoop uit om een aanpassing van de plannen voor het openbaar gebied. Wij gaan er daarbij vanuit dat de eerdere input onvoldoende is geweest en dat er dan ook nu een bijstelling zal gaan plaatsvinden. Wij zijn op uitnodiging altijd beschikbaar voor overleg, toelichting en samenwerking. Hoogachtend, de heer Marco Ballemaker.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Hoefnagel, namens de heer Ballemaker voor zijn inspreektekst. We hebben gezien dat de fractie van Rijswijks Belang (RB) vragen heeft gesteld naar aanleiding van het raadsadres. En omwille van een efficiënt verloop van de vergadering heb ik afgesproken met de heer Weterings om bij dit agendapunt zijn vragen vast in te brengen, waarbij de wethouder, de heer Van de Laar, gelijk antwoord op kan geven.

Mevrouw De Man OR: Ik wilde eigenlijk bij het vaststellen van de agenda vragen of het raadsadres met betrekking tot dit onderwerp geagendeerd kan worden voor volgend forum. Ik vind het namelijk dusdanig belangrijk, dat we het niet moeten afdoen met een simpel vragenuurtje of iets dergelijks. Ik wil dat even uitgebreid bespreken.

De heer Cupedo BvR: Wij steunen Onafhankelijk Rijswijk, Romy de Man.

Mevrouw De Man OR: Dank.

De voorzitter: Toch wil ik de heer Weterings even de gelegenheid geven kort zijn vragen te stellen en de beantwoording te geven door de wethouder. En dan kunnen we bij het agendapunt nog zien of er behoefte aan agendering. De heer Weterings.

De heer Weterings RB: Dank u wel, voorzitter. Ja, Rijswijks Belang is vooral geschrokken over de gang van zaken en het gevoel wat bij deze zelfstandig ondernemer, vooral onafhankelijk ondernemer, is ontstaan na de diverse participatie bijeenkomsten en de daarop gegeven antwoorden. Deze ondernemer is inmiddels al ruim 45 jaar een begrip met Rijswijk. En wij vragen ons af of er al, ja, contact is gezocht met deze ondernemer, of zijn zijn vragen wel schriftelijk beantwoord? Is het college het met Rijswijks Belang eens dat de antwoorden die gegeven zijn, zoals horeca en parkeren is geen goed huwelijk of gaan niet goed samen, dat dat wel heel erg kort door de bocht is? Wat vindt het college van dit soort antwoorden? Bij dezen, ja, begrip van de ondernemer in Rijswijk. Want heeft u weleens gedacht aan de weersomstandigheden, oudere mensen, opa's, oma's, kindervagens, kleine kinderen, mindervaliden en invalide mensen. Het Leisure Center moet gewoon goed bereikbaar zijn met de auto. En dan krijg je dat soort antwoorden. In hoeverre stelt het college waarde aan de belangen van deze ondernemer? En is het college bereid om de plannen voor het gebied, één, op hold te zetten en eerst met deze ondernemer om de tafel te gaan? En dan, ja, nogmaals de zorg van deze ondernemer kan Rijswijks Belang zich volledig in vinden. Wij verzoeken u dan ook met klem om hier serieus en vooral ondernemer vriendelijk mee om te gaan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Weterings. Wethouder Van de Laar voor een korte reactie.

Wethouder de heer Van de Laar: Ja. Dank u wel, voorzitter. Om de vragen af te gaan. Voor de volledigheid wil ik ook melden dat we 29 juni meen ik een hele forumavond hebben, presentatie forum, waarin het hele plan wordt gepresenteerd, vooruitlopend op oordeelsvormend forum en besluitvormende raad in december. ... Maar als prelude daarop alvast een aantal antwoorden op de vragen van de heer Weterings. De vragen die de heer Ballemaker aangeeft zijn natuurlijk veel dieper van inhoud en veel meer. En daar gaan we allemaal op in in dit proces. En er is ook al telefonisch contact geweest. En de familie Ballemaker is aanwezig geweest bij de participatieavonden. Maar ik heb ook gezegd, we moeten er gewoon een afspraak mee inplannen, net zoals dat met alle belangrijke stakeholders in het gebied doen. Dus naar uw antwoorden of naar uw vragen, ze zijn ... Er is telefonisch contact geweest naar aanleiding van het raadsadres, en schriftelijk in concept gereed. De antwoorden zoals die zijn gegeven. Nou ja, als die verkeerd zijn overgekomen, dat is natuurlijk niet de bedoeling geweest. De bedoeling is dat er heel zorgvuldig met de zorgen van alle soorten ondernemers en stakeholders in het gebied omgegaan wordt. Heeft u wel eens gedacht aan de weersomstandigheden? Ja. En de verschillende doelgroepen die daarbij horen. Het hele idee is natuurlijk dat het een gebied wordt waar voor inwoners, maar ook allerlei soorten gebruikers en invaliden en verkeersmoderniteiten een veilige situatie en een sociaal veilige situatie ontstaat ook. Wat is het belang dat wij hechten aan ondernemers? Zeer groot. De kern van dit gebied is bedrijvigheid, dat moet het ook blijven. En op 29 juni vertellen we meer over die campusontwikkeling. En bent u bereid om in gesprek te gaan? Zeker. En daarmee zetten wij dus dan ook het proces niet on hold. Want als ik alles on hold zou zetten, zou ik ook niet in gesprek gaan. Dat is misschien een flauw antwoord, maar we gaan heel serieus met alle stakeholders daar in gesprek. Dat waren de antwoorden, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder. We hebben notie genomen van het feit dat we 29 juni nog een presentatie forum krijgen. Ik kom zo meteen op mijn volgende agendapunt terug op de vraag van Onafhankelijk Rijswijk en Beter voor Rijswijk om alsnog het raadsadres apart te agenderen. Dus daar kom ik zo meteen op terug. De heer Weterings nog een korte reactie? Of is het antwoord voorlopig genoeg?

De heer Weterings RB: Ja, voorzitter, een hele korte reactie. Het verbaast mij ontzettend als een ondernemer zo'n brief stuurt, dat er even een belletje wordt gepleegd. Ik had allang langs gegaan, want zo'n ondernemer hoor je gewoon op handen te dragen. Die is onafhankelijk, heeft nooit zijn hand opgehouden. En dat als je dat met een telefoontje afdoet, dat valt mee echt zwaar tegen. Daar moet je heel gauw langsgaan om met deze ondernemer te gaan praten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Weterings.

3. Lijst van Ingekomen stukken

De voorzitter: Dan ga ik met uw welnemen over naar agendapunt 3, de lijst van ingekomen stukken. De vaststelling van wijziging en afdoening. Ik heb twee verzoeken gekregen. Allereerst het verzoek van de heer Kooy van de PvdA om IB brief 21046, toelichting actualisatie woonvisie, 047 bouwplan Buitenpoort Parkwijk en ontwerp bestemmingsplan 't Haantje en 21055 principeakkoord Rijswijk Wonen te agenderen voor het volgende forum. Dat betekent dat het dat forum van 2 september gaat worden, dat kan niet eerder. Dat ook de vragen die gesteld zijn voor deze agenda ook naar 2 september doorschuiven automatisch. Kan het op uw instemming rekenen?

De voorzitter: De heer Oelen.

De heer Oelen VVD: Ik heb ooit eens begrepen dat een agenda gepromoveerd kan worden als behandelvoorstel als het wordt ondersteund door andere partijen.

De voorzitter: Ja.

De heer Oelen VVD: Is dat hier het geval?

De voorzitter: Die vraag stel ik nu aan het forum, of er ondersteuning is. U ondersteunt het voorstel, de heer Oelen?

De heer Oelen VVD: Nee.

De voorzitter: Dat is duidelijk. Ik kijk naar de heer Wit van GroenLinks.

De heer Wit GL: Ja, die ondersteunen het voorstel.

De voorzitter: En mevrouw Woudstra, D66?

Mevrouw Woudstra D66: Even voor de duidelijkheid. We hebben het over buitenpoort Parkwijk en het ontwerpbestemming 't Haantje.

De voorzitter: Ja, mevrouw. 21047.

Mevrouw Woudstra D66: Een dubbelcheck. Maar ja, ik spreek me niet uit. Maar ik wil liever niet elke raadsinformatiebrief ter behandeling oproepen, maar andere partijen staat dat vrij.

De voorzitter: Dan is bij dezen besloten om het te agenderen voor het forum van 2 september. Dank u wel. Dan het voorstel van Onafhankelijk Rijswijk en Beter voor Rijswijk om het raadsadres te agenderen voor de eerstvolgende forum. Dat wordt dan ook 2 september.

Mevrouw De Man OR: Voorzitter?

De voorzitter: Of zou dat behandeld kunnen worden bij 29 juni?

De heer Weterings RB: Ik steun u hoor. Ik heb wel mijn zegje gedaan, maar ik steun u wel. Zo, alstublieft.

De voorzitter: Mevrouw De Man hoorde ik?

Mevrouw De Man OR: Ja. Dank u wel, voorzitter. Ja, klopt inderdaad. De heer Van de Laar die gaf net aan dat we op 29 juni het hier ook nog over gaan hebben. En dan zal er later ook nog wel een moment komen om het debat te voeren. Dus ik wil mijn voorstel bij dezen intrekken.

De heer Cupedo BvR: Dank u wel, voorzitter. Wij willen hem wel graag agenderen voor het eerstvolgende forum.

De voorzitter: Nou, dan heb ik twee partijen die willen agenderen. Het kan altijd alsnog ingetrokken worden als we 29 juni een prachtige presentatie krijgen. Dus laten we hem met potlood hanteren op 2 september.

De heer Van Enk CDA: Ja, ik wil graag het voorstel van de wethouder honoreren. En terecht dat mevrouw De Man dat ook volgt. Het is niet alleen een kwestie van efficiency om het in het kader van totaal Kessler Park te bespreken, maar ook een kwestie van, ja, algemeen belang om dat te doen. Het heeft geen zin om één raadsadres apart te gaan behandelen en dan de andere in samenhang met het gehele onderwerp.. Dus ik ben een sterk voorstander voor het voorstel van de wethouder, laten we het dan bespreken.

De voorzitter: Nou, laten we hem in overweging nemen de 29e. Daar zal het raadsadres wel degelijk ook aan de orde komen. Kunnen we ook de 29^e bepalen uiteindelijk of we ook nog 2 september er nog apart over willen discussiëren. Dat is dan aan het forum.

De voorzitter: Dan gaan we dat op die manier doen. Dan de overige lijst van ingekomen stukken. De voorgestelde lijst van afdoening. Kan men daarmee instemmen? Ik zie een handje van de heer Van Enk.

De heer Van Enk CDA: Ja, wat betreft de brief van eigenaar Park Hoornwijck over de halte tramlijn 15, zou ik het college mee willen geven om daar wel actie richting MRDH of HTM in te ondernemen. En anders toch nog even met de raad voor te bespreken voor het antwoord uitgaat.

De voorzitter: Er staat mij bij, de heer Van Enk, dat we bij de behandeling van de MRDH stukken de mededeling hebben gekregen dat de rijksregeling een jaar tot twee jaar verlengd is.

De heer Weterings RB: Klopt, ja.

Mevrouw Alberts GL: Ja, ik wil hier een voorstel dan wel doen om deze van C naar A te zetten. Dat we de beantwoording gewoon te zien krijgen als raad.

De voorzitter: Oké.

Mevrouw Alberts GL: Dat lijkt me het makkelijkste.

De voorzitter: Safety first. Dan gaan we dat op deze manier doen. Dank u wel. Voor de rest kan bij dezen de agenda ingekomen stukken afgehandeld worden.

4. Vaststelling agenda

De voorzitter: Dan ga ik met uw welnemen naar agendapunt 4, de vaststelling van de agenda die in goed overleg met het presidium tot stand is gekomen. Ik wil ook met uw welnemen deze volgorde ook hanteren. Ik heb gevraagd mevrouw Bentvelzen even aan te schuiven bij deze agenda, naar aanleiding van het verzoek wat de VVD, de heer Sleddering, Rijswijks Belang, bij de griffie heeft gedaan om een korte toelichting te geven op de brief extra opvang in coronatijd, die wij gisteren over de mail hebben beantwoord. Het is niet helemaal een forum stad, maar ik wil toch eventjes de gelegenheid geven aan de wethouder om de brief procesmatig toe lichten onder dit agendapunt.

De heer Sleddering VVD: Ja, dank u. Ik ga niet over de inhoud van het project opvang daklozen in Rijswijk, daar ga ik niet met u over discussiëren, dat komt later.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Sleddering VVD: Waar het wel om gaat is, waarom hebben wij van de wethouder hier niets over vernomen, zoals bijvoorbeeld met een IB brief. Waarom hebben wij niets van de wethouder vernomen afgelopen dinsdag toen er forum was en wij aan de wethouder vroegen, is er nog iets uit het college als mededeling? Er was niets. Vervolgens krijgen wij dus een mail van de griffier in opdracht van de wethouder omdat het Algemeen Dagblad ging publiceren over dit onderwerp. Mijn vraag aan de wethouder is, hoe kijkt u aan tegen deze informatievoorziening van de raad, en komt dat overeen met uw informatieplicht naar ons?

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Alberts GL: Voorzitter, ik dacht dat het vragenuurtje door het presidium aan het eind van deze agenda was gezet.

De voorzitter: Nee, ik heb omwille van de agenda en de beperkte tijd van mevrouw Bentvelzen, om die niet om 24:00 uur vanavond aan te laten treden, gevraagd even om bij dit agendapunt aan te treden. En het is een procesvraag. De heer Sleddering gaat niet inhoudelijk een discussie aan, dat vind ik sterk van hem om dat niet te doen. Ik wil mevrouw Bentvelzen in de gelegenheid stellen om kort op het proces in te gaan. Mevrouw Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen:Dank, mijnheer Sleddering, voor uw vragen deze avond. U heeft gelijk, dinsdag heb ik wel een mededeling gedaan over de H4. Hier heb ik geen mededeling over gedaan. Het is niet het Algemeen Dagblad, maar het Rijswijks Dagblad die persvragen heeft gesteld. Het is een Haagse aangelegenheid. Den Haag die heeft met onze hotels gebeld in Rijswijk met het verzoek of er kamers beschikbaar waren voor de opvang van dak- en thuisluizen, omdat die mensen niet in de huidige normale setting, instellingen, mogen verblijven om de ministier van VWS extra maatregelen heeft opgelegd. Die heeft u kunnen lezen in de richtlijnen, een pdf-document die ik heb meegestuurd. En één van onze hoteliers die heeft aan Den Haag kamers aangeboden. Toen wij daarvan op de hoogte zijn gesteld ... Tenminste, toen wij dat in de wandelgangen meekregen, hebben wij afdeling veiligheid en het sociaal domein hebben we daarop laten aanhaken. Van goh, wij vinden toch, omdat het op ons grondgebied staat, dat wij verantwoordelijk zijn voor onze openbare orde en veiligheid onder andere. En we willen dat goed in de gaten houden, dus we willen daar werkafspraken over. Dat staat voor de rest in de memo toegelicht. En omdat er, A, persvragen kwamen van het Rijswijks Dagblad en B, vanavond vragen worden gesteld in de Haagse gemeenteraad. Weliswaar de andere kant op, of Den Haag wel voldoende doet voor de dak- en thuislozen, aangezien zij de centrumfunctie hebben uit Den Haag. Heb ik besloten u gisteravond nog te informeren, zodat u het niet uit de krant hoeft te vernemen. Zowel niet vanuit de bandbreedte uit Den Haag, of vanuit de lokale pers vanuit het Rijswijks dagblad. En ja, dat is mijn antwoord op uw vraag, mijnheer Sleddering.

De voorzitter: Dank u wel voor dit procesantwoord. Ik wil voorstellen als er nog vervolgvragen zijn, dat even buiten deze vergadering aan de wethouder voor te leggen. Dank u wel.

5. Mededelingen college

De voorzitter: Ik constateer geen mededelingen.

6. Terugkoppeling Gemeenschappelijke Regelingen

De voorzitter: Agendapunt 6, terugkoppeling gemeenschappelijke regelingen. Er zijn geen terugkoppelingen

7. Overzicht toezeggingen en moties

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 7, overzicht toezeggingen en moties. De griffie heeft van mevrouw Woudstra een aantal vragen, opmerkingen gekregen met betrekking tot de afhandeling van een aantal moties. En ik kan u vanuit het college mededelen dat er zo snel mogelijk door het college antwoord gegeven gaat worden. Tenminste, ik hoop dat mevrouw Woudstra het met mijn woorden wil doen in het kader van efficiënt verloop van de agenda. Dank u wel. Mevrouw Alberts.

Mevrouw Alberts GL : . Toezegging nummer 181 mag wat ons betreft van de lijst af. Die is afgehandeld. De schriftelijke vragen zijn nog niet beantwoord, maar dat is een andere procedure. Toezegging 124, het verzoek om die niet af te voeren. Er staat wel dat ambtelijk er gesprekken over lopen met de HTM, maar we willen graag op de hoogte gehouden blijven van die gesprekken. Dus graag nog niet afvoeren, maar ons op de hoogte houden van hoe dat verder verloopt. En dan over de lijst van langlopende toezeggingen. De ja-ja sticker. Inmiddels zou die zijn moeten ingevoerd, maar dat is niet het geval. Het bleef wel heel stil vanuit de gemeente, vanuit het college. Dus vraag wanneer het dan precies wordt ingevoerd en waarom daar niet over is gecommuniceerd dat het niet is doorgedaan? Want ik ben natuurlijk samen toen met de wethouder op de foto gegaan. Dus dat is wel erg jammer dat dat niet is gelukt om dat dan per 1 juni in te voeren.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Alberts. Op het laatst kan de heer Van de Laar daar kort op reageren? Wanneer wordt de ja-ja sticker ingevoerd?

Wethouder de heer Van de Laar: Ja. Dank u wel, voorzitter. De verordeningen daarvoor moeten worden aangepast en dat gaan we in het najaar doen. Daar had ik inderdaad, waarvoor excuses, wel iets over kunnen laten weten. Maar het streven was 1 juni en dat is dus verlaat.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga naar de heer Wit over de toezeggingenlijst, motielijst.

De heer Wit: Ja, voorzitter, dank u wel. Toezegging aan de raad, punt 23, wegwerpplastic bij evenementen. Staat het voorstel om het af te voeren, omdat er vooralsnog geen evenementen zijn. Daarnaast dat het als doorlopend aandachtspunt bij de afdeling vergunningen ligt. Echter, de burgemeester had toegezegd om te kijken hoever het haalbaar is om dat punt op te nemen in het toetsingskader voor evenementen. En dat is ... En daar heb ik nog geen terugkoppeling over gehad. Dus voordat dat gebeurd is, wil ik het nog niet laten afvoeren.

8. Vaststellen Forumverslag 22 april 2021

De voorzitter: Agendapunt 8, vaststellen forumverslag 22 april 2021. Zijn er opmerkingen op het verslag van 22 april jongstleden? Er zijn geen opmerkingen, dan is bij dezen het verslag vastgesteld.

9. Raadsvoorstel vertrekpunten Pasgeld-Oost

De voorzitter: Ik ga over naar agendapunt 9, raadsvoorstel vertrekpunt Pasgeld-Oost Ik wil de fractie van Beter voor Rijswijk vragen zijn inbreng te leveren. Wie mag ik daarvoor uitnodigen?

De heer Braam: Voorzitter, ik had even een punt van orde voordat we beginnen hiermee. Ik hoop dat ik niet iets gemist heb, maar zijn we bij Pasgeld-Oost?

De voorzitter: Dat klopt ja.

De heer Braam BvR: Heel goed. Ik had net eerder al een opmerking willen maken bij de toezeggingen. Ik wil graag voordat wij beginnen van de wethouder weten of dat het verslag wat hierbij zit van de flora en faunaonderzoek, hetzelfde verslag is wat geheim is verklaard binnen de twee raadsvergaderingen geleden. Want als dat zo is, dan kan dat hier helemaal niet staan en kunnen we dat hier helemaal niet behandelen. Wij hebben geheimhouding opgelegd over een financieel stuk.

De heer Van Enk CDA: We hebben algehele geheimhouding aan de heer Kooy opgelegd.

De voorzitter: Ja. Voor alle duidelijkheid, er ligt geen geheimhouding op het onderzoeksrapport TAUW natuurwaarde. Dat heeft ook op gelegen, dat hebben we via de griffie en het college uitgezocht. Ik wil de heer Braam vragen zijn inbreng te leveren bij dit raadsvoorstel.

De heer Braam BvR: Ja, voorzitter, dank u wel. Allereerst wil ik in ieder geval aangeven dat ik het wel prettig vind dat we ook nu de wijk betrokken hebben in het hele traject, het zogenaamde schetsboek waarover gesproken wordt. Zelf ben ik daar met één dingetje het niet helemaal eens. Is dat we het feitelijk, ja, toch uitbesteden aan een partij die in mijn ogen, maar goed, de wethouder moet maar even aangeven of ik dat verkeerd zie, een belang heeft in dat gebied. Dus dat is, ja, voor mij toch altijd een beetje een apart iets. Want als dat zo is, dan lijkt me dat dat niet goed is, want dan krijg je, ben ik bang, toch de wijk weer tegen je die, ja, dan ... Het maakt niet uit of de nul-optie, zoals mevrouw Koole dat net noemde, of de variant zoals ze dat in het verleden weleens hebben gehad met 250 woningen. Ja, alles wat er tussenin zit zal dus nooit goed vallen bij de bewoners. Dus dat wil ik toch even meegeven. Dat is ook toch een vraag aan de wethouder of hij daarop zou kunnen reageren. En dan verder. Ja, het gebied zelf. Iedereen is er denk ik wel geweest. Het is een heel bijzonder gebied, waarvan een groot gedeelte, nou, die ook niet voor niks de naam de drassige driehoek deelt. Dus dat hele gebied daar moet je toch altijd heel goed bij nadenken van wat wil je ermee? Een gedeelte ervan daar hebben kassen gestaan in het verleden, en ook wat bedrijfswoninkjes. Dus in die zin, als je überhaupt al iets wilt ontwikkelen daar, dan moet je heel goed nadenken hoeveel je daar wilt ontwikkelen, in welke mate? En uiteraard als er überhaupt al wat ontwikkeld wordt, is het zeker voor Beter voor Rijswijk van belang dat dat zeker passend bij de rest van de wijk gebeurt. Dus we zitten als Beter voor Rijswijk zeker niet te wachten op, ja, hoge gebouwen, bij wijze van spreken, die ver boven de woningen van de Hardenbroeklaan uittorenen. Want dat lijkt ons in ieder geval geen goede suggestie. Maar voor ons is zeker belangrijk dat heel veel van het groen, het waardevolle groen vooral, dat dat dus wel behouden blijft. We hebben tijdens één van de vorige meetings al eens aangegeven dat het mogelijk moet zijn, zeker in deze tijd waar energie en groen bijzonder hoog op de agenda staat. Je zou bijna zeggen, een echt GroenLinks onderwerp. Dat zeker in dat kader, waar dus gevraagd wordt om ook zoveel mogelijk groen voor de stad te behouden, om te gaan zoeken naar dragers voor dat groen. Financiële dragers natuurlijk. Waardoor je dus wellicht toch wat beperkt kan ontwikkelen daar, dus niet dat hele gebiedje daar gaat volbouwen. En dan heb ik het natuurlijk onder andere over het Rijk die dat heel hard roept. Maar laten we niet vergeten dat de provincie een groene slinger heeft gegeven aan hun coalitieakkoord. En wellicht dat mijnheer Potjer, die daar gedeputeerde is van GroenLinks, wel ideeën heeft om Rijswijk te helpen aan de nodige middelen om een gedeelte, een groot gedeelte van het groen te behouden voor Rijswijk. Dat geef ik als tip mee. Als Rijswijk ... Volgens mij hebben we volgens mij ook zo'n subsidiemannetje in huis. Wellicht is die ook nog slim genoeg om niet alleen binnen dit land te kijken, maar daar waar Beter voor Rijswijk niet echt een groot voorstander is van Europa, is Beter voor Rijswijk wel een voorstander ervan dat als we toch een hele stroom geld ieder jaar van Nederland naar Europa gaat, dat ook goed is dat als er Europese subsidies beschikbaar zijn, om die maar eens naar ons, en bij voorkeur dus naar Rijswijk eens te halen. Ik denk dat ook daarmee eens gekeken zal moeten worden van wat zijn de kansen. Nou, dan ga ik nog even in op dit raadsvoorstel. Het is extreem geschreven in de richting van bouwen moet ik

zeggen. Dat is echt opvallend. Dat begrijp ik op zich ook wel, gelet op de afspraken die onder andere in 1999, want zover gaan we al terug. Maar we moeten natuurlijk niet vergeten dat we nog niet zo lang geleden, en dat werd door mevrouw Koole ook al aangegeven, de stadvisie hebben vastgesteld, en daar voerde groen toch echt de boventoon. Dus het zou heel slecht zijn als we dat uit het oog gaan verliezen. Dus aan de ene kant wat groen toevoegen aan Rijswijk, en dan praat ik even over het ecoduct. Bijvoorbeeld de tennisvelden waar vroeger ... Bij de bowling. Dat zijn dan nadrukkelijk plekken waar we groen toevoegen aan Rijswijk. En dat we vervolgens bijzonder belangrijk groen in een gebiedje waar dat prima zou kunnen blijven, in ieder geval een belangrijk gedeelte kan blijven, dat we dat dan maar weer gaan opofferen voor woningbouw. Dus erg belangrijk voor Beter voor Rijswijk is om erg zorgvuldig om te gaan met het gebied. Zeer zorgvuldig om te gaan met de bewoners. Het moet ook echt, ik zou haast zeggen, een onafhankelijk plaatje worden dat schetsboek. En niet dat het geschreven wordt zoals ieder willekeurig rapport wat voor de gemeente wordt gemaakt, dat je schrijft in de richting van de opdrachtgever. Dat zou in de sfeer van Beter voor Rijswijk niet het juiste gevoel zijn. Voorzitter, daar wil ik het graag in de eerste termijn bij laten.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Braam. Mevrouw Alberts zag ik, van GroenLinks.

Mevrouw Alberts GL: Ja. Dank u wel, voorzitter. Aan de hand van welke criteria beoordeel je of iets een wenselijke ruimtelijke ontwikkeling is. Is het geld dat je kunt verdienen leidend? Is het meer huizen bouwen alleen bepalend? Of gaat het om andere criteria? Wat wil je met je stad? Wat is van waarde? Wat is van belang? Hoe zou je willen dat het er over 30, 50 of 100 jaar uitziet? Dat zijn de vragen die bij planvorming als uitgangspunt zouden moeten dienen voor Rijswijk, voor Pasgeld-Oost. Door teveel te focussen op een sluitende businesscase verlies je daar waar het om gaat uit het oog. Met het voorstel dat het college nu aan ons heeft voorgelegd, zijn waarden als biodiversiteit, luchtkwaliteit en leefbaarheid ondergeschikt aan de financiën op korte termijn. Leefbaarheid en woongenot zijn wat GroenLinks betreft belangrijker dan het realiseren van zoveel mogelijk woningen en geldelijk gewin. De voorliggende vertrekpunten staan haaks op waar je als gemeente voor zou moeten staan. We moeten de groene ruimte niet ongebreideld opofferen aan verharding en bebouwing, dat wat van waarde is niet te grabbel gooien. Wat stelt een maatschappelijke kosten-batenanalyse nog voor als je kaders zo korte termijn financieel gedreven zijn? Wat houdt de participatie nog in als Pasgeld-Oost zo in de financiële tang wordt genomen? Hoe zou de gebiedsontwikkeling, zoals het raadsvoorstel vermeldt, nog de kwaliteit van het groen en de recreatieve en ecologische waarde een impuls kunnen geven als het sluitend zijn van de businesscase hierin zo leidend is? Wij zien het niet, dus we horen het graag van de wethouder. De beoordelingscriteria, zoals die nu in het raadsvoorstel staan, gaan uit van bebouwing en richten zich met name op het beperken van de schade aan de leefomgeving. Door het realiseren van nieuwbouw is sprake van fysiek ruimtebeslag op onbebouwd gebied. Daarmee verliest het gebied zijn potentie om te kunnen uitgroeien tot een deelkerngebied voor water en moerasnatuur, zo lezen we in het rapport van TAUW. Is geen woningbouw in Pasgeld überhaupt nog een optie? We zien het somber in met het voorliggende raadsvoorstel. Wat GroenLinks betreft gaat dit raadsvoorstel van tafel en komen er uitgangspunten voor de planvorming en participatie van Pasgeld-Oost die in waarde gedreven en vanuit een visie op de lange termijn, waarin omgevingseffecten, natuurwaarde, duurzaamheid, klimaatbestendigheid, volksgezondheid en historie de vertrekpunten, de criteria zijn, en niet het financieel sluitend maken van de businesscase. Rijswijk is een gemeente, een overheid, ten dienste van de samenleving. Laat leefbaarheid, natuur en welzijn geen sluitstuk maar vertrekpunten zijn. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Alberts. Dan ga ik over naar D66. De heer Dolmans.

De heer Dolmans D66: Ook D66 Rijswijk is kritisch over het raadsvoorstel vertrekpunt Pasgeld-Oost. Voor ons ook is het raadsvoorstel te beperkt gericht op de optie bouwen en een financieel sluitende businesscase. En dat doet ons inziens geen recht aan de maatschappelijke kosten-batenanalyse waarover in dit voorstel natuurlijk ook wordt gesproken. We hebben daarom een aantal vragen. U meldt dat op basis van het raadsbesluit uit 1999 een bouwexploitatieovereenkomst is aangegaan. Deze overeenkomst voor woningbouw met een ontwikkelaar kan niet eenzijdig worden ontbonden of beëindigd. Zo staat het in het voorstel toegelicht. En dat begrijpen we natuurlijk. Maar de vraag is wel of deze overeenkomst juridisch afdwingbaar is nu de raad nog over de bestemming van het gebied moet besluiten. Dus dat is een vraag aan de wethouder. En een vervolgvraag is of de desbetreffende ontwikkelaar open staat voor nieuwe afspraken. Is het college daarover het gesprek aangegaan? Het voorstel omvat uiteindelijk twee kaders, financieel en stedenbouwkundig. En er worden op pagina 5 echter achttien criteria genoemd die dan dat stedenbouwkundige zouden moeten invullen. Hoe valt dit te rijmen? In hoeverre stemt de raad in met deze achttien criteria als het voorstel wordt aangenomen? De genoemde achttien criteria zijn gericht op bebouwing en beperken daarmee mogelijke planvarianten in de participatie en de maatschappelijke kosten-batenanalyse om niet of veel minder te bouwen. Waarom wordt geen ruimte gelaten voor de optie niet bebouwen of veel minder bouwen in Pasgeld-Oost? Waarom wordt er binnen de liggende planologisch juridische kaders en participatie Pasgeld-West en – Oost, volledig uit elkaar getrokken? Moeten deze gebieden niet in meer samenhang worden betrokken? In hoeverre legt de bebouwing in Pasgeld-West en de mogelijk bebouwing in Pasgeld-Oost beslag op de beschikbare stikstofruimte? Het gehele gebied ontsluit dadelijk via de laan van het Haantje naar de Prinses Beatrixlaan of de Lange Kleiweg. Welke impact en mogelijke beperkingen gaat dit hebben op de eventuele woningbouw? De maatschappelijke kosten-batenanalyse is een hulpmiddel voor college en raad om verschillende plannen te verkennen. D66 Rijswijk pleit er dan ook voor om niet maar één variant te verkennen waarin het gebied wordt bebouwd, maar meerdere varianten te verkennen, waarvan tenminste één groene onbebouwde variant, zodat we een eerlijke afweging kunnen maken en de consequenties van de verschillende varianten kunnen bekijken. Vanzelfsprekend spelen daarbij financiële criteria een rol vanuit het financiële publieke belang, maar ook alle andere criteria die in de maatschappelijke kosten-batenanalyse een rol spelen. En daarop dan de vragen, is het college bereid om te kijken naar de potentie van het gebied Pasgeld-Oost als dit geheel of gedeeltelijk onbebouwd blijft en de mogelijke meerwaarde van die optie voor heel Rijswijk? En de vraag, is het college bereid om het eerste kader in het voorstel van louter een financieel sluitende businesscase te vervangen door het kader dat het moet gaan om een positieve maatschappelijke kosten-batenanalyse, waarbij naast het publieke financiële belang ook alle andere daarbij behorende aspecten worden meegenomen? En in het tweede kader niet alleen het stedenbouwkundige plan, maar juist ook een ecologisch plan mede gebaseerd op het TAUW rapport, mee te wegen? Dat zijn een heleboel vragen. Ik hoop dat we daar vanavond antwoord van het college op kunnen krijgen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Dolmans. Dan ga ik over naar de fractie van de VVD. De heer Oelen.

De heer Oelen VVD: . Dank aan het college voor het raadsvoorstel wat nu voorligt. Het raadsvoorstel gaat uit van twee belangrijke uitgangspunten. Er moet sprake zijn van een financiële sluitende businesscase en er moet sprake zijn van een goed stedenbouwkundig plan. Ten aanzien van de eerste hoor ik partijen nu spreken over een bepaalde invulling dat dat eventueel toch anders bedacht kan worden of anders ingevuld kan worden, bijvoorbeeld met subsidies. Dat is op zich best een heel aardig idee. Maar ik denk dat de financiële positie van Rijswijk dusdanig is dat het wegcijferen binnen de GREX of eventuele kosten die te maken gaan hebben met schadeclaims rondom overeenkomsten, ja, dat we die niet al te makkelijk mogen wegcijferen hier ten behoeve van andere zaken. We hebben in 1999 als raad bepaalde besluiten genomen. En nou, we staan vanavond en volgende week in de raad om die besluiten op de één of andere manier verder te gaan

effectueren. En dat effectueren dat ziet een aantal criteria waarbij voor wat betreft de VVD die twee belangrijke uitgangspunten ook echt belangrijke uitgangspunten zijn. Dus en die financieel sluitende businesscase en dat goede stedenbouwkundige plan. Dat er sprake moet zijn van een goed stedenbouwkundig plan, daar kan natuurlijk iemand mee oneens zijn. Alleen de vraag is, hoe ga je dat dan beoordelen? En dit raadsvoorstel geeft daar een aantal criteria voor. En ja, de VVD is gewoon niet zo ongelofelijk enthousiast over die criteria, omdat ze eigenlijk weinig zeggend zijn. Bijvoorbeeld, het moet bijdragen aan de komst van een station Rijswijk Buiten. Dat heb je als Rijswijk met de bouw van een stukje wijk gewoon niet in de hand. Aan de hand daarvan kun je dit niet gaan, welk plan dan ook, niet gaan beoordelen. Het moet een fijne leefomgeving zijn. Wat is fijn? Dat is heel erg subjectief. Het moet adaptief zijn voor de toekomst. Hoe bedoelt u precies? En daarnaast, het is onduidelijk hoe al deze indicatoren die in dit voorstel worden genoemd, worden neergeschreven, hoe dat precies gewogen moet worden. Stel dat ProRail zegt, er komt helemaal geen station. Gaat het hele plan dan overboord? Of hoe ziet u dat eigenlijk? Kortom, we begrijpen de intentie, we begrijpen het idee, we onderschrijven de uitgangspunten, alleen in de uitwerking, daar gaat het wat ons betreft nog niet helemaal goed. En ja, wat ons betreft zou het college hier nog echt wel een slag aan kunnen leveren om met een goed voorstel te komen om wat voor een plan dan ook goed te beoordelen. En ik hoor andere partijen daar andere ... Romy is ook weer in huis zo te horen.

De heer Oelen VVD: Ik hoor andere partijen daar allerlei suggesties over doen, waarvan het meer dan prima is dat die het college ook gaan meenemen. Zo lang ze, wat betreft de VVD, uiteindelijk dan maar ook wel getoetst kunnen worden aan die twee uitgangspunten. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter; De heer Van Enk CDA.

De heer Van Enk CDA:

De raadsbehandeling die volgt nog, maar wat betreft vragen voor dit forum, voorzitter, vind ik het goed als de wethouder wat toelichting geeft op het moment waarop we nu de randvoorwaarden gaan vaststellen. Ten tweede wilde ik graag vragen, in het stuk is sprake van twee opties op pagina. Nou ben ik hem even kwijt. De volgende vraag is, er staat dat er nu een agrarische bestemming rust op de locatie. Daar kunnen we dus van allerlei randvoorwaarden vaststellen, we kunnen de participatieprocessen volgen. Maar stel dat daar niks uitkomt. Is het dan zo dat de huidige eigenaar van twee derde van die grond de grond ook gewoon door kan verkopen aan bijvoorbeeld een tuinbouwbedrijf die daar weer een kassengebied start? Dat lijkt me wel goed ook voor de context van dit verhaal. De opties waar ik het over had, dat stond in het stukje natuurwaarde. Daar wordt op één en twee ontwikkelpotenties worden daar geschetst. En mijn vraag is, de eerste ontwikkelpotentie dat het beschikt over landschapselementen die een deekern kunnen gaan vormen voor water en moerascultuur, is dat een optie die in combinatie met woningbouw kan worden gerealiseerd? Of is dat een optie zonder woningbouw? Dat voor wat betreft mijn vragen, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dan ga ik met uw welnemen even over naar de heer Van Dam van Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam WIJ: Wij.Rijswijk staat, dat hebben we al eerder aangegeven, voor de leefbaarheid in onze stad. Met leefbaarheid bedoelen we dan voldoende faciliteiten, door middel van sport, parken, maar ook recreatiemogelijkheden, dat is denk ik ontzettend belangrijk, onze planontwikkeling, zeker voor nieuwe gebieden. We zien het laatste jaar natuurlijk dat dat enorm belangrijk is geworden voor mensen, voor hun leefomgeving en ik denk dat we daar dus ook rekening mee moeten houden met nieuwe plangebieden. Nou, dat gezegd hebbende, kijkende naar dit stuk heeft Wij. Rijswijk altijd gezegd dat we hier niet moeten gaan bouwen en ja, dat hebben we eerder aangegeven in discussies omtrent Pasgeld-Oost, maar we hebben nu ook

gekeken naar wat we wel moeten doen. En wat we wel moeten doen is vastgelegd in een overeenstemming die in 1999 eigenlijk getekend is met de ontwikkelaar en daardoor hebben we de verplichting om medewerking te verlenen aan planvorming die nu voorligt. We kunnen dus niet zomaar de medewerking staken en daarom zijn we ook blij dat er een participatieproject is opgestart, participatieproces, waarbij twee kaders zijn weergegeven. Een stedenbouwkundig verantwoordelijk plan en een financieel sluitende businesscase. Nou, we zijn heel erg, we willen niet, zeg maar, bemiddelen in dit participatieproces, dus dat laten we wat het is, maar we zijn wel heel benieuwd naar de uitkomsten en we zijn eigenlijk ook heel benieuwd naar een nuloptie, die er eventueel zou uitkomen. En ik heb het meerdere partijen horen zeggen en ik hoop dus ook echt dat die er daadwerkelijk komt. Ik heb wel drie vragen, aangezien we nog best kritisch zijn over wat hier voorligt.

De heer Van Enk CDA: Voorzitter, mag ik interrumpen?

De heer Van Enk CDA: Nee, een korte vraag gewoon aan de heer Van Dam. Ik hoor hem enerzijds zeggen hij is heel erg benieuwd naar het gevolg van de participatie en anderzijds zegt hij wij zijn bij voorbaat van mening dat er niet gebouwd mag worden. Hoe kan ik dat met elkaar rijmen, wat is ... Dan neem je participatie toch helemaal niet serieus?

De heer Van Dam WIJ: We nemen zeker participatie serieus. Wij zijn heel benieuwd naar de uitkomsten daarvan. We hebben ook gesproken met, voorgaand aan het participatieproces en we zijn heel erg van plan om die mening die daar uitkomt, omdat over te nemen. Ja, dat is hoe wij erin staan. Ik heb drie vragen eigenlijk voor de wethouder. Eén, in hoeverre is de overeenkomst uit 1999 bindend? Dat lijkt me namelijk sterk dat een overeenkomst die 22 jaar geleden is afgesloten nog steeds bindend is voor de tijd waarin we nu leven, aangezien er heel veel is veranderd. Twee, in hoeverre is natuurwaarden, die in dit raadsvoorstel dat hier staat uitvoerig beschreven worden, de enige optie om niet te hoeven bouwen en ons niet te hoeven houden aan dat contract dat is getekend? Zijn er nog andere redenen die we kunnen geven om niet per se aan het contract van 1999 te kunnen voldoen? En, is dit de enige optie om huizen neer te zetten voor een sluitende businesscase, echt in Pasgeld-Oost? Of zou er ook een optie zijn om ergens anders in Rijswijk huizen te kunnen neerzetten ter compensatie, om toch tot een sluitende businesscase te komen? Ik hoop dat die drie vragen toch beantwoord kunnen worden door de wethouder en dit was het voor mijn eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van Dam. Ga ik over naar Rijswijks Belang. De heer Weterings.

De heer Weterings RB: Ja, goedenavond, dank je wel. Voorzitter, ja, een heel bijzonder dossier. Ik ben ervoor zelfs naar het stadhuis gegaan, om al die oude bouwtekeningen, al die oude contracten helemaal na te lopen. Ik heb daarbij keurig ondersteuning gekregen van een ambtenaar. We hebben echt anderhalf uur om tafel gezeten en voor ons is het echt best wel duidelijk geworden wat voor afspraken zijn gemaakt, welke afspraken er liggen, welke erg juridisch zijn dichtgetimmerd en, zoals ik al zei, welke er op een goede harmonie zijn afgesloten. Het is inderdaad een oude afspraak, uit 1999, die gewoon vast is gelegd dat er twee derde van de grond is verkocht aan Synchron, die is ook gewoon eigenaar van het stuk grond, dus we kunnen allemaal wel vinden dat daar iets moet gebeuren, maar uiteindelijk het is wel verkocht. Het is wel van een eigenaar, dus je zou het op zijn minst terug moeten kopen, als je daar wat anders zou willen doen. Maar goed, dat even terzijde. Het is inderdaad een dichtgetimmerde overeenkomst en ja, ik vind wel dat als wij als gemeente afspraken hebben gemaakt met deze ondernemer, die inderdaad al ruim 22 jaar wacht om daar iets te mogen doen, door de twee noodplannen, kon niet eerder doorgaan, vind ik wel dat we wel serieus met deze ondernemer moeten blijven omgaan. Hij heeft met ons heel veel harmonie gehad, nooit een rechtszaak aangespannen en alle overeenkomsten die zijn ondertekend, zijn eigenlijk door Rijswijk tegengehouden. Deze ondernemer heeft 22 jaar gewacht, heeft nog meerdere vastgoed in Rijswijk tot zijn beheer, waaronder ook De Broodfabriek. Dus het

is een hele serieuze ondernemer, wil eigenlijk alle kanten op, wil met iedereen meebewegen, heeft daarom ook een aantal voorstellen gedaan. Ja, hoe meer huizen, hoe minder groen. Dat is logisch. Hoe minder veel huizen, hoe meer groen er overblijft. Hoe meer huizen, hoe minder, laten we zeggen, invloed er is op de budgettaire waarden. Nou is er ooit afgesproken 194 woningen, waarvan 30% sociale huur. Ja, dat wordt dan weer een moeilijk verhaal als je ook die wil behouden, zoals het groene uiterlijk van Pasgeld-Oost. Nu is er, geloof ik in goede harmonie, afgesproken dat het rond de 150 huizen zouden worden, met daarin wel het ecologische waarde dat een heel groot stuk groen bewaard kan blijven in het gebied, dus ook deze ondernemer is bereid op zijn eigen grondgebied een behoorlijk stuk groen te bewaren, ook voor de omgeving. Dus uiteindelijk kan ik ook best wel de ondernemer begrijpen, als je ooit hebt investeert in een landgoed en je kan eindelijk er huizen gaan bouwen, wat ook is afgesproken, het staat gewoon juridisch dichtgetimmerd, dan vind ik wel dat wij de bereidheid moeten doen om goed met die ondernemer om te gaan. En natuurlijk is de buurt heel belangrijk, maar ik weet niet hoeveel mensen er weten dat twee derde deel, waarover wij praten, is eigen grond. Dus was het nou geheel van de gemeente geweest, dan begrijp ik al die protesten van het moet groen blijven, er moeten bruggen komen. Dan begrijp ik het, maar twee derde is gewoon eigendom van Synchron. Dus uiteindelijk hebben wij het voorstel wel goed gelezen en wij kunnen ons er eigenlijk, ondanks alle protesten, heel goed in vinden, want: afspraak is afspraak. En eigenlijk zou je het college van toen uit 1999 nog eens een keer ter verantwoording moeten roepen, want die heeft eigenlijk afgesproken dat er huizen gebouwd konden worden, dat staat gewoon zwart op wit. Dus deze ondernemer staat, ik wil bijna zeggen helaas, wel gewoon in zijn recht. Dus bij deze zullen wij akkoord gaan met het voorstel zoals het er nu voorligt, prima voorstel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, Marc Weterings, Rijswijks Belang. Ga ik over naar Gemeentebelangen, Peter van der Velde.

De heer Van der Velde GBR: Ja, voorzitter, dank u wel. Wellicht wat herhaling van wat eerder gezegd is, maar Gemeentebelangen wil graag benadrukken dat dit voorstel inderdaad de aanpak beschrijft die voortkomt uit de voorgestelde participatienota voor deze planontwikkeling. Het is geen planontwikkeling, maar daar waar gemeente verwacht wordt dat ook zij een integrale belangenafweging maken met alle steekhouders in dit geheel, inclusief de contractuele posities en inderdaad afspraken daadwerkelijk nakomen. Buitendien is dit plan een ontwikkeling en een bescheiden oplossing in de enorme woningnood die ook in onze gemeente heerst. Absoluut belangrijk. Het is daarom jammer dat er een groep is die wil voorkomen dat hier geen woningbouw plaatsvindt, die zelf een plekje in de zon hebben gekregen en dit een ander ontzeggen. Het zou een goed ding zijn dat zij voor de juiste argumentatie kennis zouden nemen van het rapport van TAUW. Tevens, graag wil ik benadrukken de waarde van het rapport van TAUW, een citaat: de natuurwaarden van de locatie Pasgeld-Oost zijn niet dusdanig van aard en omvang dat de locatie niet voor woningbouw in aanmerking zou komen. Tevens beschrijft het rapport daarentegen de kansen om de natuurwaarden te versterken en zelfs toe te voegen in relatie tot het totale gebied van Rijswijk. Onderschrijft de wethouder dit en welke argumenten uit het TAUW-rapport ziet de wethouder met name van toepassing om de natuurwaarden te versterken en wat kan woningbouw daaraan toe dragen? Ten aanzien van de lijst van beoordelingscriteria, planvorming in Pasgeld-Oost, bladzijde vijf van het raadsvoorstel, een vraag: kunnen deze beschouwd worden als een maatschappelijke kosten-batenanalyse-beoordeling? Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van der Velde. Ga ik over naar Onafhankelijk Rijswijk, mevrouw De Man.

Mevrouw De Man OR: Ja, voor wat betreft Pasgeld. Kijk, Onafhankelijk Rijswijk ziet natuurlijk ook het liefst dat wat er groen is nog groen kan worden behouden, maar er zijn destijds gewoon afspraken gemaakt en twee derde van de grond, waar er ooit kassen stonden, is gewoon van een ander. Dus daar kunnen wij helaas niet zo

heel erg veel mee doen. Wat we natuurlijk wel kunnen gaan aangeven is dat als er dan al gebouwd wordt, dat het natuurlijk gaat om laagbouw en dat het wel ook in samenspraak gaat met mooie stukken groen behouden. Dus ik zou tegen het college willen zeggen neem dat mee en voor wat betreft de rest heeft het onze steun.

De voorzitter: de heer Kooy.

De heer Kooy PvdA: Ja, jammer dat ik er even tussenuit was, maar mijn eerste vraag was eigenlijk over dat wij twee vergaderingen geleden een stuk geheim hebben verklaard. Dat was een financieel stuk en een stuk over flora en fauna. Ik ben verbaasd dat er nu dus een TAUW-stuk zit en ik wil graag van de wethouder weten of dit het stuk is wat nog steeds onder geheimhouding valt, want er wordt links en rechts uit geciteerd, terwijl het eigenlijk een mogelijk nog geheim stuk is. Maar even de inhoudelijke kant. We hebben een heel mooi stuk groen, heel mooi stuk natuur. We hebben een participerende groep inwoners die zich erg inzet en ik heb niet echt het idee dat aan de kant van de gemeente daar veel medewerking wordt verleend aan het komen tot een oplossing die daar goed gedragen wordt. Ik zie wel dat er heel veel nadruk wordt gelegd op een dekkende businesscase, financiën, winst. Vind ik jammer, want we zouden moeten werken aan Rijswijk voor 2040, 2050 of zoals mevrouw Alberts dat net zei, het begin hoorde ik nog net wel, wat willen we zijn over 100 jaar? En er wordt heel mooi verwezen naar een stadsvisie 2030, maar we hebben nooit getest of dat eigenlijk wel haalbaar is of dat wij die grootte aankunnen. Dus het is een idee, maar er staat inderdaad meer groen in dan bouwen en dat vind ik jammer dat we zo'n heel bijzonder gebied eigenlijk wegzetten tegenover economisch belang. Daar mag best wat minder nadruk op worden gelegd. Dus het uitgangspunt van financieel dekkend, een passende businesscase, daar wil ik toch graag toelichting op hebben van de wethouder, want wat is een dekkende businesscase? We zouden ook als raad kunnen zeggen we halen er tweeënhalf miljoen euro vanaf en werken dan aan een nulwaarde. Dus daar graag de reactie op. Een tweede is, er is natuurlijk in het verleden een besluit genomen door de raad en dat wordt nu opzij geschoven. Is dat terecht of is dat niet terecht, daar zitten juridische haken en ogen aan, maar het wordt nu wel gebruikt als de verplichting om te moeten bouwen. Kan je ook zeggen van pak die verplichting op die er destijds is afgesproken om te verbouwen, want de ene verplichting of de andere verplichting is wel erg selectief in de omgang. Dus graag van de wethouder toelichting over de selectiviteit van de verbouwingwens die er is en dan ben ik voornemens morgen ook nog maar even een stukje tape terug te kijken wat de anderen hebben gevraagd, want dan probeer ik wat rollend erin te komen voor de raadsvergadering. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Kooy, zijn we aan het einde van de eerste termijn van het Forum. Een reactie van de wethouder Keus.

Wethouder de heer Keus: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik ben dan ook voornemens om geen lange beschouwingen te houden, ook om wille van de agenda, dus ook ik probeer efficiënt om te gaan met mijn spreektijd. Ja, kijk, Pasgeld-Oost, meerdere malen is het aan de orde geweest en het is inderdaad een bijzonder gebied, laten we daar ook duidelijk over zijn. Ik ben ook graag in het gebied en ik vind, wat er ook komt, dat we met elkaar, ik persoonlijk, maar iedereen hier, over zoveel jaar, de één heeft het over 2030, 2040, daar moeten rondlopen en trots kunnen zijn op welke richting we het ooit hebben gegeven. Laten we dat even vooropstellen. Dan toch even naar de situatie zoals die nu is en je kan het een erfenis uit het verleden inderdaad noemen, een bouwexploitatie-overeenkomst die afgesloten is. We hebben daar ook een juridische analyse voor beschikbaar gesteld. We hebben ook nog een hele avond in een besloten sessie ook met juristen daarover kunnen spreken en dat was eigenlijk wel redelijk klip en klaar dat wij vanuit die overeenkomst wij als gemeente ook planologisch medewerking zouden moeten verlenen, ook aan het uitvoeren van wat daar is afgesproken. En daarnaast hebben wij ook een financiële claim op het gebied liggen en toch vind ik het ook belangrijk om te noemen, dat

zijn ook de kaders die u als raad ook het college heeft meegegeven. Dus er is een bepaalde opbrengst geraamd, die is toegevoegd aan de grondexploitatie twee jaar geleden, die toen onder druk stond en daarmee ook in het bewustzijn dat dat die opbrengst gehaald kan worden, gerealiseerd kan worden, door woningbouw toe te voegen. En dat is het kader wat het college heeft meegekregen en ook uitvoering geeft en ook aan het participatieproces heeft meegegeven om binnen dat financiële kader te komen met een mooi plan, waarbij ook dus die stedenbouwkundige uitwerking, die beoordelingscriteria, zijn meegegeven. We vinden het toch belangrijk, ook in het kader van het participatieproces en de verwachtingen, dat de raad zich daar dan ook expliciet over kan uitspreken of inderdaad met wijzigingen komt. Want van iedere partij die hierbij betrokken is bij de participatie, alle stakeholders hebben belang bij duidelijkheid en dat is wat wij met deze manier proberen op te halen. Toch nog even uitzoomen. Wij hebben dit dus, deze exploitatie-overeenkomst, die ligt er. De erfenis uit het verleden uit 1999 en dat klopt natuurlijk wat verschillende fracties hier zeggen, dat de wereld in die 20 jaar tijd natuurlijk wel veranderd is. Dat ben ik ook met diegenen die dat zeggen eens. Dus wat hebben wij gedaan als college en dat doen wij ook met de participaties, is uitzoomen en ook kijken met de bril van vandaag naar de vraagstukken die er zijn, de opgaves die er zijn en ook wat het gebied nodig heeft ook om juist klaar te staan voor de toekomst en juist om toekomstbestendig dus te zijn. Wij hebben daar zowel in de participatie, maar we hebben ook het onderzoek laten verrichten, ook naar de kansen, bijvoorbeeld op het gebied van groen door TAUW en wij menen er goed aan te doen ook om dat met u te delen, want je ziet daar juist de enorme potentie van het gebied en dat de woningbouw niet in de weg hoeft te zitten. Sterker nog, de heer Van der Velde refereerde daar juist ook naar, ook juist een kans kan bieden juist voor het versterken van natuurwaarden en van natuur en van het groen en van het landschap, dus ...

Mevrouw Alberts: Voorzitter, een interruptie.

Mevrouw Alberts GL: Ja, u kent mij. U bent al langer bezig, ik wil gewoon één vraag stellen dan, want volgens mij haalde ik toch echt iets anders uit dat rapport van TAUW, namelijk dat het moerasgebied, dat dat het meest ontwikkeld kan worden als er geen woningbouw plaatsvindt. Dus optie één.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Keus.

Wethouder de heer Keus: Ja, voorzitter, ik snap dat mevrouw Albert dat inderdaad op die manier leest. Die wordt expliciet inderdaad als optie aangeleverd, maar mevrouw Alberts zal het ook met mij eens zijn dat dat natuurlijk ook de nodige investeringen zal vragen en ook de afboekingen die we daar hebben. Kijk, ik ben het ook eens met sprekers die zeggen dat de financiële businesscase, dat dat het uitgangspunt zou zijn. Dat is het namelijk niet per se, maar je moet wel binnen de kaders werken die er zijn. Ik zei al, het is iets wat we vanuit het verleden nu hebben te adresseren en het is er wel. En natuurlijk moet dat in evenwicht zijn, dus we hebben ook natuurlijk die kwaliteitseisen, die beoordelingscriteria. Die hebben we juist ook ruim opgezet en we menen daar juist goed aan te doen om dat ruim op te zetten, omdat het proces van de participatie natuurlijk nog steeds gaande is. In dat opzicht ben ik het niet helemaal eens met de heer Oelen van hoe strakker je die neerlegt, hoe minder ruimte je dus inderdaad ook geeft aan die participatie en aan het verkennen inderdaad van die kwalitatieve eigenschappen van die ontwikkeling. Dus wij menen er juist goed aan te hebben gedaan om dat juist open te houden en ik denk ook dat het goed is dat u zich bewust bent van het feit dat u hier ook nog in de gelegenheid bent om die ook aan te vullen, indien u daar nog ruimte voor ziet.

De voorzitter: De heer Oelen.

De heer Oelen VVD: Ja, ik heb iets gezegd over deze criteria en u heeft mij volgens mij niet horen zeggen dat ik ervoor pleit dat ze heel strak moeten worden meer neergelegd. Volgens mij was mijn kritiek dat deze criteria

gewoon vrij nietszeggend zijn en dat er ook een afweging tussen de criteria, dat dat ook ontbreekt, dus dat het tot niets gaat leiden. Dat is mijn opmerking geweest.

De heer Keus: Ja.

De voorzitter: Dank u wel. Ik pak ook gelijk de heer Van Dam even, heel kort. Alstublieft, een korte interruptie.

De heer Van Dam WIJ.: Ja, heel kort, heel kort. Ik hoor de wethouder zeggen dat het financiële niet per se het uitgangspunt hoeft te zijn, of in de businesscase. Wat bedoelt u daar precies mee? Dat staat wel in de eerste randvoorwaarden en kunt u daar wat verder over zeggen?

De voorzitter: De heer Keus kan zijn verhaal vervolgen.

De heer Keus: Ja, voorzitter. Ja, dat is gewoon simpelweg het kader wat wij vanuit de raad hebben meegekregen als college, om een ontwikkeling te laten plaatsvinden met een bepaalde opbrengst. Dat is de kaderstellende rol die de raad heeft en dat is het kader waarbinnen wij deze ontwikkeling invulling gaan geven in een participatieproces. Waarbij we ook aandacht natuurlijk hebben voor die stedenbouwkundige kwaliteit en ook de beoordelingscriteria die we hebben toegevoegd. Natuurlijk, dat ben ik wel met de heer Oelen eens, dat in zoverre dat het natuurlijk ... Ja, niet veelzeggend, dat wil ik niet zeggen, maar dat het lastig is om dat objectief tegen elkaar af te wegen, maar dat brengt dus ook bij de maatschappelijke kosten-batenanalyse die we later ook gaan laten uitvoeren, waar juist wel ook een kwantitatieve waarde wordt toegekend aan al die zaken en die tot een rationele, objectieve afweging kunnen komen. Voorzitter, ik zie nog een interruptie.

De heer Van Dam WIJ.: Nee, dit is, dat klopt. U zegt net het hoeft niet per se een uitgangspunt te zijn en daarnet in uw uitleg zegt u nee dat is wel een kader, maar nu weet ik niet wat het kader is, want als het niet per se is dan hoeft het niet, maar als het wel is dan is het wel. Dus er moet wel duidelijkheid zijn of het wel of niet moet.

De heer Kooy PvdA: De heer Keus, u geeft steeds aan de raad heeft om deze kaders te geven, maar als mijn herinnering goed is, is het juist een voorstel van het college geweest om deze grex over te hevelen en heeft die rugdekking gehaald bij de raad en als ik het me goed herinner was de PvdA ook toen daar geen voorstander van. Kunt u daar nog even ter herinnering brengen wie toen met het voorstel is gekomen?

De voorzitter: De heer Keus. Ik wil vragen om nu echt de wethouder de gelegenheid te stellen, dan is nu de eerste termijn afgerond. We hebben nog een tweede termijn.

Wethouder de heer Keus: Voorzitter, het gebeurt vaker dat de raad, of dat het college een voorstel aan de raad doet, maar het staat de raad altijd vrij om met amendementen uiteindelijk een voorstel te wijzigen of tegen te stemmen en het gaat, dat weet de heer Kooy ook, niet om individuele partijen die voor of tegen hebben gestemd, maar het is de raad die in meerderheid uiteindelijk voor dat pakket toen heeft ingestemd. Dus daar moeten we wel uiteindelijk gewoon conform daar dat besluit moet er uitgevoerd worden, tenzij er inderdaad een koerswijziging is en ik hoor ook veel fracties die zeggen het is of dit of dat, het is of financiën of het is kwaliteit. Ja, dat is echt, ik denk dat u daarmee de discussie echt tekortdoet, want het kan ook echt en-en. Dat is ook echt de uitdaging die wij meegeven aan het participatieproces om te kijken juist om binnen die besluiten, kunnen wij niet een situatie creëren waarin je een uitkomst creëert waarin zowel aan de kwalitatieve criteria daar invulling aan wordt gegeven, maar ook gewoon de opbrengst wordt gehaald zoals de raad die inderdaad heeft geformuleerd voor de grondexploitatie. Dat hoeft elkaar op voorhand echt niet uit te sluiten en ik denk dat de discussie daarmee verengd wordt en ik denk dat het juist de uitdaging is om die zoektocht om dat juist

te gaan exploreren. Hoe kunnen we nou toch binnen die sluitende businesscase daar een fantastisch plan met elkaar voor elkaar krijgen? Waar alle stakeholders met trots ook naar kunnen kijken, dat is het proces waar we met het schetsboek mee bezig zijn en ik kan iedereen adviseren om een keer de projectwebsite daarvoor te bekijken. Er worden fantastische ideeën aangedragen, die echt binnen de ontwikkelingen passen waar ook de ontwikkelaar niet doof voor is. Die heeft geen belangen bij een slecht plan wat niet is om aan te gluren. Die heeft ook belang bij een mooie ontwikkeling, waar ook met trots naar gekeken kan worden en waar zowel de huidige omwonenden als toekomstige bewoners met heel veel plezier en met heel veel geluk gaan leven. Dus ik zou echt willen oproepen om die discussie wel iets te verbreden en ook te kijken wat meer naar de mogelijkheden waarin het één het ander niet hoeft uit te sluiten.

Wethouder de heer Keus: Ja, dank u wel. Ik hoop ook echt dat u het TAUW-rapport in dat opzicht ook gewoon ziet als een kans, juist om die twee zaken te verenigen met elkaar en vanuit die gedachte te gaan kijken naar de potentie van het gebied en hoe kunnen we dat nou ook op het gebied van groen, natuur, hoe kunnen we dat nou versterken? En de heer Van Dam had het ook over recreatie en sport. Nou, volgens mij heeft de raad eerder dit jaar een besluit genomen ook over dat sportpark Elzenburg, met een enorme boost ook, ook voor de omgeving. Dat is niet alleen een sportpark, dat is ook gewoon voor de omgeving. Dus om al die elementen, we hebben ook natuurlijk de waterberging en bij het slagenlandschap, het behoud van het cultuurhistorisch landschap is dit jaar ook aan de orde geweest en blijft ook behouden zoals het is. Op al die fronten zijn we aan het kijken en de participatie is daar mee bezig, met het schetsboek. Ja, ik heb daar enorm veel vertrouwen in, ook juist in het elkaar uitdagen te kijken hoe we die vraagstukken die er zijn, de moeilijke en ingewikkelde opgaves, de ruimte die steeds schaarser wordt, want dat ben ik ook eens. Er is druk op de ruimte, we gaan het later nog over de energietransitie hebben, ook een vraagstuk dat vraagt om ruimte. Dus die druk die is er inderdaad, maar hoe kunnen we die opgaves en vraagstukken goed met elkaar verenigen zodat ze elkaar niet bijten, maar juist elkaar dus goed gecombineerd kunnen worden en juist het beste voor de omgeving kunnen brengen. De heer Braam vroeg toch nog even naar het financiële aspect, naar financiële dragers en ik ben dat met hem eens. We hebben in het stuk ook staan dat we dat nog maar beperkt hebben gekend en ik vind dat we niet alleen voor deze ontwikkeling, maar ook voor andere ontwikkelingen, maximaal ons moeten inzetten ook om externe dragers, financiële dragers, te zoeken. Dus die toezegging doe ik om daar te kijken hoe we ook andere partijen mee kunnen laten betalen aan deze ontwikkeling. Dat vind ik, dat kan ik gewoon toezeggen om daar een trap extra inspanningen toe te richten. Ja, toch een vraag terug voor de tweede termijn, ook voor de heer Dolmans en voor mevrouw Alberts, want om toch in te gaan even op de beoordelingscriteria die nu ook in het raadsvoorstel, want ik noem een hoop zaken die ik voorbij hoor komen zijn opgenomen in de beoordelingscriteria. Ik ben toch benieuwd van of u dat dan onvoldoende ziet of dat u zaken mist, want u bent nog steeds in de gelegenheid om daar zaken aan toe te voegen en die kunnen we meenemen in het verdere proces. De fractie van D66 verder. Ja, de vraag over de juridische afdwingbaarheid heb ik net beantwoord, dat wij als gemeente wel vanuit de overeenkomst verplicht zijn planologisch medewerking te verlenen. Even een zijsprong naar de heer Van Enk, mocht er een ondernemer komen die daar een activiteit wil ontplooien op agrarisch gebied, dan zouden we daar ook medewerking op dit moment aan moeten verlenen. Dan zou het lastig zijn de vergunning inderdaad te weigeren. De vraag of de ontwikkelaar bereid is om ook mee te ... Nou, dat is absoluut het geval. De ontwikkelaar, ik denk dat die ook mooie ideeën heeft over die opgaves die we met elkaar herkennen en hoe dat in een plan geadresseerd ook kan worden. Dus die ontwikkelaar is daar zeker toe bereid om mee te denken en waarom ook niet de nulvariant? Ja, die ... Kijk, we gaan een maatschappelijke kosten-batenanalyse uitvoeren maar ook op al die andere aspecten en ik kan er natuurlijk niet op vooruitlopen, want die maatschappelijke kosten-batenanalyse zal door een externe partij onafhankelijk worden gedaan, maar het lijkt mij heel aannemelijk dat in deze tijd van woningnood woningbouw hoog zal scoren qua maatschappelijke baten. Ik kan dat niet nu al uitrekenen van hoe dat inderdaad ten opzichte van groen,

recreatie, biodiversiteit zal uitpakken, maar het is heel aannemelijk dat in deze tijden van woningnood, woningbouw hoog zal scoren op maatschappelijke baten. Even kijken. Ja, u vraagt ook om West, want Oost wordt nu geïsoleerd bekeken en ook om Pasgeld-West erbij te betrekken. Ja, dat doen we eigenlijk ook in dat participatieproces met het schetsboek. We kijken daar ook naar de hoofdplanstructuur om te kijken hoe juist al die verschillende kamers, zoals we die noemen, goed met elkaar verbonden zijn en in harmonie, om het maar even zo uit te drukken. Dus die worden zeker wel gevolgd... Planvorming op Oost heeft invloed op West en omgekeerd en op andere onderdelen, dus die worden in samenhang bekeken. Even kijken. Dan kom ik bij de fractie van de VVD. Nou, ik heb al iets aangegeven over die criteria. Die zullen uiteindelijk wel tegenover elkaar worden gewogen en ik ben het wel eens ook over de financiële analyse inderdaad, van dat we als gemeente niet in de positie zijn om daar nou heel grof af te gaan boeken of met heel veel minder genoeg te nemen. Uiteindelijk is dat natuurlijk ook een politieke afweging en die zal ook in samenhang en dat doen we ook, in het raadsvoorstel verwijzen we daar ook naar, in samenhang uiteindelijk natuurlijk ook met de maatschappelijke kosten-batenanalyse moeten worden bekeken. Dus ook als er een variant komt waar wellicht de financiële opbrengst minder is dan geraamd, zal dat moeten worden afgewogen tegenover de maatschappelijke uitkomst of het resultaat van de maatschappelijke kosten-batenanalyse en dan is het uiteindelijk ook aan de raad om dat tegen elkaar dan af te zetten. De fractie van het CDA, die vroeg eigenlijk om toelichting van het moment van besluitvorming. Even om aan te geven waar we nu in het proces staan, we zijn nog bezig met het participatieproces, daar wordt voor een deel van de klankbordgroep die daaraan deelneemt, eigenlijk vrij regelmatig de uitgangspunten, de startpunten, ter discussie gesteld. Ik moet wel constateren dat dat, althans dat is wat ik terugkrijg, dat dat natuurlijk niet bevorderlijk werkt voor het verdere proces als continu eigenlijk de startpunten ter discussie worden gesteld en daarom denk ik dat het goed is voor het verdere verloop, overigens is dat niet door heel de klankbordgroep of alle participanten, dat is door een relatief klein deel, maar het is wel belangrijk dat iedereen in de participatieproces akkoord is wel over de startpunten en dat er duidelijkheid over is, want dan pas kom je echt tot ideeën en verlaat je de discussie over processen, maar ga je echt over tot de inhoud. Even kijken, partij van Wij. Ja, ik had, ik moet eerlijk bekennen, dezelfde verbazing aan de ene kant. Niet bouwen, dat standpunt staat wel, de uitkomst van de participatie ook naar uw antwoord is me nog niet helemaal duidelijk, maar wellicht dat in tweede termijn u er toch zelf nog iets over kunt zeggen. Want het is wel belangrijk voor het college om heldere kaders mee te krijgen. U heeft daarnaast drie vragen. Nou, overeenkomst heb ik u al antwoord gegeven. Of de businesscase anders ingevuld kan worden. Nou ja, dat is de vraag, hè. Kijk, de businesscase is nu, althans de businesscase, de opbrengst is geraamd aan de hand van woningbouw en de opbrengst vanuit de grondverkoop. Ik kan daar niet één, twee, drie een ander alternatief bedenken voor die orde van grootte. Dan heb ik nog de vraag van Gemeentebelangen, althans dat zijn meer zaken die meegegeven worden, van de integrale afweging. Nou, dat ben ik uiteraard volkomen met u eens dat al die belangen en ook al die opgaven zorgvuldig moeten worden afgewogen, maar nogmaals, het belang daarvan voor de maatschappelijke kosten-batenanalyse om dat ook op een objectieve manier te kunnen doen. En even kijken ... Ja, dan kom ik bij mevrouw Test, van de fractie van OR. Ja, die is heel helder ook van respecteer de overeenkomst, maar hou wel rekening met wat er dan gebouwd gaat worden en laagbouw, ja, ik kan me niet voorstellen dat daar inderdaad ook hoogbouw zou plaatsvinden, maar uiteraard de ontwikkeling die zal plaatsvinden moet altijd met respect voor het gebied en de stad, ben ik volkomen daarmee eens. Ja, de heer Kooy, u zegt van dat u niet echt de indruk krijgt dat er wat gedaan wordt met de geluiden van de bewoners. Ja, dat werp ik echt heel ver naast me. Dan doet u echt het participatieproces heel erg mee tekort. Daar wordt naast het feit dat we daar als gemeente wel wat geld voor beschikbaar hebben gesteld, zijn we echt heel zorgvuldig bezig met dat proces en zien we het niet alleen als draagvlak ophalen, maar zoals ik al zei, als u ook de website eens van het schetsboek bekijkt, er worden hele goede ideeën aangedragen. De mensen die daar wonen kennen de omgeving natuurlijk zelf het best ook van allemaal. Het is echt bedoeld om de plannen die er komen om die alleen maar kwalitatief te verbeteren en dat vinden we juist heel waardevol en ik heb enorm veel

waardering voor de mensen die zoveel tijd stoppen in het mooier en beter maken van die buurt. Dat geldt overigens ook voor mevrouw Koole die nog in de zaal is, daar heb ik heel veel waardering en heel veel respect voor. Dan had ik nog alleen Rijswijks Belang en dan ben ik misschien wat vragen ... misschien nog één ding over de heer Braam, ik kon die vraag niet helemaal plaatsen of dan ook die begeleider, de externe partij die het participatieproces begeleidt, of die een belang heeft bij het gebied. Ik kon die vraag niet helemaal plaatsen. Ik weet alleen dat hij belang heeft bij een goed proces en niet bij een bepaalde uitkomst. Dus wellicht dat hij in tweede termijn, als hij daar toch aanwijzingen voor heeft dan wil ik dat wel graag weten, maar dit is wat ik weet, dat het gewoon een externe en onafhankelijke partij is die vooral belang heeft bij een zorgvuldig, rechtvaardig proces met een uitkomst die gedragen wordt door partijen. En dan Rijswijks Belang. Ja, ik denk dat die een hele goede analyse geeft gewoon hoe wij juridisch staan en ik denk ook terecht aangeeft van natuurlijk, omwonenden zijn belanghebbenden in dat gebied en dat daar moeten we uiteraard heel goed naar luisteren. Niet alleen om draagvlak op te halen, maar ook om het plan te verbeteren en het gebied ook juist een impuls te geven, maar ook de ontwikkelaars, inderdaad een stakeholder, een belanghebbende in het gebied met een grondpositie die niet zomaar terzijde geschoven kan worden en ook daar dient rekening mee gehouden te worden. Dus, voorzitter, ik heb misschien wat vragen gemist, excuses daarvoor, maar dan kom ik daar op de tweede termijn nog terug. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Keus, voor uw eerste termijn. We gaan beginnen aan de tweede termijn. Ik wil de raad vragen echt het op technische vragen houden. Politiek-bestuurlijke afwegingen, moties, amendementen, contexten, echt te bewaren voor de raad. Gebruik deze ronde echt voor nog wat verheldering. Beter voor Rijswijk als eerste, de heer Braam.

De heer Braam BvR: Dank u wel, voorzitter. Allereerst dank voor de toch wel uitgebreide beantwoording in de eerste termijn. Nog even met het laatste waar de heer Keus over aangaf over die onafhankelijke begeleiding. Ja, ik weet wel dat het verstandig is om dan een goed gesprek met de desbetreffende persoon te voeren, want uit verschillende hoeken krijg ik berichten dat de persoon zich feitelijk voordoet als waarnemend directeur van het bureau RijswijkBuiten en dat lijkt mij niet gezond om op zo'n manier in ieder geval rond te lopen en dus die contacten te leggen om zijn rol in ieder geval op die manier in te zetten in deze businesscase. Dus dat wil ik in ieder geval meegeven, dus niet van één persoon, maar er zijn meerdere mensen die dat bevestigen dat hij zich voordoet als de plaatsvervanger van Jan Brugman, om het maar even heel nadrukkelijk zo te benoemen. Dat is één. Dan fijn dat u in ieder geval toezegt toch te zoeken naar kostendragers en dan bedoel ik nadrukkelijk de kostendragers om zoveel als mogelijk waardevolle gronden ook te behouden en dat is voor Beter voor Rijswijk absoluut toch een belangrijk item en zeker ook in de lijn zoals het publiek-breed hoe u gaat voor het behoud van alles wat zuurstof geeft. Dus ja, dan praten we toch natuurlijk over het groen als zodanig en dat is niet alleen landelijk, maar ook wat ik al aangaf, in de provincie een belangrijk iets en is voor de gemeente Rijswijk, gelet op de stadsvisie van 2030, ik val misschien een beetje in herhaling, daar wordt inderdaad ook in de ruime mate van het woord over groen gesproken. Dus het zou een slechte zaak zijn als we ons alleen maar focussen op het economische belang, wat ik best voor een deel begrijp, maar we moeten zeker niet vergeten dat we ook voor Rijswijk moeten zorgen dat het zuurstofrijke deel zoveel als mogelijk daarvan ook behouden blijft. En dan, ja, punt van de partij net al even genoemd, maar er zijn ook een hoop die willen meehelpen om ervoor te zorgen dat we een goede richting op gaan. Denk aan Milieudefensie, toch niet mijn favoriete club, maar goed, die hebben vaak wel goede ideeën. Datzelfde geldt natuurlijk ook voor het waterschap. Ik wil toch ook in herinnering roepen dat het uiteindelijk Beter voor Rijswijk was die een extra optie benoemde voor een slagenlandschap en dat werd toen als extra optie opgenomen en dat is het dus ook geworden, als het ging om de waterberging om dat op een goede manier op te pakken zonder al te veel geweld aan te doen aan dat slagenlandschap wat we een stukje verderop hebben, vlak bij het Elsenburgerbos. Voorzitter, als het gaat om

het vervolg, of er moties en amendementen komen, ik durf dat nog niet met zekerheid te zeggen. Ik denk dat dat vooral ook afhankelijk is welke kant het opgaat. In ieder geval het raadsvoorstel vond ik wel heel sterk gericht op bouw, bouw, bouw. Ook het groen was wel heel erg onderbelicht, dat was in ieder geval wat ik toch wil meegeven aan de wethouder om daar eens toch even goed dat in beeld te willen houden, want zeker in de raad wil ik daar toch nog even goed op terugkomen. Voorzitter, daar wil ik het graag bij laten in tweede termijn en uiteraard in de raad zal ik de politieke beschouwingen doen.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Braam. Ga ik over naar mevrouw Alberts.

Mevrouw Alberts GL: Ja, dank u wel, voorzitter en ook dank aan de wethouder voor zijn bijdrage in eerste termijn. Volgens mij heeft hij toch niet helemaal begrepen wat we in eerste termijn hebben bijgedragen. Hij vroeg zelfs aan ons van er staan een hoop zaken in de beoordelingscriteria, of wij dan misschien nog zaken zouden missen, maar dat is nu precies niet waar we het over hadden. We hadden het over die financiële kaders die u stelt. U maakt de criteria, die worden ondergeschikt gemaakt aan de kaders die u neerzet en die kaders dwingen ons zo in een keurslijf dat het lijkt alsof er geen andere mogelijkheid is dan, zoals Beter voor Rijswijk het net verwoordde: bouwen, bouwen, bouwen. Dus wij hebben daar ook nog niet duidelijk antwoord gekregen op de vragen die we stelden die dus de hele denkrichting omgooiden, bijvoorbeeld over de maatschappelijke kosten-batenanalyse. U zegt ik weet niet hoe het gaat uitpakken, maar weet u dan wel wat de input is? Daar hebben andere fracties eerder naar gevraagd, wat stelt de maatschappelijke kosten-batenanalyse nog voor als je kaders zo op korte termijn financieel gedreven zijn? Dat is de vraag die we gesteld hebben in eerste termijn en daar hebben we nog geen duidelijk antwoord op gehad van de wethouder. En ook wat houdt die participatie dan nog in als Pasgeld-Oost zo in de financiële tang wordt genomen? En hoe zou de gebiedsontwikkeling, zoals in het raadsvoorstel gemeld, nog de kwaliteit van het groen en de recreatieve en ecologische waarden een impuls kunnen geven als het sluitend zijn van de businesscase hierin zo leidend is? Dus uw voorstel en de heer Dolmans probeerde daar in zijn eerste termijn nog een flinke u-turn in te maken in het voorstel door het woordelijk helemaal om te gaan schrijven. Wij hadden het al van tafel geveegd, uw voorstel gaat uit vanuit die korte termijn financiële kaders. Andere vragen die we nog gesteld hadden, waar we ook geen antwoord op hebben gekregen van de wethouder, is geen woningen bouwen in Pasgeld überhaupt nog een optie? Dat is een vraag die wel voorligt, want u start dus bij de financiën en wij zouden willen dat u zou starten op eigenlijk alle terreinen, dus niet elke keer vanuit die financiële wet kijken, maar kijken wat willen we met onze stad, wat is er nu van belang voor onze stad, inhoudelijke kaders. Inhoudelijke kaders, niet alleen maar financiële kaders neerleggen en de inhoudelijkheid in beoordelingscriteria voor het stedenbouwkundig gebeuren wegmoffelen. Tot zover richting de wethouder. Richting de voorzitter wou ik nog even de opmerking maken dat u de mogelijkheid heeft om mevrouw Koole aan het eind van deze bespreking het woord te geven, dus wellicht dat u daar gebruik van kunt maken.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Alberts. Ga ik over naar de heer Dolmans, D66.

De heer Dolmans D66: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik heb in tegenstelling tot mevrouw Alberts de wethouder toch iets anders horen zeggen, maar misschien luisteren we vanuit een verschillende bril, of een verschillend gehoorapparaat dan in dit geval. Want ik heb de wethouder wel horen zeggen dat het mogelijk is om de maatschappelijke kosten-batenanalyse vooropstellen en dat de nuloptie daar ook in wordt meegenomen. Zijn inschatting is dat de woningbouw heel erg hoog scoort in die MKBA. Ik denk dat de woningbouw inderdaad heel erg hoog scoort momenteel, maar de vraag is scoort het heel erg hoog op die plek momenteel? Nou, ik vind dat we daar gewoon open de discussie met elkaar moeten voeren op het moment dat die MKBA, die maatschappelijke kosten-batenanalyse, gemaakt is want dan weten we de uitkomsten en zolang we die

uitkomsten niet weten, praten we natuurlijk ook een beetje in het luchtledige daarover. Ik heb van de wethouder ook gehoord dat de ontwikkelaar openstaat voor creatieve invullingen. Ik hoop dat die creatieve invullingen ook zover gaan dat er misschien ook ergens anders gebouwd kan worden dan specifiek in Pasgeld-Oost. Ook dat is iets wat meegenomen moet worden in die maatschappelijke kosten-batenanalyse. Ja, nou ja, gewoon concluderend, dan stel ik hem maar in vragende vorm, in hoeverre de wethouder er nog bezwaren tegen heeft, gehoord hebbende zijn beantwoording, om de tekst rondom de financieel sluitende businesscase te vervangen door een positieve maatschappelijke kosten-batenanalyse, waar natuurlijk ook het publiek-financiële belang in wordt meegewogen naast alle andere criteria die daarbij een rol horen te spelen. Dus daar hoor ik graag van de wethouder zijn reactie op. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik over naar de heer Oelen van de VVD.

De heer Oelen VVD: Ja, dank u wel, voorzitter. Dank, wethouder, voor de beantwoording van alle vragen en de opmerkingen. Ik reageer ook op andere partijen en wat ze hebben gezegd. Voor de VVD en ik ben zeer blij om te horen dat de wethouder op dezelfde weg zit, maar voor de VVD is het toch echt wel vrij relevant dat die financieel sluitende businesscase, dat die een financieel sluitende businesscase is. En als daar op andere manieren invulling aan kan worden gegeven dan is dat meer dan prima, alleen en we zien dan ook graag de ideeën ook misschien wel van andere partijen tegemoet, op welke wijze dat plaats zal moeten vinden, maar we hebben met zijn allen in deze raad afspraken gemaakt en die afspraken die zijn geland in de grex. Op het moment dat wij daar wat voor manier dan ook ingrepen willen gaan doen, natuurlijk kun je daar als raad voor kiezen dat je daar een aantal miljoen voor gaat weg schrijven, maar dat betekent wel dat het geld niet anderszins voor de stad besteed kan worden en ik herhaal nogmaals, zo florissant staan we er met z'n allen hier niet voor. Ten tweede, er ligt nu eenmaal een enorme woningopgave ...

De voorzitter: Interruptie van de heer Dolmans.

De heer Dolmans D66: Ja, ik begrijp wat de heer Oelen zegt, maar is het nu juist niet zo dat dat, want de financieel sluitende businesscase zegt mij niet zoveel, want op welke termijn is dat? Over een halfjaar of over één jaar of over vijf jaar of over tien jaar? Dat maakt nogal wat uit, wat zijn de effecten van de woningbouw daarin op aanleg van infrastructuur, op ... Nou ja, op alle andere side effect die het kan hebben? Is het dan niet gewoon beter om te zeggen van we maken een goede kosten-batenanalyse en in die kosten zitten ook die financiën en zit ook het belang van die publieke financiën, dan om met iets vaags te werken, van een sluitende financiële businesscase waarvan eigenlijk niemand precies weet wat we daarmee bedoelen, terwijl een MKBA is gewoon een duidelijk omschreven concept waarmee je kunt werken.

De heer Oelen VVD: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, meneer Dolmans, ik vind het meer dan prima om dat concept ook te hanteren voor die afweging, maar ik wil daarbij wel randvoorwaardelijk stellen dat we afspraken hebben gemaakt rondom bijvoorbeeld een grex en dat er ook aan overeenkomst ligt met een ontwikkelaar en dat daar een analyse op ligt die overigens geheim is verklaard, dus waar we hier niet heel erg inhoudelijk over kunnen spreken, maar dat we daar dan echt wel rekening mee houden. Dat is mijn uitgangspunt in deze. Ik hoor de wethouder zeggen ja we hebben een aantal criteria geformuleerd en die zijn vrij algemeen, die willen we niet concreet maken. Dat snap ik ook. Ik blijf wel zitten met de vraag hoe wegen die criteria zich tot elkaar en wat gaat dit dan precies betekenen? Zeker op het moment dat er ook andere instrumenten zijn, waar de heer Dolmans bijvoorbeeld net aan refereert, die ook tot afwegingen kunnen komen. Waarom zouden we hiertoe moeten besluiten op het moment dat we in een later stadium alsnog weer andere afwegingen gaan maken? Dat is mijn enige vraag nog in deze fase, in deze tweede termijn. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Oelen. Dan ga ik over naar de heer Van Enk van het CDA.

De heer Van Enk CDA: Voorzitter, ik heb geen vragen meer. Ik moet alleen zeggen dat door de discussie mijn vraag, het antwoord dat ik van de wethouder heb gekregen over het moment en deze stappen in het proces, dat ik daar wel een beetje verwarring bij voel. Kijk, er wordt hierna gezegd het moet een zorgvuldig inspraak- en participatieproces zijn, maar ik denk dat je op een gegeven moment ook te zorgvuldig kan zijn. Als je op dit moment, terwijl ik weet dat we in vorig jaar oktober al met een delegatie van de werkgroep gesproken hebben en het schetsboek al op tafel kwam, als je vanaf dat moment zegt van nou er moet een maatschappelijke kosten-batenanalyse worden gemaakt, ja ik weet niet of je daar de deelnemers in het participatieproces op dit moment mee helpt. En aan de andere kant ook nu de uitgangspunten gaat vaststellen die we in feite als raad eerder besloten hebben, hetzij in deze raadsperiode, hetzij in de vorige raadsperiode, dan zou ik de wethouder op willen roepen en ook mijn collega-raadsleden vooral van laten we nou duidelijk zijn. Geef de participanten nu de gelegenheid om het proces met elkaar snel af te ronden en ik wil benadrukken snel, want we zijn echt al heel lang bezig en het vertrouwen groeit niet. Nee, ik begrijp van insprekers dat de toon wordt eigenlijk, van brieven, eerder meer wantrouwen dan vertrouwen en dat vind ik zonde.

De voorzitter: Interruptie van de heer Dolmans. Interruptie, kort van de heer Dolmans.

De heer Dolmans D66: Ja, nog een vraag aan de heer Van Enk, want als ik het nu hoor zegt hij van nou laat die MKBA maar zitten, maar daar zou ik echt hem proberen te overtuigen dat dat niet zo'n verstandig idee is, want dan liggen niet alle feiten op tafel en dan blijven dingen in de lucht zweven en dan gaan we als raad een besluit nemen zonder dat we de gevolgen daarvan kunnen beoordelen en dat zou ik gewoon echt heel onverstandig vinden.

De voorzitter: Duidelijk. De heer Van Enk.

De heer Van Enk CDA: Dat ben ik eens met de heer Dolmans. Mijn pleidooi is ook niet om ons die kosten en baten afweging, die maatschappelijke afweging te laten vallen. Ik denk alleen dat we die als raad uiteindelijk zelf moeten maken op basis van uitgangspunten zoals we die al eerder eigenlijk hebben besloten en het is ook een afweging die we daarin meenemen, wat er uit dit participatieproces komt. Dat is ook een maatschappelijk signaal. Alleen het loopt nu op dit moment langzamerhand door de lengte van het hele proces erg door elkaar heen en ik merk aan de reactie, aan de toon van insprekers vanuit de werkgroep Pasgeld-Oost, dat het niet bijdraagt aan vertrouwen en hoop, maar dat het eerder dreigt tot verwarring en misschien wel wantrouwen te leiden. Vandaar mijn stelling we kunnen ook te zorgvuldig gaan zijn en ik heb wat dat betreft bewondering voor de wethouder en zijn geduld en het hele proces, maar we moeten het naar mijn overtuiging wel op korte termijn afsluiten. Want, en dat is de tweede reden, deze discussie wijst ook uit dat een aantal fracties langzamerhand al heel duidelijk aan het voorsorteren is naar een uiteindelijk standpunt. Als ik de fractiemedewerker van Wij. hoor dan heeft hij al een standpunt. Ja, dan denk ik dan moet je geen participatieproces voeren, dat vind ik mensen voor de gek houden. Dank u wel.

De heer Van Dam WIJ.: Ik word direct genoemd door meneer Van Enk, dus het lijkt me toch ook redelijk dat ik daarop mag reageren of heb ik het daar mis?

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Van Dam WIJ.: Kijk, fantastisch. Nee, wij hebben niet een standpunt ingenomen. Voor ons is het belangrijk dat waar nu geparticipeerd wordt, begint onder de juiste voorwaarden, dat de mensen die een

mening hebben die mening kunnen uiten, dat is nu wat er niet gebeurt. Ik hoor wat u zegt, meneer Van Enk, en druk het er maar lekker snel door, ik vraag me dan af en dat is een open vraag naar u, wat is dan uw boodschap naar de inwoners? Lekker snel bouwen, of lekker snel die participatie afronden en begin maar lekker met bouwen, is dat wat u zegt? Of willen we een kwalitatief goed proces waarin iedereen gehoord wordt? En waar de uitkomst nog niet vast van staat, maar waar in ieder geval iedereen het idee heeft gehad dat hij in heeft gesproken.

De heer Van Enk CDA: Voorzitter, ik ben niet degene die hier vooruitlopend op de uitkomst van de participatie al een standpunt heeft neergelegd. Dat was ik niet en ik roep alleen op tot het snel beëindigen van die procedures zodat we weten hoe de participanten er nou over denken. Want daar zitten we op te wachten. Niet op insprekers, maar om de juiste afronding van dit proces en dat duurt gewoon langzamerhand te lang.

De voorzitter: De heer Van Dam voor de tweede termijn. Nog een technische vraag aan het college? Voor de tweede termijn. Nog een technische vraag aan het college?

De heer Van Dam WIJ: Jazeker, ik heb nog wat vragen over, want ik ben het met de wethouder helemaal eens waar hij over begon dat de startwaarden van het participatieproces hetzelfde moeten zijn. Dat daar een voldoende of een goede basis aan ligt, dat iedereen weet waar hij aan toe is aan het begin van het proces. Ik denk dat je zo toewerkt naar een juist plan, ik merk alleen dat de bewonersgroep die nu ook heeft ingesproken zegt wij willen geen huizen. Maar het raadsvoorstel wat nu voorligt, wat begin geeft aan dit participatieproces, zegt eigenlijk we willen wel huizen bouwen. Dus ik zie daar een kleine discrepantie in en ik vraag me af hoe de wethouder dat dan ziet en wil oplossen, aangezien we denk ik volgens mij allemaal zijn voor een goede startwaarde. En hoe hij de nulvariant dan, dat was volgens mij al een vraag van GroenLinks, hoe hij de nulvariant dan nog ziet, want zoals ik dat nu hoor is die uitgesloten, maar ik wil toch even dubbelchecken of ik dat goed heb gehoord. Ja, Wij. is voor de ontwikkeling van woningen bij voorkeur niet, maar volgens mij als ik de wethouder nu goed hoor, ontkomen we daar niet aan omdat er enorme claims op de loer liggen als we nu wel opnieuw besluiten of dat de participatiegroep besluit om geen woningen te bouwen. Dat is iets denk ik dat we ten alle tijden willen voorkomen, maar dan wil ik toch weten of je niet onder die contractuele verplichtingen uit kan komen, mocht dat uit het participatieproces komen. Dat hoor ik zeg maar graag. En dan een vraag die nog niet beantwoord is, is of de huizen ergens anders gebouwd kunnen worden. In lijn met wat misschien de heer Oelen net aangeeft is het misschien mogelijk om elders financiële dekkingen te zoeken of in ieder geval daar onderzoek naar te doen of dat nu echt hierin gezocht moet worden. En dat sluit aan ...

De voorzitter: Ik zie een korte interruptie van de heer Oelen.

De heer Oelen VVD: Dank u wel, voorzitter. Hoor ik nou de heer Van Dam inderdaad zeggen dat als uit het participatietraject iets voortkomt dat we dan iets anders moeten gaan doen? Maar participatie is natuurlijk belangrijk, maar dat bepaalt toch niet de uitkomsten uiteindelijk zoals wij dat hier in de raad besluiten? Zie ik of ziet u dat nou eigenlijk verkeerd?

De voorzitter: De heer Weterings ook, korte interruptie na de heer Van Dam.

De heer Weterings RB: Hele korte interruptie op de heer Van Dam, voorzitter. Ik wil vragen heeft de heer Van Dam het dossier ingezien op het stadhuis? Weet u welke afspraken er liggen en weet u dat u eigenlijk met het hele participatieproject misschien de bewoners een hele grote worst voor hangt, maar dat er weinig van gesneden wordt. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Van Dam.

De heer Van Dam WIJ.: Ja, eerst ingaand op meneer Oelen. Nou, ik ben van mening dat als je uiteindelijk besluit om het participatieproces volledig te negeren dan hoef je geen participatieproces te doen. Dus ja, ik wil heel graag volgen wat uit het participatieproces komt, anders lijkt het me nogal zinloos om het te doen. Ingaand op meneer Weterings, ik ben naar het stadhuis gegaan om de stukken in te zien. Helaas waren de stukken daar niet aanwezig, dus ik heb elders moeten proberen te lezen wat de financiële gevolgen zijn. Ik heb net ook aangegeven dat we niet zitten te wachten op enorme claims, dus dat ten alle tijden moet voorkomen, dus ik denk dat we daarin elkaar kunnen vinden dat je ten alle tijden daarvoor moet uitkijken. Ja, zodoende. Dan het laatste punt wat ik in wou brengen is over de heer Dolmans, dat het MKBA, dat ik dat positief opvat en ik ben ook heel benieuwd wat de wethouder daarvan vindt. En tot dan toe mijn tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van Dam. Ga ik over naar de heer Weterings, voelt u een behoefte aan een tweede termijn, technisch?

De heer Weterings RB: Ja, heel kort, voorzitter. Ik wil nog even de wethouder verzoeken of vragen, ik werd ontzettend getriggerd op een positieve manier, dat er ook in stond dat er ook de ontwikkelingen voor de locatie Pasgeld-West in het verhaal zijn meegenomen. Daarin stond ook dat de TNO-locatie ook zou worden herontwikkeld. Ja, wat ons betreft u kan ons niet blijer maken om zo gauw mogelijk het Apencentrum weg te halen. Maak daar een mooi natuurgebied van of sociale woningen, maar voor ons kan het Apencentrum niet eerder, liever nog vandaag dan morgen, dus hopelijk wat hierin staat gaat zo gauw mogelijk door ontwikkelen. Wij zullen u ook daar volop in steunen, dus kan u daar misschien nog meer over vertellen, over de ontwikkelingen van Pasgeld-West, van de TNO-locatie, het Apencentrum. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Velde, nog behoefte aan een tweede termijn, Gemeentebelangen?

De heer Van der Velde GBR: Nee, gezien de eerdere opmerkingen en discussies zie ik verder geen aanleiding.

De voorzitter: Dank u wel. Onafhankelijk Rijswijk, mevrouw De Man.

Mevrouw De Man OR: Nee, voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan tot slot de heer Kooy, van de PvdA.

De heer Kooy PvdA: Voorzitter, dank u wel. Meneer Keus, dank voor de antwoorden. Als eerste even richting tot de heer Dolmans, D66. Die MKBA is een heel belangrijk issue en de heer Keus heeft hier herhaaldelijke keren aangegeven dat wij over de financiën gaan en als wij die MKBA zo belangrijk vinden, zoals je aangeeft, waarom zullen we dan niet meteen die handschoenen oppakken en gewoon zeggen we schrijven een amendement op het voorstel dat we die MKBA erin schuiven. Waarom nou eerst aan de wethouder daarvan vragen, terwijl hij alle gelegenheid aan ons geeft om deze aanpassingen te maken? Dus daar graag nog even uw reactie op dan.

De voorzitter: Korte interruptie van de heer Dolmans.

De heer Dolmans D66: Omdat ik het wel zo netjes vind om aan de wethouder te vragen of hij daar bezwaren in ziet en ik heb hem horen zeggen dat hij die bezwaren niet ziet en dan vraag ik bevestiging naar u. Maar ik ben het met u eens, er ligt een raadsvoorstel voor en als we de MKBA, maatschappelijke kosten-batenanalyse, erin willen zetten dan is het aan de raad om dat te doen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kooy.

De heer Kooy PvdA: Ik pak hem op, dank u wel. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik over naar de tweede termijn van de heer Keus. Kort en krachtig.

Wethouder de heer Keus: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik ga even de fracties langs. De fractie van BVR. Ja, dat signaal wat u aangeeft ten aanzien van de onafhankelijkheid van de procesbegeleider, als u dat signaal heeft, dan ligt het op onze weg om dat te onderzoeken, dus dat gaan wij doen. U doet ook een pleidooi voor het behoud van het groen of het versterken daarvan en niet alleen economisch te kijken. Nou, dat sluit eigenlijk aan met het pleidooi van een aantal andere fracties en ook in relatie eigenlijk tot het belang van de maatschappelijke kosten-batenanalyse en om die ook een plek te geven in het voorstel, want de heer Dolmans vroeg of er een bezwaar was om dat via een amendement te regelen en dat bezwaar is er niet. U gaat natuurlijk zelf over de amendementen, maar er zit niets in de weg om dat zo te doen. Ik vind namelijk inhoudelijk al dat er een brede, integrale afweging gemaakt moet worden van de belangen in het gebied, maar ook de opgaven die er zijn en de vraagstukken. Daar kan zo'n instrument bij helpen om het te kwantificeren, dus om dat een plek te geven in het voorstel, daar kan ik eigenlijk geen bezwaar tegen hebben. Ja, ... Dus, ja, nee, dat ... GroenLinks. Ja, u geeft aan over de kaders, die dwingen in een wurggreep. Nou, volgens mij doe ik met deze uitspraak, ook richting de heer Dolmans, over dat ik geen bezwaar heb tegen amendementen. Ik hoop dat daarmee ... Het was al niet de bedoeling om de financiën als een wurggreep in te zetten, maar wel als een omstandigheid of een kader wat gewoon simpelweg is meegegeven en wij kunnen als college niet uit eigen beweging ineens met een significant lagere opbrengst of een hogere significante opbrengst gaan werken. Dus datzelfde kader waarbinnen we bewegen is de raad nu in positie inderdaad om dat te verfijnen dan in dit geval. Even kijken, fractie van D66, ook over de ontwikkelaar. Ik heb al aangegeven dat hij meedenkt, ook over creatieve oplossingen. Ja, of hij ergens anders zou willen bouwen, volgens mij was het ook een andere fractie die dat vroeg. Ja, dat is geen onderwerp nu van gesprek geweest, maar ik vind dat ook nu niet opportuun juist omdat we wat breder ook inderdaad gaan kijken naar het vraagstuk, maar we zijn wel gewoon in goed overleg en we zullen het wel uiteraard, ik kan me heel goed voorstellen dat de ontwikkelaar nu meekijkt ook en die zal ook deze vraag hebben gehoord en daar over nadenken. Even kijken. Ja, de fractie van de VVD, nogmaals over de criteria. Ja, hoe weeg je die nou tegen elkaar op? Nou, ik denk MKBA, dat dat een instrument inderdaad daarvoor is en wat nou als we straks later in de planvorming, want we zitten nu nog in de participatiefase, uiteindelijk zal dat dan ook tot een planologische procedure gaan komen en ja, dan is het wel zaak dat de raad daarin ook consistent natuurlijk beweegt en dat die eerdere criteria die zijn meegegeven en die zijn bekrachtigd of zijn aangevuld ook wellicht volgende week, dat die ook worden meegenomen dan verder ook in de planologische procedure. Even kijken. Ja, ik ben het eens ook met de heer Van Enk. Het gaat echt erom dat we duidelijk naar elkaar zijn, de raad naar het college toe voor de uitvoering en ook naar de participanten. Ik denk dat iedereen daarbij gebaat is en ik denk ook dat in dat opzicht ook snelheid zeker een factor is, want zolang er daar blijkbaar toch onduidelijkheid over blijft bestaan, of dat het toch ter discussie wordt gesteld, de startpunten, levert dat alleen maar teleurstellingen en niet waar gemaakte verwachtingen op. Daar is het niet om te doen. Ten aanzien van de heer Van Dam dan over ja die startpunten, want het belang van juist die startpunten daar ben ik en ook in het participatieproces zijn we daar juist heel transparant ook over geweest en het is wat anders natuurlijk dat er onduidelijkheid bestaat over de kaders, omdat je het niet simpelweg eens bent met de kaders. Dat is wel een wezenlijk verschil inderdaad en daar lijkt wel wat verwarring ook over te bestaan. Natuurlijk staat het partijen vrij om het niet eens te zijn met de kaders, maar de raad is uiteindelijk het gremium om die kaders bij te stellen en dat vindt niet plaats ...

De voorzitter: Juist, even de zin afmaken. Mevrouw Alberts, een korte interruptie.

Mevrouw Alberts GL: Ja, voorzitter, over onduidelijkheid gesproken, ik heb op een aantal van mijn vragen die ik ook in de tweede termijn heb gesteld nog geen antwoord gekregen en één van die vragen was: is geen woningen bouwen in Pasgeld-Oost überhaupt nog een optie? Graag zou ik daar een duidelijke uitspraak van de wethouder willen hebben of dat met dit raadsvoorstel nog het geval kan zijn of niet.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Keus.

Wethouder de heer Keus: Ja, even heel feitelijk is dat altijd een optie. Kijk, als uw raad geen bestemmingsplanwijziging toepast worden er geen woningen gebouwd, zo simpel is het. Dan zal de consequenties daarvan, die doorwerken ook in financiële zin, die zullen op één of andere manier dan ergens moeten worden verwerkt en dat is eventjes hoe de techniek, om het zo maar te zeggen, werkt. Als u mij vraagt of het realistisch is, is natuurlijk een andere. Nogmaals, daar zijn financiële kaders meegegeven, maar dat zijn niet de enige kaders en volgens mij heb ik net toegezegd ook om die financiële uitgangspunten, die ook af te zetten tegen de maatschappelijke kosten-batenanalyse, om dat een plek te geven. En ik wil daar niet vooruitlopen op de uitkomsten daarvan, dus ik hoop dat daarmee antwoord heb gegeven op uw vraag.

De heer Van Dam WIJ.: Sorry, even 2 seconden. Heel even doorpakkend op wat mevr. Alberts net zei, is het nu mogelijk dat er een nuloptie uit dit proces komt of niet? Of moeten wij daarvoor iets doen nu in dit plan dat nu voorligt om dat uit te laten komen? Ja dan te nee?

De voorzitter: Wethouder Keus.

Wethouder de heer Keus: Ja, voorzitter, misschien moeten we gewoon even rolvast blijven, dat ligt echt bij u, of in ieder geval uw raadsleden waarvoor u ondersteunend werkt, om dat voor elkaar te krijgen, maar dat, ja ... Kijk, ik was trouwens overigens ook bij u gebleven met de beantwoording, want u geeft inderdaad aan dat de bewoners willen geen huizen daar en daarin doet u ook echt de wijk tekort. Ook ik heb uiteraard met omwonenden gesproken, met mensen die echt tegen het plangebied aan wonen en ook al langere tijd wonen en die houden echt al heel lang gewoon rekening dat er een woningbouwontwikkeling gaat plaatsvinden. Dus het is niet representatief natuurlijk wat u in deze aangeeft en ook als u participatie inderdaad echt belangrijk vindt en daar ga ik inderdaad ook vanuit, ook de participanten in de stuurgroep zitten ook participanten in die dolgraag in het gebied zouden willen wonen, die op zoek zijn naar een woning, die in Rijswijk willen wonen omdat het inderdaad gewoon een mooie gemeente is. Groen, ruim opgezet nog, juist de waarden die Rijswijk vertegenwoordigt, daar graag willen wonen. Ook die mensen doen mee bij dit proces en alleen ja, ook die belangen moeten worden meegenomen in de afweging. Maar het zou een te eenzijdig beeld geven als we alleen te maken zouden hebben met personen die geen woningbouw zouden willen. Voorzitter, ik ga mijn ...

De voorzitter: U heeft nog een interruptie, de heer Van Dam?

De heer Van Dam WIJ.: Ja, klopt, klopt. Het is andersom. Kijk, ik ben het helemaal met u eens dat die mogelijkheid er zeker moet zijn dat mensen, als ze dat willen, dat dat aangegeven moet worden, maar van de andere kant, stel nou dat u het fout heeft en stel er zijn mensen die dat niet willen, dan moet die optie er ook zijn en daar gaat het ons om. Dus het gaat helemaal niet om per se niet bouwen, dat dat er moet uitkomen. Totaal niet, dat is echt een hele, hele ... Veel te kort door de bocht. Het moet mogelijk zijn dat dat er uitkomt uit dat proces en hoe het er nu staat kan dat niet en ik begrijp uit uw beantwoording dat daar een amendement voor moet komen op dit plan, als dat nu niet kan. Dus daar zullen wij dan naar kijken.

De voorzitter: Wethouder Keus.

Wethouder de heer Keus: Ja, die zie ik dan ook tegemoet, volgende week. Voorzitter, ik heb nog één vraag, volgens mij, van Rijswijk, althans het was niet echt een vraag, maar meer inderdaad een signaal wat wordt afgegeven, maar laten we ons even beperken tot dit voorstel, wil ik adviseren. Ik geloof best dat het onderwerp heus nog wel een keer aan de orde gaat komen en ten aanzien van de, alleen de PvdA die riep inderdaad eigenlijk de collega's op tot een amendement. Nou, daar heb ik inderdaad wel antwoord op gegeven. Ja, voorzitter, dit was voor mij de tweede termijn. Ik heb ook wat huiswerk meegekregen en een amendement, die kan ik volgende week verwachten. Ik ben in ieder geval blij dat we dit onderwerp op deze manier hebben kunnen bespreken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Keus, voor uw ruimhartige beantwoording. Ik neem zomaar aan dat het raadsvoorstel als bespreekstuk volgende week op de agenda van de raad staat. Ik heb nog de mogelijkheid en die geef ik ook graag aan inspreker om nog een minuut een reflectie te geven op hetgeen hier is ingebracht, dus misschien niet helemaal voorbereid, maar als inspreker nog aanwezig is, mevrouw Koole, heeft u een minuut de gelegenheid om haar reflectie te geven aan de raadsleden.

Mevrouw Koole insprekerster : Dank u wel, voorzitter. Daar maak ik heel graag gebruik van. De wethouder had het over de samenstelling van de klankbordgroep. Die samenstelling is door het planbureau gemaakt en die heeft er bewust de deelnemers bij gevraagd die willen bouwen en geen wonder dat er dan verschillende geluiden zijn. De wethouder heeft het ook over de wettelijke verplichting ten aanzien van de projectontwikkelaar, maar de gemeente heeft ook wettelijke verplichtingen ten aanzien van het Schone Lucht Akkoord, groen, de wateropvang die niet geregeld is vanuit de nieuwe wijken. Dat moet allemaal nog gerealiseerd worden. De gemeente heeft het over extra groen, er is dus geen extra groen, want het groen wat nu weggehaald wordt moet eerst gecompenseerd worden voordat men kan spreken over extra groen. Dank voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koole. Zijn we aan het einde gekomen van agendapunt 9, wat als **bespreekstuk** naar de Raad van aanstaande dinsdag gaat.

10. Raadsvoorstel Woonfonds Rijswijk

De voorzitter: Dit raadsvoorstel is reeds technisch al met u voorbereid in een eerder Presentatie Forum, dit is de weerslag nu in het raadsvoorstel dat nu voorligt. Ik wil u vragen echt de vragen beperkt te houden tot technische vragen op het voorstel. Politiek-bestuurlijke afwegingen kunnen altijd in de raadsvergaderingen geuit worden. De heer Braam BvR.

De heer Braam BvR: Ik kan hier bijzonder kort op zijn. Dit is een vertaling van de eerdere afspraken die zijn gemaakt en we kunnen ons prima vinden in dit voorstel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik over naar de fractie van GroenLinks. Wie mag ik het woord geven?

De heer Wit GL: Het Woonfonds, de gemeente Rijswijk begeeft zich hiermee op het pad van de ontwikkelaar en wooncorporatie in één en daar kleven toch wel wat vragen aan. Er is afgesproken dat ook RijswijkWonen woningen gaat bouwen in het middeldure huursegment. Is natuurlijk wel erg scheef dat de gemeente nu woningen gaat bouwen in het segment middeldure huur op een locatie waar in eerste instantie RijswijkWonen sociale woningbouw zou aanbouwen. Ik begrijp dat RijswijkWonen of ziet van het bouwen van eengezinswoningen in RijswijkBuiten en dat Vidomes is geïnformeerd, maar ik heb niet het idee dat er constructieve gesprekken tussen Vidomes en de gemeente hebben plaatsgevonden. Kan de wethouder hier een

verklaring voor geven? Vraag twee, u geeft aan dat andere corporaties zich niet zomaar op Rijswijks grondgebied mogen begeven, daartoe dient er een verklaring van geen bezwaar te worden opgesteld. Wie stelt deze op? Is dat de gemeente, want dan kunnen we dat toch zelf oplossen lijkt mij. Als we dan toch besluiten om een woonfonds te gaan oprichten lijkt het ons echt een slecht idee om de financiën hiervoor te halen uit het Groiefonds. Het lijkt wel alsof we alles de komende tijd willen financieren uit het Groiefonds, dat daarmee al op is. Amper een half jaar na het geld is toegevoegd aan de reserve. Hoe ziet de wethouder dit? In het raadsvoorstel wordt bij het beoogd effect, uitgangspunt vier, aangegeven dat woningen zo mogelijk worden toegewezen aan Rijswijkse ingezetenen. Hoe gaat de gemeente Rijswijk woningzoekenden voorrang geven? We zitten in een regionale woningmarkt, ik ben erg benieuwd hoe de wethouder dit ziet, want zoals in de beeldvormende presentatie door de indiener van de motie is aangegeven, het gaat niet om mensen uit Rijswijk specifiek, maar het gaat om het creëren van woningen voor een specifieke doelgroep. Het lijkt me dat deze doelgroep niet alleen uit Rijswijk komt. De huisvestingsverordening heb ik erop nageslagen en die geeft hier ook niet echt een uitsluitsel over of dit überhaupt wel mogelijk is. Misschien kan de wethouder dat even ophelderen. Dan heb ik nog een vraag. Is de gevraagde investering nou 2,9 miljoen of 2,75 miljoen? Want in het raadsvoorstel komen beide bedragen in dezelfde alinea voor, dus ook daar graag opheldering over. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik over naar de heer Veerman, van D66. U heeft al antwoord gekregen op eerder door u gestelde vragen, technisch.

De heer Veerman D66: Klopt.

De heer Veerman D66: Dank u wel, voorzitter en ook bedankt voor het beantwoorden van die vragen inderdaad, om de vergadering niet nog langer te laten duren dan die al duurt. Nog twee aanvullende vragen die ook door de heer Mark Wit gesteld werden, ambtelijke operaties, Vidomes. Daar heb ik toch wel even een aanvullende vraag over in hoeverre dat nu staat, die gesprekken zijn verlopen en als tweede inderdaad of er andere corporaties op ons grondgebied eventueel ook een taak daarin zouden kunnen vervullen. Dat zijn mijn twee aanvullende vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik over naar de VVD, de heer Oelen.

De heer Oelen VVD: . Ja, dank u wel, voorzitter. Dank, college, voor dit raadsvoorstel. Ik heb een aantal vragen ook. Ik zie in het raadsvoorstel dat er twee besluiten worden gevraagd. Het eerste is dat er geen wensen of bedenkingen inhoudelijk tegen dit voorstel wordt ingediend. Nou, dat begrijp ik vanuit de regelgeving. De andere vraag vanuit het besluit is of de raad ermee wil instemmen dat de benodigde financiering vanuit het Groiefonds wordt betaald en volgens mij is dat wat problematisch om dat in dit voorstel aan de raad voor te leggen, want we hebben namelijk hier bepaalde afspraken over gemaakt, namelijk dat er een afwegingskader dan zou worden gemaakt over de vraag moet deze investering wel of niet dan vanuit dat groiefonds worden gedaan? En daar ontbreekt het in dit voorstel aan en er wordt ook in het voorstel gezegd dat dat ergens in juli nog aan de raad zal worden voorgelegd. Dus meer procedureel zou ik mij kunnen voorstellen dat het eerste besluit wel wordt gevraagd, maar dat het tweede besluit op dit moment niet wordt gevraagd, want de raad kan niet anders dan op het totale voorstel nee te zeggen. Ik zie graag de reactie van de wethouder tegemoet en het kan eventueel ook vanuit de wethouder van financiën zijn die uiteindelijk over het Groiefonds gaat, de besteding van de gelden in ieder geval daarvan. De tweede vraag die ik heb, voor het Woonfonds voorziet in een bijdrage van de gemeente, daar is een bepaald bedrag mee gemoeid, geeft al aan dat het vrij onduidelijk is hoe groot dat bedrag nou exact moet zijn. Ik heb ook nog een vraag over andere kosten die hiermee zijn gemoeid, want u heeft vrij ruim gebruik gemaakt van allerlei externe financiers: advocatenkantoren. Ik weet professioneel dat de Pels Rijcken van deze wereld wat voor uurtarieven die rekenen, dus ik ben heel erg benieuwd, wethouder, wat

is de externe spend geweest om te komen tot dit voorstel? Hoeveel heeft de gemeente dit geintje tot nu toe gekost? In het voorstel schrijft u vervolgens dat erfpacht een optie is, maar dat die niet wordt toegepast omdat er binnen Rijswijk geen ervaring mee is. Het Woonfonds, daar is volgens mij ook geen ervaring mee. Sterker nog, de gemeenten die aan een Woonfonds deelneemt, daar is volgens mij in Nederland überhaupt nog geen ervaring mee. Met het instrument van erfpacht is wel ervaring, dus ik zou toch graag nog van de wethouder de afweging willen horen waarom er nu geïnvesteerd is in het ene instrument waar geen enkele ervaring mee is en dat er niet is geïnvesteerd in het uitzoeken van het andere instrument, wat mogelijk in de toekomst wel als optie op tafel wil houden, maar dat hier toch vrij makkelijk wordt weggeschreven. Volgende vraag voorziet op de keuze voor VSN. Zijn er andere fondsaanbieders overwogen en wat zijn eigenlijk de inhoudelijke overwegingen geweest om voor deze fondsaanbieder te kiezen? En is er de mogelijkheid, juridisch, om voor één fondsaanbieder te kiezen en zou dat ook niet anderszins misschien aanbesteed moeten worden of andere ... Ik heb er echt geen idee van, maar om te kijken of er ook andere fondsaanbieders hadden moeten overwogen. Mijn laatste, één na laatste vraag, dat ziet op de juridische analyse en ook op de vraag of er wel of niet sprake is van staatssteun. Tijdens de presentatie zei één van de juristen dat er uiteindelijk ook na het collegebesluit, op het moment dat ook wat meer duidelijkheid komt over de contouren, dat de finale juridische toets of er wel of niet staatssteun wordt verleend, dat die op dat moment ook nog gedaan moet worden. Ik heb toen de suggestie gedaan van neem dat dan op zijn minst als voorwaardelijk ook op in dit voorstel en ik had, tenzij ik er overheen gelezen, maar volgens mij staat dat er niet in. Zou het college het willen overwegen om dat alsnog te doen? Gewoon om de raad de zekerheid te geven dat die toets uiteindelijk nog een keer wordt gedaan om te voorkomen dat we vroeg of laat worden teruggefloten. Het is namelijk heel makkelijk om bij de ACM een verzoek om handhaving in te dienen. Het is één simpel briefje en de ACM die moet dan full swing gaan onderzoeken. We moeten het dus echt zeker weten dat dit helemaal kloppend is. De gemeente wordt aandeelhouder. Mijn vraag zal nog wel zijn, want dit komt voort uit een bepaalde motie, de motie we willen onze agenten en onze onderwijzers en zorgverleners, willen we betaalbare woningen kunnen bieden. Welke invloed heeft de gemeente zo meteen als aandeelhouder, als minderheidsaandeelhouder, om het toewijzingsbeleid van deze woningen te kunnen beïnvloeden? En de laatste vraag voorzitter, ik heb kennisgenomen van de opmerkingen dat het ministerie van Binnenlandse Zaken en de provincie, dat er ambtelijk niet negatief is gereageerd, maar dat het belangstellend met positieve houding, grondhouding ambtelijk, wordt gevolgd. Mijn vraag zou zijn heeft u ook bestuurlijk getoetst of die positieve grondhouding er is? Want zoals u weet staatsrechtelijk geldt niet de mening van de ambtenaren, maar geldt de mening van de bestuurder, daarvoor zit u ook in die positie en hebben wij nu dit gesprek. Dus heeft u dit ook bestuurlijk getoetst of die positieve grondhouding er is? In Den Haag, zowel in Den Haag aan het Binnenhof, als in Den Haag aan, wat is het, de Zuid Hollandlaan, ja. Dank u wel, voorzitter. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Oelen. Ga ik over naar het CDA, de heer Van Enk.

De heer Van Enk CDA: Dank u wel, voorzitter. Ik ben wel benieuwd wat de heer Oelen nou bedoelt met juridisch-bestuurlijke waarden van een positieve grondhouding, hetzij van een ambtenaar, hetzij van een bestuurder. Maar dat even daar te laten. Ik had eigenlijk nog maar een paar vragen, want het voorstel is inderdaad uitgebreid voorzien van toelichting en bijlage. De vragen zijn eigenlijk het grootste gedeelte gesteld. De heer Oelen vroeg daarna de heer Wit over de woningtoewijzing, wat oorspronkelijk een idee was bij het indienen van de motie. Ook de vraag naar het verschil tussen de 2,9 miljoen en de 2,75 miljoen wat de heer Wit stelde, die vraag had ik ook. En misschien in combinatie met die woningtoewijzing, op pagina vier staat dat RijswijkBuiten weliswaar niet deelneemt aan de financiering, maar wel betrokken zou willen zijn bij de verdere ontwikkeling van het Woonfonds in verband met de doorstroming van kandidaten uit de sociale huurvoorraad. Is al duidelijk wat wordt precies de betrokkenheid van de woningcorporatie RijswijkWonen? Dat was het, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik over naar de PvdA, de heer Kooy.

De heer Kooy PvdA: Voorzitter, dank u wel. Een heleboel vragen zijn al gesteld. Het is natuurlijk goed dat we ook naar woningen voor de middenhuur kijken. Laten we eerst even de vragen aflopen. Er is gewerkt aan een uitwerking van een motie voor verpleegkundigen, agenten, huizen huurbaar, beschikbaar te hebben. Daar gaat mijn eerste vraag over. De toewijzing aan deze groep, hoe ziet de wethouder dat? Stel dat tien mensen uit deze categorie zich melden en we hebben alle huizen klaar, gaan we ze dan leeg laten staan? Of gaan we dan wachten? Wat gebeurt er als er tussentijds huizen vrijkomen? Gaan we met een wachtlijst werken en ook in combinatie met de toewijzing van lokaal, dat wil zeggen dat een agent die in Delft gaat werken niet hier mag wonen. Graag daar toelichting op over die eerste aanwijzing. De presentatie heb ik gevolgd. Die begon eigenlijk heel politiek, er moet rendement geleverd worden. Dat is natuurlijk een uiterst politiek uitgangspunt. Ik heb dat even door zitten rekenen. Dat betekent dat de eerste 3000 euro per jaar die binnenkomen eigenlijk alleen voor de financieringsconstructie bedoeld is en als we dat dus doortrekken zeggen we eigenlijk dat we eigenlijk sociale huurwoningen aan het maken zijn met een toeslag erop, die noemen we rendement en daarom gaat we ze in de middenhuur zetten. Rendement wordt hier dus toch wel eigenlijk een puntje waar we heel goed over na moeten denken, zeker als we dit willen blijven herhalen. Heb ik nog even wat vragen over de participatie die we doen. De grond die wij gaan leveren, is net al gezegd even, denk ook aan andere constructies dan door grond verkopen, maar gaan we de grond kostendekkend verkopen? Gaan we die tegen commercieel tarief inbrengen? Of gaan we die als deel van onze financiering inbrengen? Graag daar toelichting op. En hoeveel wordt nu het maximum wat er nu van de raad gevraagd wordt aan inbreng, want er zijn verschillende getallen en bij het voorstel staat alleen de investering te dekken, maar ik neem aan dat wethouder Keus daar gewoon dat antwoord uit zijn mouw kan schudden over hoe groot ons chequeboekje moet zijn, want ik hou er niet van om een blanco cheque te tekenen. Zover mijn vragen, want een heleboel waren ook onder andere gesteld.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik over naar Wij. Rijswijk, mevrouw Mauer.

Mevrouw Mauer WIJ.: Ja, dank u wel, voorzitter. Wij hebben al gezegd dat we vinden dat je met elke portemonnee in Rijswijk moet kunnen wonen en we vinden het ook belangrijk dat in onze stad betaalbare woningen in het middensegment komen. We vinden het ook positief om te zien dat er een onderzoek wordt gedaan naar creatieve oplossingen om uiteindelijk deze doelstelling te realiseren. Wel zijn wij sceptisch of het Woonfonds de beste oplossing voor het probleem is. Nou ja, momenteel zijn er een aantal punten die ons opvallen. Ten eerste lijken de huurprijzen in het voorstel nogal hoog voor het middensegment. Kan de wethouder aangeven of deze woonlasten wenselijk zijn om op te brengen voor de ons beoogde doelgroep? Daarnaast is het ons niet duidelijk waar de pilot heen moet leiden. Wat zijn de succescriteria en als we constateren dat het een succes is, hoe gaan we dan verder? Ja, ik heb namelijk nogal de indruk dat we veel op poten zetten voor het realiseren van slechts honderd woningen. Ja, vervolgens merken we ook op dat onderzoek is uitgevoerd in nauwe samenwerking met VSN, dat is een commerciële marktpartij die er belang bij heeft om het Woonfonds op te richten en het verbaast mij dan ook niet dat uit het onderzoek naar voren komt dat het dus een goede optie is. Ik heb wel twijfels bij de vraag of er wel breed genoeg en met voldoende doortastendheid is gekeken naar de mogelijkheden om de doelstelling zonder commerciële marktpartij te realiseren en dat leidt er ook toe dat ik de indruk heb dat er wellicht efficiëntere opties zijn om de aangewezen beleidsdoelstellingen te realiseren. Ja, een commerciële partij die zal er namelijk ook immers aan willen verdienen. Kan de wethouder aangeven op welke wijze er onafhankelijk is geadviseerd over de mogelijke oplossingen en door welke partij? En wat zijn de mogelijkheden om het voorstel financieel te laten toetsen door een registeraccountant? We zijn met name benieuwd naar de maximale financiële risico's die de gemeente loopt. Tenslotte, de toelichting op het overleg, dat is gevoerd met woningcorporaties en dat heeft mij dus wel aan het denken gezet. Het gevoerde

overleg, dat lijkt me te summier en dan wijs ik eigenlijk naar de aantekening die ik op iBabs heb gelezen. Het voelt niet echt alsof er is gekeken naar de mogelijkheden om samen met deze partijen invulling te geven aan deze doelstelling. Misschien is het namelijk zelfs nog mogelijk om tot lagere huurprijzen te komen door toch met woningcorporaties te werken. Graag hoor ik van de wethouder wat de mogelijkheden zijn voor de gemeenteraad om woningcorporaties uit te nodigen voor een gesprek. Tot zover mijn eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik over naar Rijswijks Belang, de heer Weterings.

De heer Weterings RB: Dank u wel. Ik heb zelf persoonlijk in een vrij vroeg stadium hier al met de wethouder Besteman over gesproken, onder het genot van een lekker kopje koffie. Hier goed over gepraat, is een nieuwe constructie en eigenlijk kijken we daar best wel naar uit hoe dit handen en voeten gaat krijgen. Wij staan op zich positief tegenover dit voorstel en aangezien het ook een heel klein beetje, ga ik eerlijk zijn, toch wel een CDA-dingetje is. Ze claimen niet heel veel, ik gun ze ook dit van harte. Dank u wel, eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik over naar Gemeentebelangen Rijswijk, de heer Van der Velde.

De heer Van der Velde GBR: Ja, er is veel gezegd, dus ondanks het inspringen en het overnemen van een lopende case zien we dat een testcase die zeer uitdagend is en waar we eigenlijk heel veel vertrouwen in hebben naar de toekomst, een ontwikkeling die we zelf in de hand hebben. Dus alles loopt zoals het moet lopen, dan is het de ontwikkeling die namens ons smaakt naar meer. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Onafhankelijk Rijswijk, mevrouw De Man.

Mevrouw De Man OR: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, Onafhankelijk Rijswijk kan hier heel erg kort over zijn, we staan absoluut niet achter het besluit van het college om de gemeente Rijswijk om te toveren tot een woningcorporatie slash projectontwikkelaar. Het voorstel is een absolute klap in het gezicht van projectontwikkelaars die bij u telkens de deksel op de neus krijgen, dus daarom vraag ik ten eerste of welke belangen hier mee gemoeid gaan met dat in gedachten. Als u namelijk werkelijk het woningtekort op wil lossen, zoals u pretendeert, hoe kan het dan dat de projectontwikkelaar die een kantoorpand wil omtoveren tot woningen, geheel meegaande in de wensen en behoeftes van de gemeente, bij u nul op rekest krijgt? Deze ontwikkelaar is al anderhalf jaar bezig en krijgt te horen dat de gemeente er misschien in 2023 naar gaat kijken, terwijl u eigenlijk gaat doen wat hij wil doen. Het is onvoorstelbaar en ik ben erg benieuwd naar de uitleg van de wethouder over deze situatie. Daar aansluitend wil ik me graag aansluiten bij de woorden van de heer Wit als het gaat om het Groeifonds. Het lijkt er inderdaad op alsof het college het Groeifonds al aardig aan het leegpompen is, want bijna ieder voorstel dat er inmiddels voorbijkomt staat het Groeifonds in genoemd als financieringspotje en ook Onafhankelijk Rijswijk is het daar absoluut niet mee eens. Dat was het voor mijn eerste termijn, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan graag wethouder Besteman voor haar reactie, beantwoording in de eerste termijn.

Wethouder mevrouw Besteman: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik heb de bijdrage van de heer Wit ook niet helemaal kunnen horen omdat mijn verbinding eruit viel, dus ik hoop dat dat in de tweede termijn nog even mee kan worden genomen als ik iets niet gehoord heb. Dank aan de fracties voor de inbreng. Het voorstel dat voorligt en deelname in een woonfonds door de gemeente Rijswijk is één van de instrumenten die we willen inzetten en dat is het voorstel aan uw raad, om de woningmarktcrisis aan te pakken. We hebben onlangs gesproken in het

kader van het addendum op de Woonvisie, dat dit middensegment in Rijswijk ver achterblijft in de ontwikkeling en ja, het voorstel dat vandaag ook voorligt kunt u al zien als een uitwerking van de Woonvisie die we met elkaar hebben vastgesteld. Het begon inderdaad destijds met de motie, een raadsmotie van de CDA-fractie en de Wij.-fractie die het college opriep om te onderzoeken of de gemeente zelf een rol kan spelen in het aankopen van woningen, die genoemd werden en onder voorwaarden die zou kunnen toewijzen aan de beoogde doelgroep, maatschappelijk belangrijke cruciale beroepen. Daar hebben we werk van gemaakt en we hebben daar tussentijds ook een aantal keren met u over gesproken. Voornemens zijn we daarom nu om het Woonfonds op te richten. Doelstelling van het Woonfonds is één: meer middensegmentwoningen toe te voegen in Rijswijk. Deze ook voor langere tijd in dit segment beschikbaar te houden en onder voorwaarden te verhuren aan die specifieke doelgroepen zoals in die motie destijds zijn opgesteld. Wij hebben ervoor gekozen om dat in pilotvorm te doen, in Parkrijk, daar willen we gaan beginnen met 100 woningen, zoals u heeft kunnen lezen in het raadsvoorstel. Het gaat dan om 38 eengezinswoningen en 62 appartementen en het klopt inderdaad, mevrouw Mauer, zeg ik tegen de raad, voorzitter, dat dit voorstel nieuw is en innovatief. Het is geen oplossing uit het boekje en daarom heeft het ook veel gevraagd in de voorbereiding, heeft u kunnen lezen, maar het vraagt ook veel van in de uitwerking in wat ons nog de dienst staat, maar het kan ook daardoor heel veel betekenen voor onze gemeente in zijn geheel. We hebben ons uitvoerig laten adviseren en bijstaan in dit proces, zoals bv door specialisten, autoriteiten op het woongebied, maar ook als het gaat om andere stakeholders, de provincie, maar zeker ook het ministerie van Binnenlandse Zaken, waarbij we ook uiteraard een aantal keer bestuurlijk mee hebben gesproken. De laatste keer was gisteren, dus misschien aardig om te melden. Een positieve houding bij het ministerie is er zeker. Sterker nog, ze hebben ons gisteren ook gezegd dat het mogelijk een showcase kan zijn.

Mevrouw Mauer WIJ.: Voorzitter, Interruptie? U zegt dat het pilot is, maar als het succesvol is, kan de gemeente dan aan meer pilots doen? Kunnen we dat überhaupt bekostigen?

Wethouder mevrouw Besteman: Ja, dank u wel. Ja, ik denk dat het vooral belangrijk is, voorzitter, dat we eerst vaststellen wanneer deze pilot dan succesvol zou kunnen zijn voordat we überhaupt gaan denken aan een volgende. Dus ik denk dat het starten van een volgende pilot op dit moment echt nog wel even een brug te ver is. Want wat willen we nu precies gaan doen? We hebben bij de raadsbrief ook een infographic naar uw raad gestuurd. Om het goed uit te leggen lijkt het me goed om die vorm ook te gebruiken. Ik wil daarvoor het construct opdelen in, of de aanpak dat voorligt, opdelen in drie onderdelen. Onderdeel één is de grondexploitatie, de wethouder Keus zal daar zou nog wel meer over zeggen. Dat is de grondexploitatie zoals we die nu ook doen. De gemeente is eigenaar van de grond en RijswijkBuiten verkoopt die aan een marktpartij en die marktpartij bouwt de woning. Dat is het eerste deel van het plan dat nu voorligt. Het tweede deel gaat over de oprichting van het Woonfonds Rijswijk, dus het construct aan sich zelf. De bouwende marktpartij verkoopt de woningen aan dit Woonfonds. Het Woonfonds wordt gefinancierd met vreemd vermogen en dat wordt door een bank opgebracht. Daarnaast is de gemeente participant in het Woonfonds en zoals een aantal fracties ook al heeft verwezen naar VSN, de marktpartij waarin we dit construct willen opstarten. VSN is de partij die ook zoekt naar de overige participanten, het resterende deel bijeen brengt. Die participanten nemen deel aan het Woonfonds, dat heeft dus niets met het optreden als projectontwikkelaar of als woningbouwvereniging te maken, zeg ik dan maar even ook tegen mevrouw De Man van OR. Het laatste deel van het Woonfonds bestaat dan uit geldstromen, u heeft dat wellicht al gezien. De huurders betalen huur aan het woningfonds, het beheer en onderhoud wordt in het Woonfonds gedaan, dat is waarom ook VSN in dat woonfonds stappen. VSN is een partij die zeer veel ervaring heeft in het opzetten van dit soort fondsen, hebben al meer dan vijftig van dit soort fondsen opgezet, zijn dus ook heel goed in het maken van afspraken als het gaat om toewijzing, huurprijzen en de exploitatie, et cetera. Het Woonfonds kan door huurinkomsten rendement uit de exploitatie

betalen aan de participanten en zo komt het rendement bij de gemeente terug. Dat misschien even in zijn algemeenheid over het construct en hoe dat werkt. Dan loop ik, voorzitter, nu de fracties af. Ik heb van de heer Braam een korte, positieve bijdrage gehoord, waarvoor dank. De fractie van GroenLinks heeft vragen gesteld, als ik het goed heb gehoord over de gesprekken die gevoerd zijn met de woningcorporaties. Die zijn er in zijn algemeenheid, maar zeker ook in dit specifieke geval geweest. We hebben dat ook inderdaad al geantwoord in de vragen die gesteld zijn door D66. Dan hebben we nog steeds constructieve gesprekken met de corporaties, op dit moment zeker als het gaat om de lokale prestatieafspraken die we met elkaar willen maken, maar ook als we kijken naar het doorstromen van de beoogde doelgroep, vanuit de sociale huurwoning, is het natuurlijk van groot belang dat we samenwerken en samen optrekken met de corporaties. En dat doen we dus ook. De financiën komen uit het Groeifonds, dat is althans het voorstel aan de raad, voorzitter, daar zal wethouder Keus zo nog wel op ingaan. We hebben het in ieder geval gelegd aan de criteria zoals vastgesteld door de raad als het gaat het Groeifonds, maar daar zal wethouder Keus denk ik verder op ingaan. Als het gaat om toewijzing zijn er een aantal vragen gesteld, maar zeker ook niet in de laatste plaats door de heer Wit van GroenLinks. Hoe gaat die toewijzing precies in zijn werk? Als gemeente kunnen we dat alleen op de publiekrechtelijke manier regelen, dus bij de verkoop van de grond aan Dura, in de grex, en anderzijds is het aan VSN om die juiste toewijzingsvoorwaarden te regelen in het toewijzingsbeleid van het fonds en daar zijn we natuurlijk ook met elkaar over in gesprek. Ik heb ook eerder al op de gestelde vragen van D66 geantwoord, waarin de heer Veerman vroeg of het mogelijk is om in een later stadium nog met de raad een sessie te organiseren. Ik denk dat dat heel goed is, dus ik wil heel graag ook ingaan op dat voorstel en ik denk dat dit, het toewijzingsbeleid bij uitstek ook een onderwerp is dat we daar verder met elkaar zouden kunnen bespreken, omdat het zeer leeft bij de Raad als ik het zo hoor. De bedragen die genoemd worden in het voorstel zal de heer Keus zo ook nader op ingaan.

De voorzitter: Interruptie van de heer Oelen.

De heer Oelen VVD: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik had ook een vraag gesteld over het toewijzingsbeleid en ik hoorde wethouder en ik weet niet helemaal zeker of ik het goed heb gehoord, want het kraakt een beetje, maar volgens mij hoorde ik de wethouder zeggen ja daar moeten we het in een later stadium nog eens even over hebben. Maar, als ik dat nou goed heb gehoord, vindt de wethouder het dan niet met mij dat dat dan wel een klein beetje apart is, want de hele gedachtegang van dit hele woonfonds, dan lag een motie aan ten grondslag en die ging heel specifiek over bepaalde doelgroepen. Dan kan het toch niet bestaan dat ze pas in een later stadium moeten gaan bedenken hoe we dat toewijzingsbeleid moeten gaan verzinnen? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Mauer ook nog?

Mevrouw Mauer WIJ.: Ja, u had het over die succescriteria, dat die nog niet opgesteld zijn, naar waarom doen we dan een pilot? Ja, u benoemt niet verder concreet wie, daar zou ik nog graag ook antwoord op willen hebben.

De voorzitter: Wethouder Besteman.

Wethouder mevrouw Besteman: Dank u, voorzitter. De laatste van mevrouw Mauer heb ik niet goed kunnen verstaan. Het ligt ongetwijfeld aan mijn verbinding, waarvoor excuus. Als het gaat om de toewijzing, voorzitter, heb ik geprobeerd toe te lichten, zeg ik maar even tegen de heer Oelen, dat we dat publiekrechtelijk gaan regelen en natuurlijk is het de doelgroep zoals die is genoemd in de motie daarbij het kader en het uitgangspunt. Dus we gaan dat regelen bij de verkoop van de grond. En als het gaat om VSN, ik kan dat in dat fonds vastleggen en dat gaan we ook doen. Door de juiste toewijzingsvoorwaarden daar ook vast te leggen. We zullen daar uiteraard ook over in gesprek blijven.

De voorzitter: De heer Wit, een interruptie.

De heer Wit GL: Ja, voorzitter, dank u wel. Wethouder Besteman, ik begrijp heel goed dat u aangeeft de doelgroepen zoals die in de motie genoemd zijn, maar in het raadsvoorstel staat heel duidelijk Rijswijkse inwoners en dat is volgens mij juist hetgeen wat u niet publiekrechtelijk kunt regelen. Dus ik wil graag weten hoe u denkt dat voor elkaar te gaan krijgen. Volgens mij is dat helemaal niet mogelijk.

De voorzitter: Wethouder Besteman.

Wethouder mevrouw Besteman: Voorzitter, als het gaat om de beoogde doelgroepen en zoals ik die ook in de motie lees gaat het enerzijds om inwoners van Rijswijk die werkzaam zijn in die cruciale beroepen, die we willen behouden voor de stad, voor de gemeente en anderzijds om de groep die we kunnen aantrekken vanuit die cruciale beroepen en daar gaan we natuurlijk het toewijzingsbeleid in regelen. Dat leggen we dus allemaal vast in de toewijzingsvoorwaarden. Hier de verkoop van de grond en dat kan dan via een kettingbeding doorwerken richting het fonds en anderzijds VSN stelt die voorwaarden vast. Als het gaat om de procedure wensen en bedenkingen, daar heb ik de heer Oelen ook over horen spreken en dat is denk ik ook terecht. Ik heb daar ook wel eerder met hem over gesproken en ik snap dat dat misschien een wat ongemakkelijke formulering is. We hebben ervoor gekozen als college om in dit geval heel dicht bij de Gemeentewet te blijven. Het oprichten of deelname aan een fonds is in feite een collegebevoegdheid en daarvoor is die wensen en bedenkingenprocedure nodig volgens de Gemeenteraad. Dus dat is de lijn die we volgen en die we ook wettelijk gezien worden geacht te volgen. Als het gaat om het Groeifonds, daar komt de heer Keus zo op terug, richting de VVD ga ik vanuit. Dan nog de vraag ook van de VVD hoeveel dit proces tot nu toe heeft gekost, want we hebben inderdaad, zoals de heer Oelen zegt, eens behoorlijk laten adviseren door de beste op dit vakgebied, juridisch gezien. Als het gaat om finance en risicomanagement hebben we daar onderzoek naar laten doen en een degelijke toetsing ook op ingezet en dan hebben we het over 30.000 euro. Als het gaat om erfpacht, heb ik de VVD ook horen spreken, dat is inderdaad ook een instrument waar we geen ervaring mee hebben. Het is daarbij ook een instrument dat langer de tijd nodig heeft om ingezet te worden, dus dat is ook de achtergrond waarom we dat niet van tafel kunnen vegen, want het is uiteraard een instrument dat kan helpen, dat heel goed mogelijk zou kunnen helpen bij de verdere uitwerking van de kaders zoals gesteld in de Woonvisie. Dus dat is de reden waarom we dat nog steeds op tafel willen houden en ik wil ook niet uitsluiten dat we die optie, dat instrument, van tafel vegen. Als het gaat om VSN als partner, ik heb daar al over gezegd we hebben naar partners gezocht als het gaat om dit Woonfonds die zich betrokken voelen bij dit onderwerp en dat is het toevoegen, dat middensegment op woninggebied en partijen die zich sterk willen maken voor het oplossen, een bijdrage leveren aan het oplossen van die woningnood. VSN heeft veel ervaring en de vraag is dan ook hadden we dat niet moeten aanbesteden en daar hebben we uiteraard onderzoek naar gedaan en dat hoeft niet als de gemeente een minderheidsbelang heeft in het fonds en dat is het geval, zoals u in het voorstel heeft kunnen zien. Het juridische voorbehoud, waar de heer Oelen ook terecht mij heeft gevraagd, die zijn opgenomen in het raadsbesluit. Dus die houden we natuurlijk altijd overeind. Bestuurlijk overleg met Binnenlandse Zaken heb ik volgens mij aan het begin al even gezegd. We zijn daarin zeker in goed overleg met het ministerie en zij hebben een hele positieve grondhouding en volgen dit ook met belangstelling wat wij in Rijswijk doen. De fractie van het CDA heeft ook gevraagd naar een toelichting van de bedragen in het voorstel. Daar verwijs ik ook even naar collega Keus. Ja, en als het gaat om doorstromen vanuit de sociale huren, daar heeft één van u ook naar gevraagd, dan gaat het dus om de beoogde doelgroep, de doelgroep zoals die is vastgesteld in de motie en bovendien sociaal woont in Rijswijk, die willen we natuurlijk dan wel als zij werkzaam zijn in die cruciale beroepen kunnen laten doorstromen naar deze woningen in het middensegment. Partij van de Arbeid heeft ook vragen gesteld over de toewijzing en hoe dat geregeld dan wordt. Ik denk dat ik daar wel wat over het gezegd,

zo ook in dit stadium. Als het gaat om de beoogde doelgroep, ja, dat is de doelgroep zoals die in de motie is vastgesteld en opgeschreven. Het rendement uit het Woonfonds, ja, dat zal denk ik de heer Keus nog even toelichten. De heer Kooy had er wat vragen over. Als het gaat om de grondverkoop, vraagt de heer Kooy, mag dat dan zomaar? Dat moet natuurlijk ook marktconform, door die aanbestedingsregels goed te volgen. De fractie van Wij. is op zichzelf blij met creatieve concept, als ik het goed heb begrepen. Ja, en vraagt zich af zijn de huurprijzen met deze pilot dan wel betaalbaar? Nou, dat is precies het hele doel van de oprichting, deelname van dit Woonfonds door de gemeente. Want in de huidige markt '...' met een groter probleem. Om te beginnen zijn woningen in het middensegment uiterst schaars. Worden ze erin gezet door een ontwikkelaar, dan is het met deze druk op de woningmarkt zijn ze bij wijze van spreken de volgende dag al uitgevlogen richting het duurdere segment, dat voor een veel kleinere groep mensen nog betaalbaar is. Dus dat is de exacte reden waarom we dit onderzoek naar het Woonfonds zijn begonnen. Die langere beschikbaarheid in dit segment en überhaupt het toevoegen van woningen in dit segment. Even kijken. Nou, kan het dan ook zonder commerciële partij heeft ...

Mevrouw Mauer WIJ.: Interruptie. In het raadsvoorstel staat kale huurprijs 975 euro. Denkt u dat dat betaalbaar is voor de beoogde doelgroep, is het wenselijk dat zij dit kunnen betalen?

De voorzitter: Wethouder Besteman.

Wethouder mevrouw Besteman: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, we beogen met dit woonfonds, met dit voorstel dat nu voorligt, huurprijzen tussen de 730 en de 1000 euro op de markt te zetten en dat is inderdaad betaalbaar. Ik zeg niet dat het goedkoop is, maar als je kijkt naar de huizenmarkt en de prijs op dit moment, is dat een categorie woningen waar nagenoeg geen woningen te vinden zijn en daarmee is er dus geen aanbod voor die groep die we voor ogen hebben te bereiken met dit voorstel, namelijk de medewerkers in de cruciale beroepen. Die zijn zo belangrijk voor de stad, we willen niet alleen dat de beste onderwijzers natuurlijk ook in Rijswijk werken en lesgeven aan onze kinderen, maar het helpt daarvoor als we daar ook een passende woning voor in de buurt kunnen vinden en dat ontbreekt op dit moment. Kan dit dan ook zonder een commerciële partij? Heeft de fractie van Wij. nog gevraagd. Dat kan inderdaad, alleen 100% deelname van de gemeente geeft een hoger juridisch profiel en dat is de afweging waarom we kiezen voor een lagere deelname van de gemeente. Als het gaat om corporaties, die zetten in op middenhuur, dat zijn we overeengekomen met elkaar en wat heel mooi is, is dat RijswijkWonen heeft gezegd we willen die middenhuur heel graag toevoegen in Rijswijk en we willen het allerliefst ook toevoegen in de bestaande stad, daar waar die inzet ook het hardst nodig is.

Ja, voorzitter, ik zal dan naar een afronding toe gaan. De fractie van Rijswijks Belang is positief. Nou, ik ben blij dat u het CDA gunt, maar ik denk dat het belangrijk is dat we dit ook aan de woningzoekers vooral gunnen die op dit moment klem zitten op de woningmarkt. De fractie van BVR, is overwegend ook positief, had een korte inbreng. En tegen de fractie van OR heb ik denk ik aangegeven wat de rol is van de gemeente en hoe we dat voor ons zien. Tot zover dan, voorzitter, in de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Keus.

Wethouder de heer Keus: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik had inderdaad een paar vragen, met name ook over het groeifonds. Vanuit de VVD over het proces vooral waarom nu het groeifonds en vanuit GroenLinks die vanuit de inhoud. Waarom groeifonds? We hebben een investeringskader ooit als college voorgesteld aan de raad en die is vastgesteld. Het groeifonds, het voorstel wordt in juli behandeld, zoals je ook kunt zien in de inhoudelijke wegging zult u zien dat het Woonfonds op alle criteria groen scoort. Het is geld wat je niet kwijt bent, het zit alleen in stenen, laat ik het zo maar even zeggen en als je inderdaad kijkt naar de berekening en de prognoses,

ja, ontvangen we daar natuurlijk huuropbrengsten voor en ook een bepaald rendement wat terug zal vloeien. Dan is het voorstel tenslotte om dat weer ten goede te laten komen ook weer aan het groeifonds en zo rendeert inderdaad ook die investering zodat het ook weer een maatschappelijk doel kan krijgen om weer te investeren. Dus dat is de inhoudelijke afweging om het vanuit het groeifonds te financieren.

Volgende punt is denk ik dan waarom dan nu en niet 6 juli. Kijk, we hebben ook te maken met de planning van dit deelplan en we hebben gemeend om ook in de besluitvorming daarover naar voren te halen, ook als je kijkt en dat is toch een markt die heel erg in beweging is als het gaat over de bouwkosten, kosten van materialen, de schaarste daarin, zie je dat dat enorm schommelt, dus we menen ook wel gewoon daar goed aan te doen ... Om hier echt op door te pakken, hier op de besluitvorming en hebben ook, ja ... Anders zouden we niet met het voorstel komen, ook de overtuiging dat we ook alle informatie voorradig hebben om hier een goed afgewogen besluit in te kunnen nemen. Oh, dan zie ik toch het handje ...

De voorzitter: De heer Oelen. Ja.

De heer Oelen VVD: Dank u wel, voorzitter. Ja, dank u wel wethouder en ik liet u uitspreken, omdat ik dacht dat u met verstandige woorden zou komen, maar helaas. Dat ging toch de verkeerde kant op. Ik vertrouw natuurlijk volledig op uw blauwe oog, dat het afweegkader zoals we dat straks zien de raad wordt voorgelegd in juli, dat dat allemaal op groen staat. Maar u kunt toch niet zonder dat de raad dat afweegkader voor zich heeft nu al aan de raad een besluit vragen dat het gefinancierd kan worden uit groenfondsen. Dat is volgens mij niet zoals het hoort te gaan en het kan niet anders zijn dat de raad hier dan nee tegen zegt. Nogmaals, dat heb ik ook al zonet betoogt, omdat de raad gewoon niet weet waarom we hier dan ja of nee op moeten zeggen. En ik snap heel goed dat u door wel als college en op het moment dat u volgens mij als raad aan de raad vraagt, heeft u uw bedenkingen, dan bent u er al, want dan kunt u voorbereidingen van raadsleden gaan treffen zonder dat u de financiering al op orde heeft.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Oelen. Duidelijk. De heer Keus, graag tot een afronding.

Wethouder de heer Keus: Ja voorzitter, ja, ik hoorde daar wat de heer Oelen zeggen, alternatief is heel simpel. Dat is uit de algemene middelen financieren en later alsnog met het voorstel gaan komen. Zou ik zonde vinden als we bij dit onderwerp, dat dat de focus inderdaad van de discussie, want daar is het onderwerp denk ik en het publiekbelang, wat gediend wordt, veel te belangrijk voor. Maar ik neem even de woorden en, althans ik neem de opmerkingen mee van de heer Oelen. Voorzitter, ik had nog een vraag even. De feitelijke juistheid van de bedragen, over 2,9 miljoen naar 2,75. Helaas is er toch een omissie in het voorstel inderdaad ingeslopen. Die 2,75 is een fout, dus die kunt u wegstrepen in uw stukken. Het gaat echt om de 2,9. In het groeifonds zou worden voorgesteld een bedrag van 3,3 te reserveren. Dat zal waarschijnlijk een volgende vraag opleveren, maar dat heeft te maken met het percentage voor participatie in het fonds, wat 30% kan zijn, maar waar je hier in het voorstel met de reden die hier mevrouw Besteman net heeft aangegeven, om 25%, om daarvoor te opteren en dat verklaart de verschillen tussen die bedragen. Dan heb ik nog een laatste punt ten aanzien van dit grex van de heer Kooy over de grondprijzen. Ja, dat is eigenlijk gewoon een hele bijna alledaagse transactie waarbij wij grond inbrengen en daar een marktconform bedrag voor krijgen, dus daar zit geen verschil in met andere grondtransacties. Ja, en dan had de heer Kooy nog een opmerking over het rendement. Dat heb ik net aangegeven, dat dat natuurlijk niet het primaire doel is, maar dat het rendement wat we verwachten, dat dat zijn goede weer zal komen voor het groeifonds. Dat is in ieder geval het voorstel. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel beide wethouders voor de eerste termijn. Ga ik over naar de tweede termijn, waarbij ik de raad echt wil oproepen om het echt technisch te houden, nog een paar verhelderingen en de politiek bestuurlijke context te bewaren voor de raad. Beter Voor Rijswijk. Ik verwacht geen opmerkingen. De heer Braam.

De heer Braam BvR: Nee, inderdaad geen opmerkingen.

De heer Wit GL: Voorzitter, wethouder bedankt voor een deel van de beantwoording, want er is best wel veel niet beantwoord. U gaf al aan dat u misschien niet helemaal meegekregen heeft door de verbinding, dus ik heb u de vraag ook nog even geappt. Maar ik zal ze nu al even heel kort herhalen. Vidomes is geïnformeerd, zoals u ook aangeeft in de beantwoording van de vraag van de heer Veerman. In hoeverre is er met Vidomes aan tafel gezeten en heeft u hem gevraagd of zij interesse hebben om dit project uit te voeren? Want dat zie ik nergens terug. Andere corporaties die niet op Rijswijks grondgebied mogen begeven. Als wij zelf als gemeente een verklaring van geen bezwaar kunnen opstellen, dan kunnen zij dat volgens mij wel, dus graag nog uitleg waarom we dat dan niet als optie meenemen. Ja, en als we dan nu van de heer Keus horen dat het 2,9 miljoen moet zijn in plaats van 2,75 miljoen, maar het blijft eigenlijk 3,3 miljoen, dan vind ik toch dat dit voorstel wel te veel rammelt. Er staan gewoon fouten in en ik ben het met de heer Oelen eens, het voorschot dat genomen wordt op het groeifonds zonder dat wij weten of dit op de juiste wijze uit het groeifonds gehaald kan worden, omdat we het op waarde nog niet behandeld hebben, die moet gewoon uit dit voorstel. Anders is het gewoon eigenlijk niet mogelijk om hier een positief antwoord op te geven. Dus graag nog antwoord op de vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Veerman een vraag? Technische dingetjes misschien?

De heer Veerman D66: Dank u wel, voorzitter. Een paar technische dingetjes. Ja nou, de heer Wit is mij iedere keer voor. Dat is goed. Die vragen zijn beantwoord. Eens ook met de heer Oelen en Wit omtrent de vragen omtrent risico's. Ik wil eerst nog wel ook daar aanvulling inderdaad ook met andere partijen die uitwerking zien voordat we deze risico's aannemen. Gaat toch om best wel een behoorlijk bedrag wat we zo meteen uit het groeifonds gaan halen, dus geïnteresseerd eerst in die uitwerking voordat we ook de daadwerkelijke start gaan geven. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik over naar de heer Oelen, VVD. Nog een paar technische zaken wellicht?

De heer Oelen VVD: Ja, dank u wel voorzitter. Twee technische vragen. De eerste technische is, ik hoor wethouder Besteman en dank voor al uw antwoorden. U heeft de meeste beantwoord, waarvoor dank. U heeft, u zei dat u gister nog bestuurlijk heeft gesproken op Binnenlandse Zaken over dit voorstel. Ik ben benieuwd met welke bewindspersonen u heeft gesproken en ik ben ook benieuwd of Binnenlandse Zaken ook schriftelijk wil bevestigen richting de gemeente dat ze dit een goed voorstel vinden, want ik vrees namelijk dat op het moment dat dit wat breder bekend wordt, dat er Kamervragen gesteld gaan worden en dat er bewindspersonen zijn die misschien opeens een hele andere opvatting hebben. Graag uw reactie. De tweede vraag gaat toch nog steeds wel weer over dat groeifonds en dat is dan een vraag denk ik aan wethouder Keus. Als er nu door de raad wordt besloten, wij hebben geen bedenkingen, maar de financiering komt pas in juli aan de orde door middel van dat groeifonds voorstel, wat gaat er dan in de komende weken mist? Wat kunt u dan op dit moment niet doen wat u anders wel wat ze doen en waardoor dit hele voorstel eigenlijk misschien de mist in gaat. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Enk, CDA.

De heer Van Enk CDA: Voorzitter, ik heb geen vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kooy, PvdA. Technische vragen?

De heer Kooy PvdA: Voorzitter, dank u wel. Twee vragen. Eén aan wethouder Keus, is als we nou geen groeifonds zouden hebben, zouden we dit dan ook doen uit de middelen die wij beschikbaar hebben? En eigenlijk hoor ik nog een heleboel zaken rondom uitwerken. Nader uitwerken moet nog verder onderzocht worden en de getallen die niet kloppen. Dus ik vraag me überhaupt wel af of dit nu al een stuk is wat zo naar de raad zou kunnen, of dat we dat gewoon nog even moeten ophouden en even die punten verderop moeten werken.

Mevrouw Mauer WIJ. Ja. Ja, bedankt voor uw betoog. Eigenlijk is geen enkele vraag beantwoord bij mij, dus ik ga ze nog een keertje stellen. Waar leidt de pilot naartoe? Als de succescriteria nog niet zijn opgesteld, waarom doen we dan een pilot? Een pilot, dat doe je om iets te testen zodat je dat daarna kan doorzetten. Ja, hoe ziet dat doorzetten er dan precies uit? Ja, u heeft het ook over, waar we het gehad over of het betaalbaar was voor de beoogde doelgroep. Nou ja, 975 euro, nou ja, dan zit je wel aan de bovenkant van het middensegment. Ja, is dat betaalbaar volgens de wethouder? U zegt van wel. Nou ja, ik zou dus eigenlijk graag willen zien uit welke analyses dat dan blijkt en ook vragen of u deze stukken dan met ons kunt delen. Verder, u heeft gezegd dat er veel adviseurs bij zijn betrokken. Waren dat onafhankelijke adviseurs? En zo ja, wie zijn dat dan? En welke vragen hebben die adviseurs dan precies gesteld? Is er een toetsing mogelijk door een registeraccountant onmogelijk het maximale risico, financiële risico te verduidelijken? En mijn laatste vraag was eigenlijk ook nog of de raad in gesprek aangaan met de woningcorporaties, bijvoorbeeld een hoorzitting om te begrijpen wat zij zouden kunnen doen en hoe zij eigenlijk tegenover deze ontwikkelingen staan. Verder zijn het eigenlijk ook eens met GroenLinks, VVD en D66. Dit was mijn tweede termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik over naar Rijswijks Belang. De heer Weterings.

De heer Weterings RB: Nee, voorzitter dank u.

De voorzitter: De heer Van der Velden, Gemeentebelangen Rijswijk.

De heer Van der Velden GBR: Geen vragen op dit moment. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Man, Onafhankelijk Rijswijk.

Mevrouw De Man OR: Nee, geen verdere vragen. De wethouder had nog geen echte reactie gegeven op hetgeen wat ik had gezegd, maar dat komt dan wel tijdens de raadsvergadering. Dank u.

De voorzitter: Heel goed. Dank u wel. Ga ik over tweede termijn naar mevrouw Besteman.

Wethouder mevrouw Besteman: Ja, dank u wel voorzitter. Ik loop de fracties langs. Over de fractie van Beter Voor Rijswijk, dat zal goed zijn. De heer Wit heeft mij de vragen nog geappt. Ik moet hem zeggen, ik heb het nog niet gezien, maar u heeft ze nog een keer gesteld. Vidomes heeft de corporatie geen interesse. We denken het dwangfonds. Rijswijk Wonen heeft dat wel en dat is ook wel een natuurlijk met beide handen hebben aangegrepen. U kent ook het probleem van scheefwoners op de woningmarkt, zeker ook in de sociale huur. Dus dat is ook een probleem wat we goed kunnen aanpakken als we samenwerken met Rijswijk Wonen en die daar dus ook zeer open voor staan. Als het om de cijfers komt denk ik wethouder Kreuze daar zo nog

wel even op terug. Dan de fractie van D66 spreekt van risico's en ook de fractie van Wij heeft daar in het tweede termijn nog aandacht voor gevraagd. Ik denk dat het goed is als ik nog even kort aan stip welke juridische onderzoeken we op welk gebied hebben gedaan, want dat is een heel fors aantal en er is daar ook een samenvatting van bij de stukken getroffen en ook volgens de volledige adviezen. We hebben gekeken als het gaat om juridisch gebied en wettelijke context naar staatsdoel, want je mag natuurlijk marktpartijen met wie je zaken doet niet bevooroordeelen, dus alles wat we doen moet marktconform zijn. Uitgangspunt. We hebben onderzocht hoe de regels zijn als het gaat om aan besteden, in dit geval bij de oprichting van een woonfonds. Ik heb al in de eerste termijn ... Als de gemeente nu naar de deelneming heeft, is dat aanbestedingsrisico laag. En als het gaat om de aanbesteding van de groente en Rijswijk buiten, dat die marktconform bij de groente-uitgifte. Er is getoetst op de wet markt en overheid en die speelt bij 100% deelname van de gemeente. Het voorstel is om 25% daarvan deel te nemen als gemeente, dus die wet markt en overheid is hier ook minder aan de orde. Er is aan de gemeentewet getoetst door het VIDO en uiteraard ook uitgebreid aan het huur- en toewijzingsbeleid. We hebben ons bij laten staan door Barend Kurant. En uit de risicoanalyse die we ook hebben gedaan, blijkt dat het risico met strijdigheid van wet- en regelgeving laag is. Dus ik denk dat dat goed is om voor ogen te hebben. We hebben verder ook nog gekeken in de risicoanalyse naar de marktwaarderisico, verhuurders risico en eventuele uittreding risico's. Nou, u heeft dat bij de stukken kunnen treffen en u ziet dat die risico's, in ieder geval wat het college betreft, aanvaardbaar zijn. Als het gaat om het ministerie van Binnenlandse Zaken, de heer Oelen is er namens de VVD fractie nog op terug gekomen. Inderdaad, we hebben de stukken ook met hen gedeeld. Niet in de laatste plaats, omdat er mogelijk ook in politiek Den Haag iets over los zou kunnen komen. We willen daar wel bij opmerken dat het ministerie ook toen duidelijk gemaakt dat, zou je dit zien wat wij in Rijswijk van plan zijn te doen als kerntaak van de gemeente. En dat is natuurlijk ook terecht. Het groeifonds zal de heer Kreuze zo nog op terugkomen, schat ik zo in. En de heer Oelen heeft nog gevraagd, wat gaat er nu eigenlijk langer wachten?

De heer Oelen VVD: Voorzitter, interruptie.

De heer Oelen VVD: Ja, dat klopt inderdaad, want mijn vraag, hij was vrij concreet. Met wie, met welke bewindspersoon heeft u gisteren gesproken? En wil BZK schriftelijk bevestigen dat ze dit een goed plan vinden? Dat waren mijn twee concrete vragen.

De voorzitter: Duidelijk. Wethouder Besteman.

Wethouder mevrouw Besteman: Jazeker. We hebben gevraagd aan Binnenlandse Zaken of zij ons steunen in deze richting. Dat hebben zij zeker aangegeven. Als het gaat om dat op schrift stellen, voorzitter, is het denk ik heel simpel. Het antwoord daarop is, Binnenlandse Zaken peilt en ik denk dat ze dat ook terecht stellen dat de afweging om dit wel of niet te doen aan de lokale overheid is. En zij laten die natuurlijk ook waar die hoort te liggen. Ja, en wat gaat er nu zoals we verwachten? Het uitstellen. Ik denk dat wethouder Keus daar zo nog wel iets over zal zeggen als het gaat om de programmering van de woningbouw Rijswijk buiten. Maar we zien ook dat de grondstofprijzen voor bouw natuurlijk omhoog gaan en dat brengt een risico met zich mee in het rond rekenen van de businesscase en het beschikbaar houden van die huren van het middensegment. Dus dat zijn zeker wel reële risico's, of dat is de reële context waarin we dit met elkaar zouden moeten besluiten. En wanneer is het dan een succes? Deze pilot die we hier voorstellen te doen. Kijk, op langere termijn, de doelstelling van dit woonfonds is natuurlijk dat we die woningen voor langere termijn in het middensegment beschikbaar willen houden. Dus op langere termijn is dat natuurlijk de factor waaraan je zou kunnen toetsen. Ik kan me voorstellen dat een doelstelling op vijftien jaar wel echt ver weg is, dus op korte termijn zou ik willen zeggen, is deze pilot geslaagd als we komen tot de conclusie van het fonds. Want dan weten we dat die

huurprijzen ook in het beoogde segment en aan de beoogde doelgroep kunnen worden toegewezen, dus dat zouden we eind dit jaar volgens mij al heel goed met elkaar kunnen vaststellen. Ja, als het gaat om de risico's heb ik denk ik net al een antwoord op de D66 fractie het een en ander toegelicht. Als het gaat om de analyse van de cijfers, ja, wil ik toch ook nog even de woonvisie en de bespreking daarover in herinnering roepen, voorzitter. Daarin hebben we ook vastgesteld met elkaar dat we willen dat er Rijswijk dat middensegment ook omhoog getrokken wordt en de doelstellingen van dit woonfonds is dan nogmaals die woningen ook voor langere tijd in het segment beschikbaar en dus ook bereikbaar houden. Ja voorzitter, tot zover. De juridische risico's heeft de Wij fractie nog over gesproken. Nou, ik heb dat denk ik toegelicht in antwoord op de D66 fractie zojuist. Tot zover dan, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Keus nog voor een paar laatste opmerkingen.

Wethouder de heer Keus: Ja, dank u wel voorzitter. Ja, die zaten op het groeifonds. De winst van de avond is dat de heer Oelen mijn blauwe ogen vertrouwd en gelooft dat het voldoet, maar ik denk dat het even huiswerk voor dit weekend is. De vraag was van, wat gaat er nou fout als we dit nu niet doen? Dus als we akkoord gaan met, als we nu niet akkoord zouden gaan met de financiering voor het groeifonds. Nou, als ik even heel snel denk, kan ik niet voorstellen dat er dan iets heel erg fout gaat, maar dat is even het huiswerk wat ik meeneem en daar kom ik op terug in aanloop naar de raadsvergadering. En volgens mij was dat de enige vraag ten aanzien van het groeifonds, wat ik voor de tweede termijn had, voorzitter. Of ik moet me vergissen.

De voorzitter: Nee, we zijn nu aan het einde van het tweede termijn. Ik kan me zomaar voorstellen dat we dit raadsvoorstel als **bespreekstuk** door gaan leiden naar de raad toe. Mochten er nog wat vragen tussendoor zijn, dan kunt u die sturen of nog even met het college onderling te raden en dan heb ik dinsdag de politiek bestuurlijk afweging. Dan zijn we aan het einde gekomen van agendapunt tien. Ik wil voorstellen om even een pauze te houden.

11. Raadsvoorstel vaststellen bestemmingsplan De Terp

De voorzitter: Het raadsvoorstel vaststellen bestemmingsplan De Terp. De Terp.

De voorzitter: Ik ga verder met agendapunt elf, raadsvoorstel bestemmingsplan De Terp. De raad heeft een aantal weken geleden daar een uitgebreide presentatie van mogen ontvangen in een presentatievorm en nu leg ik het bestemmingsplan voor. Ik zal ook dadelijk de fracties weer nalopen. Ik wil beginnen nu met GroenLinks om haar inbreng te geven op dit raadsvoorstel. Wie kan ik het woord geven? De heer Wit.

De heer Wit GL: Dank u wel, voorzitter. Bestemmingsplanwijziging De Terp. Een deel van de zienswijze die ik heb gezien, gaat betrekking hebben op de bezonningstudie. Nou, daar wordt daarin aangegeven dat een deel van de zienswijze gegrond zijn, maar in de argumentatie staat dat het lastig is om voor een volgende ontwikkeling reeds aan te geven of de hoeveelheid woningen die niet voldoen aan de lichte eisen van TNO gaan toenemen en in welke mate dit zou kunnen gebeuren. Nou, dit vind ik wel een beetje zorgwekkend als je kijkt naar de toekomstige ontwikkelingen, aangezien het masterplan voor de Boogaart voorziet in de toevoeging van een aanzienlijk meer woningen dan er nu gebouwd gaan worden. Dus gaat deze ontwikkeling, hoe gaat deze ontwikkeling cumulatief ontwikkelen? Op basis van de voorstudies die hier liggen, zou er reeds kunnen worden gekeken naar mogelijke problemen die eraan zitten te komen. Dus wordt er op deze wijze ook geanticipeerd op de toekomstige ontwikkelingen? Of laten we bij elk deelplan weer meer woningen toevoegen en het behalen niet de lichte eisen van TNO? Ja, in de toelichting op het bestemmingsplan staat

ook twee pagina's duurzaamheid. Een stuk van 68 pagina's. Nou, dat geeft de urgentie ook wel weer aan. Maar er is sprake van duurzaam bouwen, omdat er sprake is van deels hergebruik. Dat vind ik wel vergaand. Er is ongetwijfeld een deel fundering hergebruikt. Ja, dat geloof ik, maar om te zeggen dat hergebruik daarmee in circulaire ambitie van de gemeente gaat stoelen, dat vind ik wel een beetje ver gaan. Dus verwacht de wethouder dat het plan een stuk bijdraagt voor het leveren van duurzaamheidsambities van de gemeente? Dat zou in ieder geval fijn zijn om te weten. Meer vragen heb ik eigenlijk niet. Ze vinden het een positief raadsvoorstel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik over naar Beter Voor Rijswijk. De heer Paredes.

De heer Paredes Sanchez BvR: Ja, dank u wel voorzitter voor het woord. Nou ja, allereerst is het frappant dat er in Nederland grote shopping malls worden gebouwd, maar de Bogaard heeft structurele leegstand. Ik vind het gevolg van vastgoedontwikkelaars die er geld willen verdienen voor een Rijswijkse pauze te laten verdwijnen voor structureel hogere huurprijzen te rekenen, waardoor het de ondernemer onmogelijk gemaakt is. Na de 946 pagina's tellende, actualiseren bodemonderzoek te hebben ingekeken waarin geconcludeerd wordt dat de verontreiniging als acceptabel wordt gezien, moet Beter Voor Rijswijk ervan uit gaan dat dit rapport naar eer en geweten in alle eerlijkheid is uitgevoerd. Dat het nieuwe bewoners van de generaal drie maanden in het donker worden gezet, wordt dat ook als acceptabel gezien? Beter Voor Rijswijk begrijpt dat er iets moet gebeuren met het gebied, maar de wijze waarop dit stukje Rijswijk door grote pensioenfondsen en vastgoedinvesteerdere geruïneerd is, laat bij ons in vieze smaak in de mond achter. Met gereduceerde huurprijzen had er misschien nog leven in het winkelcentrum geblazen kunnen worden. En zijn idee had het Rijswijkse binnengekomen zoals een bioscoop, bowling, gezellige horeca, allemaal onder één dak met een passende verkeervoorziening zonder dat daar grote bouwplannen nodig waren. We gaan jarenlange bouwput tegemoet, waarin de uiteindelijke winnaars de grote investeerders zijn en Rijswijk zijn beroemde winkelcentrum kwijtgeraakt. Tot slot, Beter Voor Rijswijk vindt dat Rijswijk door de eigenaren een voor hun winstgevende hoek is ingedeeld. Dank u wel en dat is mijn eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik over naar de fractie van de VVD. Wie mag ik het woord geven?

De heer Loof VVD: Dank u. Voorzitter, ik kan mij nog goed herinneren dat ik vroeger met mijn grootouders door Bogaard liep. Met regelmaat ging u ook mee naar De Terp voor onder andere de V&D en waar ook nog eens mijn zusje haar bijbaan had. Nou ja, dat is het verleden. Jaren later zijn ik het leuk dat ik in dit forum vragen mag stellen over de toekomst van dit gebied en dat is ook belangrijk. Het is goed en nodig dat er grootschalige ontwikkeling gaat plaatsvinden in de Bogaard. Zo kunnen we werken aan een mooie toekomst voor een gebied met een vol verleden. Voorzitter, de VVD Rijswijk heeft de volgende vragen. Om te beginnen, overlast. Het is van belang dat dit beperkt wordt voor omwonenden, verkeer en bezoekers en dat de openbare ruimte niet onnodig in beslag wordt genomen. Hoe wordt dit ingevuld en hoelang gaat eventuele overlast duren denkt de wethouder? We moeten problemen die ontstaan opvangen. Wat gaan we doen als een ontwikkelaar ineens moeilijk gaat doen? Of wellicht zelfs failliet gaat? Wordt ondertunneling van de Prinses Beatrixlaan meegenomen in de plannen? Moet er nu nog gedacht en ontwikkeld worden met de gedachte van een toekomstige ondertunneling of juist vanuit de huidige situatie? Hoe ziet de wethouder dit? Is de opgenomen parkeernorm realistisch te noemen? De parkeernorm is altijd een hinkelpunt. Hoe is dit tot stand gekomen? Denkt de wethouder dat deze nog realistisch is? En wordt er ook rekening gehouden dat de norm te hoog of wellicht te laag is voor de toekomst? Hoe wil de wethouder, samen natuurlijk met collega wethouders, zorgen dat de sociale voorzieningen in het gebied worden gewaarborgd en worden meegenomen in de plannen? Dit geldt eveneens voor het OV. Is hier nu al een visie op, kijkend naar deze ontwikkelingen, of

niet? Wordt er gebruikgemaakt van subsidies indien deze aanwezig zijn? Denk hierbij aan het waterschap en de provincie. Laatst een gesprek gehad met wat mensen bij het waterschap. Die zeiden dat er altijd wel wat bordjes te vinden zijn, dus ik ben benieuwd of de wethouder daar goed naar heeft gezocht. En wordt door het proces heen ook contact gehouden met het waterschap, de provincie en veiligheidsregio of blijft het enkel bij een inbreng via de zienswijze? Voorzitter, VVD Rijswijk kijkt uit naar de beantwoording door de wethouder. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Ga ik over naar D66. Wie mag ik het woord geven? Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra D66: Dank u wel. Nou, goed om te horen dat er meer mensen goede herinneringen hebben aan de Bogaard en de V&D. Is lang geleden, maar ik heb er nog een bijbaan gehad. Ik kwam uit Rijswijk, maar de bijbaan was in Utrecht. Wat is mooi. Het is wel lang geleden. Dat kun je aan de Bogaard ook zien en vooropstaat voor ons dat we blij zijn met de transformatie van De Terp naar woningen. We ondersteunen die ontwikkeling naar een nieuwe bruisende Bogaard. Een centrum met meer groen, ruimte, leefbaarheid en verbondenheid, want die verbondenheid in de omgeving vinden we erg belangrijk. Zowel koper als huur en met verschillende oppervlakten zagen we in dit voorstel terug. Dus niet alleen klein of groot wonen, maar met verschillende variaties. Ook duurzaamheid komt terug. Dat kan altijd meer, maar we zijn blij dat het in elk geval een benoemd punt in dit, hier een plek in heeft gekregen. Kan de wethouder aangeven in hoeverre ook sprake is van circulair bouwen en natuur inclusief bouwen? Daar wordt kort aan gerefereerd. Of wat hij hier nog aan probeert te doen, zoals we ook bij de motie van het Havenkwartier hebben bepleit. Daar zitten we in een andere fase, maar toch vragen we ons af of hier nog wat mogelijk is. De omgeving meenemen en het goed inpassen zal niet makkelijk zijn. Dat is vaker zo met binnenstedelijk bouwen. Dus niet iedereen zal blij en tevreden zijn met deze ontwikkelingen. Het is heel essentieel zijn mensen die het idee hebben dat ook hun woord serieus wordt genomen, want de nieuwe bewoners en de oude bewoners zijn straks onderdeel van dezelfde wijk en burens van elkaar. Het is dus belangrijk dat die bezwaren en nadelen voor omwonenden goed in kaart zijn en ook echt wordt geluisterd naar wat mensen in hebben gebracht. We zien dat deels terug in de bezwaren die zijn binnengekomen over zon, licht, wind en de gevolgen voor omwonenden en we willen de wethouder aanmoedigen om samen met de projectontwikkelaar daar serieus naar te kijken en ook te zorgen dat contact en communicatie wordt voortgezet. Kan de wethouder dit toezeggen, net als dat ook de planschade serieus wordt genomen? Wij zien ruimte voor fietsen. Er komt een mooie fietsenstalling. Dat is ook te zien in de huidige plannen. Is die voor bewoners of ook voor bezoekers van de bewoners? Gaat ook over e-bikes en deelverkeer, zien wij ontwikkelingen. Kan de wethouder ingaan dat wij dat ook goed zien? We zijn voorstander van de gekozen parkeeroplossing in de garages en parkeren in bestaande garages is een mooi hergebruik om parkeren op straat te voorkomen, want we weten allemaal dat de parkeerdruk in dit gebied hoog is. Daar hebben we het eerder ook over gehad en dat zal ook regelmatig nog waarschijnlijk terugkomen. Kan het college toezeggen dat dit gebied nu en in de komende jaren wordt gemonitord en regelmatig rapportages aan de raad volgen met dan ook eventuele oplossingen nu dit een punt zal blijven in deze stedelijke buurt. En extra wonen, het werd al eerder genoemd, is hoe dan ook een toename van extra verkeer. En in dit gebied is de verkeersdruk en de verkeersveiligheid net als de parkeerdruk nu al hoog. Goed dat er goed onderzoek is gedaan met het verkeersonderzoek erbij en we zien wel punten die ook in de veiligheid nog nodig zijn om te verbeteren. We zouden graag zien dat in het nog aanstaande mobiliteitsplan het college hier ook op terugkomt en deze ontwikkeling in een breder perspectief plaatst en ingaat op de mobiliteit van de wijk, zodat wandelaars, fietsers, e-bikes, scooters, auto's, logistiek en vrachtverkeer daarin worden meegenomen en met oog op oplossingen voor de toekomst daarin gaan hebben. Voor dit plan staat het voor ons daar nu niet in aan de weg, maar we denken dat we alle klachten daarover zeker serieus moeten nemen

en zelf daar ook als Rijswijk visie in moeten tonen. Kan de wethouder toezeggen dat dit in de mobiliteitsvisie gaat gebeuren? En kan hij tot slot kort ingaan op de bezwaren van de veiligheidsregio Haaglanden en welk vervolg dit gaat krijgen? Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik over naar fractie PvdA. De heer Kooy.

De heer Kooy PvdA: Voorzitter, dank u wel. Technische vragenronde. Als eerste moet mij van het hart dat dit soort processen de laatste tijd steeds slordiger worden. Het is een officieel traject om te doorlopen. Als ik dan document tegenkom waar geen versie op staat, waar geen uitgiftedatum op staat, dan denk ik, dat zou toch beter moeten kunnen? Gelukkig hebben een hoop omwonenden hier in de buurt, ik woon in de buurt van deze ontwikkeling, hebben daar ook ingedoken en ik heb even die nota van zienswijze erbij gepakt en daar valt me ook op dat er heel slordig bezig zijn op zeker iets. Begin even gewoon met een voorbeeld. 4.2.9, waarin raadsbesluit van 8 januari 2020 zijn een aantal stukken gevoegd. Nou, we hebben helemaal geen gaat gehad op die datum, dus dat soort verwijzingen, dat soort fouten mogen er niet in zitten. Het leest wel verder makkelijk, deze opzet. Dus dank voor de input die de ambtenaren daarvoor gedaan hebben. Ik kan er niet helemaal onderuit sommige antwoorden toch ook wel gekleurd zijn politiek. Maar misschien kan de wethouder met wat toelichting mij daar op het goede spoor zetten. Als eerste in technische vragen over schaduwwerkingen. Tegenwoordig is het zo dat we voor berekening moeten rekenen, niet met het horizontale oppervlakte, maar met de verticale oppervlakte. Dan vroeg ik me af of dat je bij schaduwberekeningen dat ook niet ondertussen meer moet doen. Dus waar is de onderbouwing van de schaduwwerking? Daaruit doorstappen, hij is net al genoemd, de bezonning, de TNO norm. Ik vind het een redelijk open interpretatie dat we zouden voldoen aan het masterplan. Een masterplan hebben wij zelf gezegd, en dat we kwaliteitscriteria hebben en dat wij ons daaraan houden. En één van de kwaliteitscriteria is dat we geen verslechtering zouden hebben van appartementen tot de TNO norm. Is in het plan vastgelegd. Hebben we toen al bij stilgestaan en dit plan voldoet dus niet aan die uitgangspositie, want hier in staat wel dat we een verslechtering krijgen van de bezonning, zoals collega Wit al aangaf ook en een vraag over stelde. Dan zijn er nog een heleboel detail vragen, maar misschien toch aardig omdat steeds weer het verkeersmodel naar voren is gekomen. Ik ben er eens ingedoken en bij het verkeersmodel staat keurig netjes welke mutatie bij welke afhandeling hoort. Wat ik echter niet kan terugvinden, is dat die 2500 woningen die bij de Bogaard gaan komen, verwerkt zouden zijn in het verkeersmodel. Normaal staat dat er in de tekst, van dit is opgenomen of dit gaat eruit. De tunnel is ook niet helemaal opgenomen nog. Er zijn wel doorkijken, maar het kan zijn dat hij een plan code heeft, een SO code of dergelijke, maar ik kan niet terugvinden dat in het VMRH daadwerkelijk de Beatrixlaan, die 2500 woningen zijn meegenomen. Graag daar toelichting op van de wethouder of hij weet welke code dat is. Ik kan me voorstellen dat hij dat van de week even op moet zoeken. VMRH heb ik gehad. Daarnaast de procedure rondom inspraak. Het is goed te zien dat sommige zienswijze gegrond zijn verklaard. Daar hebben we met de heer Van Enk vorige keer ook een gesprek over gehad in de raad, van wanneer is nu iets wel gegrond, wanneer is niet iets gegrond. Goed dat we zien dat de dingen gegrond zijn. Ik vind het alleen vervelend dat er dus later stukken worden toegevoegd, van uw opmerking is gegrond, daarom voegen wij dit stuk toe. Dat stukken zijn die al eerder beschikbaar waren, maar dat daar de insprekers dan niet meer op kan reageren in de planvorming. Dan denk ik, waarom hebben wij bij het beschikbaar stellen van een pakket dan niet dat er alvast bij gedaan? En dan noem ik even de winstudie door bijvoorbeeld Peuts. Nu lijkt het net of dat we geen recht doen aan een stukje rechtszekerheid die de inwoners hebben, dus graag daar even toelichting op, laten toevoegen van dergelijke stukken. Tot zover even deze eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kooy. Ga ik over naar het CDA. De heer Van Enk.

De heer Van Enk CDA: Dank u wel, voorzitter. Ja, dat masterplan hebben we in de raad al besproken, dus de hoofdlijnen en de ontwikkeling van de Bogaard, daar ga ik vanavond niet op in. Het gaat hier om een concreet bestemmingsplan. Ik heb een paar vragen. De eerste gaat over de allure, de allure van het plan. Ik kijk naar de plaatjes en ik zie twee woontorens. Dat zijn nog niet de hoogst mogelijke woontorens in het hele gebied, maar ik heb ten aanzien van juist die hoge torens wel gevraagd of het mogelijk is om ontwikkelaars, architecten uit te dagen tot een speciaal ontwerp. Zeker ook als je kijkt naar wind hinder waar mensen bang voor zijn, maar ook in de eerste plaats om de Bogaard ook als woongebied een speciale allure te geven. Graag hoor ik van de wethouder of dat nog kan en in hoeverre dat naar zijn inschatting gaat lukken. Ik kan de heer Kooy volgen als het gaat om de verkeersonderzoeken. Dat onderdeel, dat blijft tot mijn belangstelling hebben. Niet zozeer alleen de modellen die zijn gebruikt, maar het gaat natuurlijk om prognoses. Het gaat niet alleen om verkeersmetingen nu, het gaat vooral om prognoses gebaseerd op toename op het uiteindelijke aantal woningen wat we daar willen hebben. Maar ook natuurlijk op ontwikkelingen in de omgeving. En daarnaast, zuidwest is niet ver weg. Het blijft interessant om te zien wat de actuele prognoses zijn als het gaat om de verkeersdruk komt de Bogaard op de Beatrixlaan als gevolg van deze samenloop van ontwikkelingen. Zeker als je kijkt naar de ontwikkeling nu, de actuele situatie hier rond die mooie mall of the Netherlands, want er zijn een heleboel voor burgers nou toch ineens een stuk minder enthousiast over als er tijdens het weekend files staan. En dat is iets waar we in Rijswijk gelukkig nog van kunnen leren. Ja, als je kijkt naar het aantal bezwaren. Wat zijn het? Nee, het zijn zienswijze die zijn ingediend. Zou ik van de wethouder graag een inschatting horen. Wat wordt de kans op reële bezwaren straks in de procedure hierna? Want er wordt ook hier gevraagd toch collega raadsleden van nou, kunnen we daar rekening mee houden, daar nog rekening mee houden? Het is een beetje het afwegen. Mensen zijn in de gelegenheid gesteld hun zienswijze te geven. Een aantal heeft de gemeente of het colleges op kunnen reageren en kunnen oplossen. Wat is de inschatting wat er voor de rest kan worden opgelost? Want als het niet oplosbaar is en de meningen gewoon duidelijk zijn, dan moeten we ook de gang naar de rechter maken en dat niet nodeloos ophouden met overleg als we daar geen succes van verwachten. Dus vandaar mijn vraag naar een inschatting van de wethouder. Dat was het wat mij betreft. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik over naar de fractie Rijswijks Belang. Mevrouw Niesen?

Mevrouw Niesen RB: Ja, dank u wel voorzitter. Inderdaad. Dank voor het woord. Veel is al gezegd over de overlast. Ik heb de zienswijze ook lezen en ik zie bij 3.6, 3.7 bouwoverlast staan. Daar kom ik woonhaven tegen en toen dacht ik, wie is woonhaven? Later las ik dat dat een verhuurder is en woonhaven is in de uitvoeringsplannen meegenomen als het gaat om bouwoverlast. Toen dacht ik hmm, volgens mij wonen er meer mensen rondom de Bogaard die makkelijk overlast zouden kunnen hebben. En dan is overlast natuurlijk een ruim begrip, maar woonoverlast, bouwoverlast, overlast in de openbare ruimte. VVD heeft het al aangegeven en mevrouw Woudstra van D66 ook en de heer Van Enk ook net. Ik wil graag horen van de wethouder hoe we als gemeente daarmee omgaan. De Terp ombouwen is volgens mij een van de eerste hele grote projecten met meerdere omwonenden. Rijswijks Belang heeft inmiddels wel al wat ervaring met bouwrichtingen als het gaat om overlast in de ruimste zin van het woord, dus nogmaals wil ik graag van de wethouder horen hoe we daar als gemeente mee omgaan en dat is even mijn eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik over naar Wij. Rijswijk. Mevrouw Mauer.

Mevrouw Mauer WIJ.: Ja, ik ga het kort houden. Mijn complimenten en het is de hoogste tijd dat de Bogaard de impuls krijgt die die nodig heeft. Dus wij zijn blij en zullen instemmen met het voorstel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik over naar Onafhankelijk Rijswijk.

Mevrouw De Man OR: Ja, dank u wel voorzitter. Ja, het zijn inderdaad mooie plannen voor De Terp. Het zijn natuurlijk wel weer een hele hoop woningen, maar goed we hebben met elkaar afgesproken dat dit is wat we gaan doen met alle kanttekeningen die erbij horen. Het is in ieder geval een vrij plaatje, dus dat is fijn. Ruimte voor groen. Hartstikke mooi. Goed meegenomen. Verder zijn er nog een hoop vragen en bedenkingen, die heb ik al van mijn collega's voorbij horen komen die wij delen. Maar wat ik nog iets minder voorbij heb hoe gekomen waar ik toch nog even op in wil zoomen, is het parkeren. We hebben daar toch wel een aantal vragen over, want er zijn natuurlijk parkeerplekken in de woontorens. Maar betalen de bewoners dan voor deze parkeerplekken in de garage? En hoe gaan we die plekken dan als het ware veiligstellen? Komt er dan bijvoorbeeld een systeem voor bewoners met een token en dan een inbelsysteem voor hun bezoekers, of iets dergelijks? Echter meen ik te lezen in het document dat de garages ook beschikbaar zullen zijn voor bezoekers van de Bogaard. Zal daar een legio aan andere parkeeropties voor is. Ik hoor graag van de wethouder of mijn opvatting klopt een als dat zo is, waarom deze constructie dan is bedacht en is gekozen. En als bezoekers van de Bogaard inderdaad ook gebruik gaan maken van deze parkeerplaatsen, bestaat er dan een risico dat de inwoners moeten uitwijken naar betaalde parkeerplekken, aangezien ze niet in aanmerking komen voor een vergunning voor straat parkeren? Hoe gaan we dit uitleggen aan de nieuwe bewoners en denken echt dat ze hiermee akkoord zullen gaan? Dus hoe haalbaar is het idee dan? En met de parkeernormen lijkt voor sommigen toch wat onduidelijk. En met hoeveel parkeerplek een per woning wordt er nu eigenlijk rekening gehouden? En is ook dat echt een haalbare norm? Er wordt in de stukken nog altijd gesproken over uitwijken naar P4 en P5, terwijl deze op termijn natuurlijk verdwijnen. Waarom worden deze dan nu wel nog meegenomen in de plannen? Deze parkeerterreinen bieden op dit moment enkel een kortetermijnoplossing als het ware en je kunt er donder op zeggen dat dit meeweegt. Ik denk dat we dat ook moeten voorkomen. Dat waren mijn vragen voor de eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Man. Gemeentebelangen Rijswijk. De heer Van Reijen.

De heer Van Reijen GBR: Ja, dank u wel. Blij dat het proces van verarming en verloedering van de Bogaard tot stilstand komt en ook blij met de mooie plannen ontwikkeling waarmee concreet invulling gegeven wordt en de gebiedsvisie van het masterplan de Bogaard met een gemêleerd programma van wonen, commercialiteit en aantrekkelijk verblijf. Een vraag. Er is met de nota van zienswijze uitgebreid ingegaan op aandachtspunten van een vijftal indieners, waaronder een grote vastgoedeigenaar in het gebied. Is met deze beperkt aantal indieners vooraf besproken over de strekking van de beantwoording van de nota van zienswijze? Waarom? GBR wil vooral voorkomen dat in een eindeloze juridische procedure we komen met als voorbeeld HBG locatie, die een slecht voorbeeld is en naar beide zaken eindeloos zijn getraineed. En natuurlijk zijn we niet blind voor de verkeersstromen en moet niet uitgesloten worden, de gedachte aan de tunnel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn er aan het eind van de eerste termijn. De beantwoording nu aan de wethouder Van de Laar.

Wethouder de heer Van de Laar: Ja, dank u wel voorzitter en dank u wel voor de vragen. Inderdaad een mooie stap dat we na het afstellen van het masterplan, dat over het hele gebied gaat nu ook deze volgende stap zetten van inderdaad misschien wel de kern waar het bij begonnen is bij het verdwijnen van de V&D, de transformatie van dit hele pand en gebied. Vragen van GroenLinks over de bezonningsstudie. Er is een bezonningsstudie gedaan in zijn algemeenheid voor het masterplan, maar er wordt per deelproject inderdaad verder nauwkeurig onderbouwd op basis van de daadwerkelijke bouwuitwerking en dat zal per project cumulatief aangepakt worden, dus bij ieder project vindt er inderdaad een extra bezonningsstudie plaats en zullen per project ook weer afwegingen worden gemaakt over het ontwerp en het zoveel mogelijk voldoen

aan de TNO norm, zoals de heer Kooy dat ook over heeft. De duurzaamheid, duurzaamheid is een breed begrip. Als je het nou hebt over people, planet, profit, hebben we denk ik hier een prachtige plek, een thuis creëren voor 350 huishoudens. Wat betreft de duurzaamheid van het gebied is dit denk ik een heel belangrijke investering om zoals GBR inderdaad aangeeft de leegstand tegen te houden en dit gebied weer betekenis tegen te houden, op te lossen en dit gebied weer betekenis te geven. Zowel betekenis vanuit het perspectief wonen, betekenis vanuit het perspectief natuur, enorme grote binnentuin die er nu niet is. Wordt er wel aan toegevoegd met allerlei nestgelegenheden voor inheemse doelgroepen, doelsoorten die hier kunnen nestelen. En dus ook vanuit dat perspectief, economisch perspectief ook een heel duurzaam plan, omdat er een forse reductie wel plaatsvindt natuurlijk van het aantal vierkante winkelmeters. Dat is het hele eieren eten van het plan, maar toch ook nog in de plant een kleine tweeduizend vierkante meter over blijft. De vraag van BVR, ja, ik snap heel goed die gevoelens. Die komen bij meerdere mensen terug over het plan. Veel van u heeft er een geschiedenis. VVD, de heer Loof, die weet prachtig te formuleren, een mooie toekomst voor een gebied met een vol verleden. Ik spreek wekelijks mensen die inderdaad of bij de V&D hebben gewerkt, of bij de pinguïns hebben gespeeld. Je zag de reacties toen collega Besteman de pinguïns heeft teruggeplaatst op het Bogaardplein, hoe warm die gevoelens eigenlijk zijn. En die willen we ook adresseren in de komende tijd. We moeten denk ik ook wel afscheid nemen van hoe het hier oorspronkelijk was en dan vanuit dat afscheid kijken naar hoe de toekomst gaat worden. Daar zijn allemaal fantastische plannen voor gemaakt. Ik ga het daar vanavond niet over hebben. De winkeliersvereniging is daar vooral aanzet en die wil u graag uitnodigen om een beeld te geven van wat voor een soort evenementen, wat voor soort look en feel ook het nieuwe positioneren van de Bogaard is inmiddels uitgewerkt en zal binnenkort worden gepresenteerd. De vraag van de VVD, overlast en ook vanuit Rijswijks Belang en andere die daaraan hebben gerefereerd. Dit wordt in zijn algemeenheid in pittig gebied de komende vijf tot zeven jaar, misschien nog wel langer. Dat zag je al bij de generaal waarbij een vrij lange periode is geweest van de transformatie. Je ziet dat bij de minister, wat overigens heel goed gaat, maar de grote uitdaging is om het voor de bestaande ondernemers wel nog steeds heel aantrekkelijk te houden en dan vooral voor de bezoekers om er naartoe te komen. En een heb ik het alleen vanuit het economisch perspectief. Het winkelcentrum moet een goed winkelcentrum blijven, moet aantrekkelijk blijven om daar naartoe te komen. Dus dat gaat over bouwplanning, dat gaat over dat je daar geen last van hebt, dat gaat over geluid, over stof et cetera. Nou, dat moet allemaal worden gepland. Dat is een enorme puzzel. Daar zijn wij als gemeente mee bezig, daar zijn de projectontwikkelaars uiteraard mee bezig, maar ook de winkeliersvereniging. Dat is voor bezoekers en de ondernemers, maar daar gaat het natuurlijk ook heel erg belangrijk, de bestaande bewoners, de huidige bewoners die er onder andere in het woonhaven complex al wonen. Er wordt rekening mee gehouden, die worden geïnformeerd. Dat zijn ook afspraken die we maken met projectontwikkelaars via onze eigen nieuwsbrief, de Bogaard nieuwsbrief. De eerste verantwoordelijkheid voor de communicatie over de uitvoering van de plannen ligt bij de projectontwikkelaars en we dwingen dat af. Je ziet, het gaat soms toch nog mis of verwachten de bewoners toch nog net een iets intensievere communicatie dan plaatsvindt, maar daar wordt op die manier zorgvuldig mee omgegaan. Ondertunneling, is daar nog plek voor? Zeker. In alle plannen die we maken is er plek voor ondertunneling, dus ook in dit geval. De ondertunneling, als we het hebben over de verkeerssituatie in het gebied is er natuurlijk sprake van dat de oostzijde van de rijbaan van de Prinses Beatrixlaan verplaatst zal worden waar nu de middenberm is met parkeerterreinen. En dan komt er nog een bouwstrook vrij en dan naast het huidige ontwerp wat u nu ziet voor De Terp komt dus ook nog een bouwstrook vrij voor nog meer woningbouw. En nog steeds is er plek voor de tunnel en een bovengrondse herinrichting van de Prinses Beatrixlaan waar, zoals u leest in het voorstel, capaciteit verruimende maatregelen worden genomen om het verkeer in goede banen te leiden. De parkeernorm, een aantal vragen over parkeren. Ook VVD, maar ik heb dat van meerdere gehoord en van Onafhankelijk Rijswijk heel uitgebreid. P4 en P5 zijn van de ontwikkelaars. Reshape. En die worden geëxploiteerd door Q-park. Dat gebeurt op dit moment en die zijn, die worden die

parkeerplaatsen ter beschikking gesteld aan de bewoners van De Terp. Maar dan zijn er nog meer parkeerplaatsen over. En het idee is, daar wordt nu nog onderzoek naar gedaan, wat zijn de mogelijkheden voor dubbel gebruik? Dus zowel voor de bezoekers van de Bogaard, als voor alle andere bezoekers die er zijn. Op dit moment is het ook zo dat bewoners van de generaal gebruik kunnen maken van parkeerplaatsen met een arrangement met Q-park in P5. Nou, dat moet worden gewaarborgd. Dat zijn allemaal afspraken die tussen deze particuliere plaatsvindt, maar wij zijn er als gemeente voor verantwoordelijk dat er goede parkeergelegenheden in zijn algemeenheid zijn. Dat is een puzzel. We hebben afgesproken in het masterplan dat wij, toen hebben we nog de parkeernorm opgehoogd. Die stond oorspronkelijk voor grote appartementen, dus boven de 100, 120 vierkante meter stond die op één. Die hebben we toen samen opgehoogd naar 1,2 onvoldoende parkeerplaatsen te behouden. Er zijn onderzoeken en normen die zeggen dat dat eigenlijk wel omlaag zou kunnen, maar we hebben toen afgesproken, we beginnen met 1,2 en de monitoren de parkeerbalans samen met eigenlijk de vordering van mobiliteitstransitie, deel mobiliteit, allemaal dat soort zaken om te zien van of die norm van 1,2 nog haalbaar is voor grote appartementen, voor kleinere appartementen is er een lagere norm, of dat we daarmee kunnen spelen. Om zeker te zijn dat we parkeerplaatsen hebben, is in een masterplan parkeergarage ingetekend op die bouwsels die vrijkomt als die Oostbaan wordt verlegd, zodat we voldoende parkeer hebben in het gebied op het moment dat dat nodig is. Hoe zit het met de voorzieningen? Sociale voorzieningen. Ja, het idee achter het masterplan is dat het van een monofunctioneel naar een multifunctioneel gebied gaat, dus van louter winkelen naar ook meerdere voorzieningen. Je ziet hier ook een gezondheidscentra, een tandarts en dat soort zaken die erbij komen. Er is wellicht in de print is er in ieder geval ook ruimte voor allerlei voorzieningen. Er zou bijvoorbeeld ook een kinderopvang kunnen zijn, om zoiets te noemen. Horeca op zichzelf zou je ook kunnen zien als een sociale voorziening, waarvan er veel meer moet bijkomen op de pleintjes, plekken waar men elkaar kan ontmoeten. En het OV op dit moment is uitstekend natuurlijk. Van meerdere kanten heb je hier busverbinding, tramverbinding en uiteraard het station. Subsidies, die zijn er inderdaad voor vergroening vaak. We hebben bijvoorbeeld voor het Bogaardplein gekeken of er een subsidie beschikbaar was bij het Hoogheemraadschap, met wie we sowieso heel erg nauw samenwerken. Zij hebben bijvoorbeeld een subsidie voor groenblauwe schoolpleinen, waar de Petruschool gebruik van heeft gemaakt. Maar voor het Bogaardplein was dat niet mogelijk en wij tippen de projectontwikkelaars wel steeds naar op dit soort mogelijkheden en het is aan hun om daar dan gebruik van te maken of uit te zoeken of dat kan. Het circulair bouwen, ik zou daaraan willen toevoegen het circulair slopen, zoals het Epo is gesloopt. Er worden alle materialen gescheiden verzameld en afgevoerd en herbruikt. Is een belangrijk punt wat wij ook onder de aandacht brengen. Ik begreep van De Terp dat daar de aannemer nog niet van is geselecteerd, maar we zullen daar nogmaals de aandacht op vestigen dat onze voorkeur daar naartoe gaat. Dat is niet iets wat we kunnen afdwingen, maar het zou wel heel erg mooi zijn om dat te realiseren. Communicatie, ook in het kader van de overlast. Ben ik inmiddels aangekomen bij de vraag van D66. Is heel erg belangrijk. We maken daar afspraken over, over het feit dat er gecommuniceerd moet worden. Ik zei al, soms loopt dat toch nog wel eens mis dat de verwachtingen iets anders zijn of dat er inderdaad niet is gecommuniceerd of slecht. Die meldingen, die pakken we gelijk op. We hebben een eigen omgevingsmanager en je zag ook bij de generaal vorig jaar dat dat eigenlijk vrij snel is opgelost. Maar dat is dus eigenlijk de basis van de afspraken. De verkeersbewegingen, die worden gemonitord. We hebben verkeersmodel. Ik weet niet exact, ik geloof 2,6, wat nou is toegepast, daar zitten de aller laatste verkeersprognoses in. En dat wordt dus bij iedere ontwikkeling, wordt een nieuw model gebruikt, of de meest geüpdatet versie van het model. En in die zin worden al die verkeersprognoses en de verkeerssituatie gemonitord en ziet u dat bij ieder traject, of ieder voorstel dus terugkomen. En dan, ja, u refereert ook naar een mobiliteitsplan en mobiliteitsvisie. Als u het heeft over, hoe gaan we om met langzaam verkeer? Fietsers, voetgangers, veilig. Zeker. Ik denk dat dat cruciaal is, dat wij al onze plannen houden we daar rekening mee. Het Haagkwartier, Kessler Park waar we nu mee bezig zijn. Veilige routes voor fietsers en

voor voetgangers. Dat doen wij ook bij de inrichting en het ontwerp is bijna klaar voor de bovengrondse verlegging van die Oostbaan en dat daar ook ruimte is voor voetgangers en voor fietsers. En we zijn nu bezig met het ontwerp van de openbare ruimte van het winkelcentrum en van het nieuwe Bogaard stadscentrum en ook daar wordt rekening gehouden met uiteraard langzaam verkeer.

De voorzitter: Een afronding, mijnheer Van de Laar? Even een afronding alstublieft.

Wethouder de heer Van de Laar: Ja, oké. Ik zal het korter doen. PvdA, horizontaal, verticaal, dat kan ik niet beantwoorden. Dat zal ik inderdaad schriftelijk moeten doen. Over de bezonning ziet u een hele afweging in de stukken. Dat zijn inderdaad zes appartementen die niet aan de TNO norm halen. Dat is overigens geen wettelijke norm, maar een advies norm en daar is zo gepuzzeld dat dit eruit gekomen is. Ja, dan is het een afweging die gemaakt moet worden tussen de verschillende belangen die er zijn. Plan code, verkeersmodel, daar kan ik u nu geen antwoord op geven. U heeft het over de rechtszekerheid van de inwoners, een heel belangrijk thema. En ik denk dat die rechtszekerheid heel erg geborgd is met het proces waar wij met het vanaf het masterplan al mee bezig zijn met de inspraak, maar vooral met de formele inspraak en de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen en vervolgens beroep in te dienen bij de Raad van State. Dat is denk ik de belangrijkste pijler voor de rechtszekerheid. Allure, CDA. U bent van harte uitgenodigd u allen bij de architect. T. Concept. U krijgt daar ook een virtuele bril op. Het is echt fantastisch om te doen, want dan ziet u, dan staat u op die toren en dan ziet u alles in 3D. Dat is echt een aanrader. Er komen andere plannen aan van 3W, bij de Sterpassage. Er is ook door de Zwarte Hond, een barcode, hele goede ontwerpen gemaakt en ik hoop dat we daarmee het kwaliteitsniveau, het Q10 bewaart dat, op niveau kunnen houden. Vragen over verkeer hebben daar in beantwoord. De kans op reële bezwaren of er nog iemand bezwaar gaat maken, die kan ik niet inschatten, maar het is wel zo dat er in de participatie en in de zienswijze en ook met de meer institutionele organisaties absoluut veel contact is geweest en daarin zo gepuzzeld is met het ontwerp, ook op basis van de onderzoeken, dat uiteindelijk op dit ontwerp is gekomen en het advies is dan ook om met het ontwerp de procedure verder in te gaan en als dat moet, ook naar de rechter te gaan. De vragen over bouwoverlast heb ik beantwoord. Wij. Rijswijk, heel hartelijk bedankt voor uw complimenten aan de steun en de vragen over parkeren heb ik ook beantwoord. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van de Laar. De tweede termijn.

De heer Paredes Sanchez BvR: Ja, dank u wel voor het woord. Ook dank aan de wethouder voor de antwoorden op de vragen van alle andere. Ik had niet veel vragen, maar wel een point to make. Wij staan niet tegenover deze plannen natuurlijk. Wij begrijpen natuurlijk ook wel dat uiteindelijk wat moet gebeuren in dit gebied. Plan ziet er gewoon goed uit en met de antwoorden die hij net op de vragen van andere heeft gegeven kunnen wij denk ik dinsdag gewoon lekker meestemmen en hopen we dat het inderdaad een gebied gaat worden wat we allemaal hopen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Wit van GroenLinks.

De heer Wit GL: Dank u wel, voorzitter. Bedankt wethouder voor de vragen, voor de beantwoording. Ik heb eigenlijk niet zoveel meer toe te voegen. Ik hoop, we houden zoals gewoonlijk de vinger aan de pols op het gebied van duurzaamheid en circulariteit. Ik laat het hierbij. We mogen het zo doen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. D66, mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra D66: Wij hopen dat de ontwikkelaar al onze woorden ter harte neemt, ziet hoezeer wij ook graag willen dat de plannen gerealiseerd worden op een duurzame, circulaire en groene manier en met omgeving meegenomen en mensen de wethouder heel veel sterkte en succes natuurlijk.

De voorzitter: Dank u wel. Dat gaat goedkomen. De heer Loof van VVD.

De heer Loof VVD: Ja, dank u wel voorzitter. Heel kort nog. Dank voor de beantwoording trouwens. Ik hoorde de wethouder zeggen dat de ontwikkelaars de informatievoorziening richting omwonenden doet. Begrijp ik dat goed? Ja. Waar moeten omwonenden dan naartoe bij problemen? Is het dan ook echt bij die ontwikkelaars? Want u zegt wel dat de gemeente afdwingt dat die goede informatie wordt gegeven, maar kunnen omwonenden dan ook naar de gemeente stappen of moet het echt naar die ontwikkelaars? Nog kort. Als er problemen ontstaan, is er echt ruimte ingebouwd om dat op te vangen? Een ontwikkelaar die wellicht failliet gaat, bestuursrechter die wat vernietigd. Kunnen we die vertraging aan? Even kijken, wat ik verder nog staan? Ja, u zegt, OV is op dit moment uitstekend. Nou ja, daar ben ik het op zich wel mee eens. Ik woon in de buurt en ik heb daar, maakt daar dankbaar gebruik van. Maar zou dat ook zo zijn bij de hoeveelheid mensen die erbij zou komen? Wordt er al over nagedacht? Wordt er misschien overlegt met het MRDH over dit gebied met de OV-verbindingen? En als laatste vraag nog, nou, fijn om te horen dat u goed contact heeft met het waterschap, maar is dat hetzelfde over provincie en veiligheidsregio? Houden jullie ook contact? Dat was mijn laatste vraag. Of blijft het echt bij die zienswijze die zij hebben ingediend en nemen jullie enkel die adviezen over? Graag daar nog kort antwoord op en dan ben ik weer tevreden. Dank u wel.

De voorzitter: De PvdA, de heer Kooy.

De heer Kooy PvdA: Wethouder, dank voor de beantwoording in de eerste termijn. Ik had toch nog wat vragen. U noemde net, refereerde naar de Q10, wat onze normen in de gaten houdt. Ja, wij hadden juist zelf onze normen opgelegd, dat we die beschadwing, die TNO norm zouden halen. Dat staat in het masterplanverhaal. En nu zegt u, ja, die zes appartementen, dat gaan we nog een keer bezien. Hoe houdt dat stand dan dat wij dan een Q10 hebben wat dat in de gaten houdt? Mevrouw Niesen triggerde mij op een vraag, die omwonenden. U heeft bij het Bogaard plan, heeft u ons verteld dat u mooie captains diner heeft gehouden en dat iedereen enthousiast is over de ontwikkelingen. Hoe verhoudt het dan het bezwaar wordt door de advocaten van woonhaven is ingediend dan? Want u heeft daarbij niet laten doorschemeren dat er partijen waren die het niet eens waren met de ontwikkeling. Ja, het terugbrengen van de commerciële oppervlakte als doel. Ja, het plan. We hebben nu vijftigduizend BVO'er voor een groot gedeelte leeg staan. We zouden centreren, maar nieuwe plannen komen tot dertigduizend BVO terug. Dat mag natuurlijk ook een kinderopvang zijn, maar dat is toch nog steeds ruim. Hoe kunnen we dat dan enigszins in de hand houden dat we toch een kern hebben waar dan de winkels blijven? En een hele simpele vraag om mee af te sluiten. Wie blijft er op verpand schade? De gemeente of de ontwikkelaar? Dat was het, voorzitter.

Mevrouw Niesen RB: Ik heb nog wel even een aanvullende vraag. De heer Loof heeft hem ook inmiddels gesteld, want waar gaan de omwonenden zich melden? Woonhaven krijgt afspraken op papier. Daar word ik heel nieuwsgierig naar. Die afspraken zou graag willen zien. Maar waar gaan de andere omwonenden zich melden bij overlast? Gaan we bij de gemeente een loket daarvoor aanmaken, een telefoon daarvoor inzetten, in lijn inzetten? Hoe gaan wij dat doen? Hoe gaan we hiervan leren, op welke manier? Dat wil ik graag van de wethouder horen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Gemeentebelangen Rijswijk.

De heer Van Reijen GBR Geen vragen of opmerkingen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Onafhankelijk Rijswijk, mevrouw De Man.

Mevrouw De Man OR: Ik geen tweede termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Nou, korte tweede ronde voor de wethouder. Tweede termijn.

Wethouder de heer Van de Laar: Ja, dank u wel. Ik ben aan het kijken wat de eerste vraag is van de VVD, want ik heb hier het woord ontwikkelaars opgesteld, maar ik weet het. Wie is er nou verantwoordelijk voor de communicatie? In eerste instantie zijn dat inderdaad ontwikkelaars, maar wij hebben zelf ook een Bogaard nieuwsbrief waar iedereen zich voor kan inschrijven en daar communiceren wij gewoon in zijn algemeenheid over het plan. De ontwikkelaars, die hebben een opzichter en die is aanspreekbaar, maar we hebben zelf ook een omgevingsmanager en die gegevens staan op de website. Maar leuker is om te vertellen, en dat is denk ik het aller makkelijkste, we hebben gevraagd en De Terp heeft dat ook afgesproken in de andere overeenkomst, is dat zij gebruik maken van de bouw app. En dat is een hele makkelijke app die iedereen kan downloaden. Dat gebruik we nu ook voor het Bogaardplein. En die ervaringen zijn zo positief en dan kan je direct communiceren met de omgeving en de verantwoordelijke voor het project. Dus dat is denk ik, wordt de makkelijkste route voor iedereen om te reageren. Rijswijks Belang heeft het over afspraken op papier met woonhaven. Dat bedoelde ik niet helemaal. Woonhaven is wel eerder betrokken geweest, maar ook de bewoners daarvan kunnen gebruik maken van de bouw app. Dan heeft de heer Kooy nog ...

Mevrouw Niesen: Voorzitter? Interruptie, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Niesen.

Mevrouw Niesen RB: Er staat in de zienswijze dat woonhaven te zijner tijd met de huurders afspraken gaat maken, te zijner tijd. Zij krijgen, begrijp ik dan, op papier afspraken. Waarom krijgen zij wel afspraken? Waarom krijgen andere omwonenden geen afspraken? Wat zijn die afspraken dan te zijner tijd kunnen we nu nog niet weten. Die wil ik dan wel graag weten. Waarom worden met andere omwonenden geen afspraken gemaakt? Waar kunnen deze omwonenden zich melden? Denk Steenvoordelaan, daar staan genoeg huizen die er overlast van kunnen hebben. Er is een inspreker geweest die dat al heeft aangegeven bij een van de participatieavonden. Ik wil gewoon weten waar deze omwonenden zich kunnen melden. Wij hebben bij Rijswijks Belang te veel meldingen van overlast van bouwinrichtingen.

De voorzitter: Wethouder Van de Laan. Uw vraag is duidelijk.

Wethouder de heer Van de Laan: De vraag is duidelijk en specifiek over woonhaven zal ik schriftelijk antwoord toe komen. Wat breder ingekleed waar mensen nog meer terecht kunnen, aanvullend bij het antwoord wat ik al heb gegeven. De heer Kooy had het over captains diner. Daar was woonhaven volgens mij niet bij. Er waren vooral vastgoedontwikkelaars. Het Q-team is verantwoordelijk voor de architectuur vooral en kijken ook naar andere studies. Aan retailmeters, zijn dat niet dertigduizend vierkante meter. We hadden juist twintigduizend vierkante meter opgeheven en er blijven ongeveer drieduizend vierkante meter, dus dat is een nul minder. Dat is aanzienlijk minder dan er nu is aan retailmeters heb ik het dan over. De planschade is verantwoordelijk voor ...

De voorzitter: De heer Kooy. Even een interruptie van de heer Kooy.

De heer Kooy PvdA: Voorzitter, kort. Ik had het over de retailmeters in vergelijking met het Bogaardplan in totaal. Dat gaat van vijftigduizend naar dertigduizend terug. Het geval wat u noemt, is de voor deze uitvoering. Maar mijn vraag was eigenlijk, hoe kunnen we in de hand houden dat er aan de andere kant inderdaad een winkelcentrumkern blijft zitten?

De voorzitter: Wethouder Van de Laar.

Wethouder de heer Van der Laar: Heel simpel, door dat niet te transformeren en daar geen toestemming voor te geven. Dus dat is wat we doen ook met de plan ontwikkelaars die daar zijn, dat dat winkelgebied moet blijven. Planschade, zoals ook in het voorstel staat, die is te verhalen. Daar zijn planschaderegelingen voor en die zijn van de ontwikkelaar en niet van de gemeente. En dan eens even kijken, voor wat betreft OV en verkeer, de vraag van de VVD. Dat is een vraag voor collega Lugthart zou ik zeggen. Met de mobiliteitsvisie denk ik dat het handig is om dat daarbij te betrekken voor goede openbaar vervoer voorzieningen. De contacten met de veiligheidsregio en waterschap, die zijn goed. Zij geven een advies en die worden ook overgenomen. Bijvoorbeeld de veiligheid regelen over de brandblusinstallatie en dat soort dingen. Dan moet u mee worden genomen in de bouwontwikkeling. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn we aan het eind van de tweede termijn met een toezegging dat de wethouder nog schriftelijk terugkomt op de afspraken die woonhaven gaat maken met verhuurders. Met dat inachtneming genomen dat dat voor de raad beschikbaar komt, mag ik dan concluderen dat dit voorstel als een core stuk naar de raad mag?

De heer Kooy PvdA: nee graag bespreekstuk.

De voorzitter: Dan wordt het een **bespreekstuk** voor de raad van aanstaande dinsdag. Dank u wel.

12. Raadsvoorstel Gemeentelijk riolerings- en waterplan Rijswijk

De voorzitter: Ga ik over naar agendapunt 12. Raadsvoorstel Gemeentelijk riolerings- en waterplan Rijswijk. Ik zie in ieder geval de heer Kooy als eerste zijn digitale hand opsteken. Die mag als eerste het woord.

De heer Kooy PvdA: Voorzitter, dank u wel. Nou, leuk dat ik een keer eerste mag. Is een tijd geleden. Er ligt een mooi verhaal, geschreven door externe. Eerste wat opvalt, is als het voor de gemeente is, zou ik er graag een gemeentelogo op willen hebben als het op onze website komt. Maar een tweede is eigenlijk nog een andere vraag die ik had. Ik heb een tijd geleden, 26 maart heb ik een vraag gesteld over onze vaarwegen. Nu kwam dit document naar voren en ik denk hé, ik ga eens kijken waar een vaarwegenkaart zit. Die zit er niet in, terwijl het wel over vaarwegen gaat. Vandaag heb ik een tussen antwoord gekregen nadat ik op 8 april heb gehoord, het gaat nog een week duren. En het tussen antwoord is, wij zijn bezig. U gaat krijgen. En dat voorstel is eigenlijk dat ik pas antwoord krijg over de vaarinrichting bij Rijswijk buiten, waarbij huizen worden gekocht van licht aan het water en dat is vaarwater, terwijl er wordt gezegd, het antwoord gaat u pas krijgen na eigenlijk het raadsvoorstel dit stuk in de raad is geweest. Is niet de hele juiste procedure denk ik, dus ik zou ook willen verzoeken juist van willen wij helderheid geven aan onze inwoners waar ze aan toe zijn, gewoon één documenten hebben. Dus ik verzoek of dit document terug kan en pas nadat die aanvulling is met de vaarwegen en die beantwoording is opgenomen, we dit stuk naar de raad sturen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik over naar mevrouw Niesen van Rijswijks Belang.

Mevrouw Niesen RB: Het rioleringsplan en waterplan in Rijswijk. Eerst even een compliment namens de fractie van Rijswijks Belang met name voor het raadsvoorstel punt negen. Rijswijks Belang is verheugd dat de communicatie naar de burgers opgenomen is in dit raadsvoorstel. Dus bij deze. Verder het plan zelf, helder en duidelijk. Ik heb het deze keer voor het eerst zelf in mijn eentje kunnen lezen. Normaal vraag ik mijn vader, die is wegen- en waterbouwkundige. Was dit keer niet nodig, dus helder en duidelijk nogmaals. En ik werd heel gelukkig van 5.2 tot en met 5.2.4, grondwater. Daar is het bij mij begonnen in de politiek. Nu, vier jaar later, zie ik een helder plan hierover. Ik heb er nog wel even een aantal vragen over. We kunnen lezen dat de gemeente op drie manieren iets kan betekenen voor bewoners met grond wateroverlast en twee daarvan staat er overtollig grondwater van bewoners in ontvangst te nemen op het gemeentelijk stelsel. Kan de wethouder uitleggen wat ik me daarbij voor moet stellen? En de derde is, door de grondwaterstand op het openbaar terrein te gaan beheersen. Ook graag hier uitleg bij. Maar dan heb ik een vraag bij punt 5.3.4, inspectie en reinigen. Er staat straatvegen. Er is jaarlijks een bijdrage vanuit de GRP. Wat houdt deze bijdrage in? Als hiermee budget wordt bedoeld, geen idee, ik weet het niet. En hoe vaak wordt dat verricht in het jaar? En dan wordt er gesproken over de groene karavaan bij 5.5. Toevallig zag ik hem van de week voorbijkomen. Maar hoe vaak gaat deze worden ingezet in het jaar? Ik zag dat die in de Muziekbuurthof volgens mij ingezet is en met plantjes voor het balkon. Wellicht kunnen we meerdere buurten aangedaan worden op een dag, want ik zag vanuit een andere buurt enthousiasme hiervoor. Dus wellicht kunnen nog dit jaar een andere buurt aandoen. Gesproken wordt over operatie steenbreek, waarbij één groen schoolplein is gerealiseerd, omdat er nu verder geen budget meer voor is. Hoe kan dit? En zou het niet normaal moeten zijn dat we eigenlijk dan vanuit de gemeente gewoon ervoor zorgen dat er op schoolpleinen, of dat schoolpleinen een groen schoolplein worden. Als ze mee willen doen aan de klimaatadaptatie, denken wij bij Rijswijks Belang dat we dan toch bij de jongste inwoners van Rijswijk daarmee goed kunnen beginnen. Oh ja, en de vraag of de communicatie met Delfland met betrekking tot de lespakketten weer opgenomen kan worden, of opgepakt kan worden? En dan heb ik nog een laatste vraag. Even spieken. Even kijken, hoor. Bladzijde 89. Er waren 39 aanvragen, particuliere klimaat adaptieve maatregelen. Men vond het wel interessant, maar wordt geen onderdeel van het uitvoeringsprogramma. Welke zijn dit en waarom worden deze niet meegenomen? Tot zover mijn eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Niesen. Dan ga ik over naar mevrouw Woudstra van D66.

Mevrouw Woudstra D66: Dank u wel. We zijn blij als D66 Rijswijk dat Rijswijk vooruit kijkt en het riool krijgt vaak weinig aandacht en water ook niet altijd evenveel. In huis en op straat merk je weinig van wat er onder de grond zit en als de straten blank staan of je afvoer verstopt zit, merk je pas hoe essentieel het is. Een belangrijke voorziening dus die de gemeente levert. D66 Rijswijk ... Ik hoor een echo. Ziet dat het college heel mooie stappen zet, zodat het riool niet alleen verstopt, maar ook in goede techniek en duurzaamheid en kosten stappen worden gezet om de toekomst beter te maken. Dan mag van ons ook meer zichtbaar en duidelijk worden gemaakt, inclusief het feit dat mensen zelf kunnen doen om extra kosten te voorkomen. Verkeerd gebruik van het riool, dat mensen niet weten waar het voor is en door de afvoer als afvalcontainers te gebruiken, komt in stedelijke gebieden nu eenmaal veel voor. Verzoek aan de wethouder dit moment in de communicatie te benutten als we met het plan naar buiten gaan en te kijken of er meer kennis en aandacht kan komen voor het voorkomen van vervuiling van het riool van afval tot medicijnresten, bijvoorbeeld door een publieksactie met apotheken en huisartsen en of met Avalex of het Hoogheemraadschap. Kan hij dit toezeggen? En ik wil graag aansluiten bij de vragen van Rijswijks Belang als het gaat over de schoolpleinen en als het gaat over de acties van groen en meer water. Dus daar vinden we elkaar, denk ik.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Mauer van Wij.

Mevrouw Mauer WIJ.: Ja, mijn microfoon heeft af en toe ineens kuren. Ja, wij zijn vooral benieuwd tot zover dit plan reikt. Gaat het alleen over de slotjes, waterkwaliteit en de riolering of gaat het ook over de wegingen, vieze water zoals wat iedereen heeft gezegd, vaarwater in bijvoorbeeld Rijswijk buiten en recreatief water? Mijn vragen aan de wethouder zijn dan ook wat de status is van het water in Rijswijk buiten? Wie is verantwoordelijk voor het onderhoud van het water? Heel belangrijk om te weten welke verantwoordelijkheid, zodat ze ook verantwoordelijkheid genomen voor de veiligheid van het vaarwater. Nou ja, inmiddels bevaarbaar water. Ja, als het dus steeds drukker wordt op het water.

De voorzitter: Met horten en stoten is het wel overgekomen. Mevrouw De Mooij van VVD zag ik.

Mevrouw De Mooij VVD: Ja, dank u wel voorzitter. In ieder geval goed om te lezen dat er voldoende kennis en kunnen in huis is. Dat stond in het rapport te lezen, dus daar ben ik heel erg blij mee. Ook wordt er wel geadviseerd in dit rapport om de coördinator klimaatadaptatie aan te stellen. En ik vroeg me af in het college voornemens om dat te gaan doen. En is daar budget voor? Ook wordt er aangegeven in het raadsvoorstel en in het rapport dat sommige maatregelen niet zijn uitgevoerd of zijn uitgesteld en ik ben benieuwd welke dit zijn. Het kan zijn dat ik het gemist heb in het technische verhaal van zeven pagina's lang, maar daar was ik nog benieuwd naar en tot zover. Bedankt.

De voorzitter: Dank u wel. De heer De Vries, GroenLinks.

De heer De Vries GL: Ja, dank u wel. In de basis een goed plan. Enkele vragen hierover. Eerst met betrekking tot iets breder kader, namelijk dat de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. Die moet er eind dit jaar, moet die er liggen. En wij zijn heel erg benieuwd hoe dat staat met die Rijswijkse uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. De gemeente Groningen heeft bijvoorbeeld vorig jaar al een uitvoeringsagenda klimaatbestendig Groningen tegelijkertijd met hun water- en rioleringsplan vastgesteld en hierdoor waren deze eigenlijk heel goed op elkaar aangesloten. Hoe verhoudt ons rioleringsplan en waterplan zich tot de toekomstige uitvoeringsagenda voor de klimaatadaptatie? En waarom is er eigenlijk nog voor gekozen om deze tegelijkertijd met elkaar op te werken, zodat ze beter op elkaar konden worden afgestemd? Dan meer specifiek op het gemeentelijk riolerings- en waterplan. Goed dat er uitgebreid aandacht is voor klimaatadaptatie, zijnde hittestress, infiltratie, vasthouden van hemelwater. Nou, et cetera et cetera. Dan met betrekking tot de nieuwbouw. In het plan staat er dat zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met bui negen en bui tien vanuit de kennisbank riolering, maar dat zegt mij eigenlijk niet heel veel. En bijvoorbeeld het convenant klimaat adaptief bouwen wordt in rekening

Er stond bui negen en bui tien bij de nieuwbouw, maar dat zegt mij eigenlijk niet zoveel. En tegelijkertijd hebben we ook dat we ons houden aan het convenant klimaat adaptief bouwen en daar wordt gezegd zeventig millimeter in een uur. En ik ben dus benieuwd, houden we ons aan de leidraad of niet? Correspondeert dat met elkaar of niet? En tot slot voorzitter, over de heffing. Er zijn ook gemeenten die op andere manieren belasting heffen, namelijk gedifferentieerd, zoals bijvoorbeeld de gemeente Son en Breugel. Daar kan je als je regenpijp bijvoorbeeld van het riool afkoppelt, zodat het schone regenwater eigenlijk niet meer onnodig het riool in gaat en dus naar de rioolwaterzuivering. Nou, dan krijgen ze eigenlijk een korting op de gebruikserving. Het is natuurlijk een voorbeeld van differentiatie, maar er zijn ook andere voorbeelden. En ik ben heel erg benieuwd wat de wethouder vindt van gedifferentieerde rioolheffing en of hij bereid is om het wellicht mee te nemen in de uitvoerings- en investeringsagenda van klimaatadaptatie. Tot zover de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Tot slot de heer Cupedo van Beter Voor Rijswijk.

De heer Cupedo BvR: Dank u wel, voorzitter. In het raadsvoorstel bij punt vier wordt verwezen wat er de vorige planperiode is gedaan. Onder andere is er blijkbaar onderzoek gedaan naar de verbetering van zwemkwaliteit, om dit te verbeteren in De Put, zwembad De Put. Beter Voor Rijswijk wil graag weten wat hiermee gedaan is, aangezien er bij elke zonnestraal blauwalg wordt geconstateerd en het zwembad weer dicht moet. Ook mijn collega's in de vorige raadsvergadering hebben hier extra aandacht voor gevraagd door middel van de rondvraag. Tot zover. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn we aan het einde van de eerste termijn met inachtneming dat de wethouder in de raadsvergadering uitgebreid op De Put is ingegaan, op de blauwalg. Dus daarom wil ik ook de wethouder adviseren in de beantwoording te verwijzen. De eerste termijn graag, wethouder.

Wethouder de heer Van de Laar: Nou, dan als eerste de vraag van BVR. Dank u wel. Dan verwijs ik naar over De Put, maar misschien moet u daar gewoon een keer apart samen naar De Put gaan. Wij hebben inderdaad een innovatie toegepast met het Delfland en dat is een strijd tegen de elementen zou ik bijna willen zeggen. Verder verwijs ik inderdaad door naar de vragen die ik in de vorige raadsvergadering heb gedaan. GroenLinks. Klimaatadaptatie. Veel elementen hiervan zitten in dit plan. Klimaatadaptatie gaat verder dan alleen water, maar ook over hittestress onder andere. Dit is een belangrijk onderdeel van ons plan. Iedere keer als er bouwprojecten zijn wordt toch ook weer gekeken, vandaar op die adviezen van het Hoogheemraadschap of de waterhuishouding in het plan zelf goed zijn en daarmee dus klimaat adaptief. En dat is de manier waarop we omgaan met de klimaatadaptatie. Over uw vragen over bui negen en bui tien bij de nieuwbouw moet ik het antwoord schuldig blijven. Daar zou ik graag schriftelijk op terug willen komen. En gedifferentieerd rioolheffing, ik denk niet dat we daar nog aan gaan beginnen. Ik ben niet voornemens om mee te nemen als voorstel, maar misschien is het een mooi verkiezingsitem. VVD, dank voor de complimenten. Coördinator klimaatadaptatie, dat is wel een van de grote wensen die wij hebben, maar dat is er nog niet van gekomen inderdaad vanwege toch de krappe budgettering situatie van de gemeentefinanciën in het algemeenheid. Dus we zijn heel erg aan het kijken, hebben we het afgelopen jaar gedaan, onder andere een analyse gemaakt van alles wat er moet gebeuren op klimaat en hoe we dat ambtelijk kunnen beleggen. En dat klimaatadaptatie komt bij heel veel afdelingen naar voren, maar onze conclusie is eigenlijk ook, dat zouden we ergens moeten beleggen en we zijn nu aan het onderzoeken of we dat dus bij één persoon in het takenpakket kunnen zetten. Sommige maatregelen zijn uitgesteld. Ja, dat staat inderdaad in het rapport, maar ook dat zou ik u graag willen toesturen schriftelijk met een specifieke verwijzing wat het exact is. Wij, heeft mevrouw Mauer een aantal vragen gesteld die ik niet allemaal even goed inderdaad heb kunnen verstaan, maar de basis was vooral, wat is nou de status van het water? Wie is waarvoor verantwoordelijk? Nou, er staan een aantal dingen van in het rapport. Er is een verschil tussen polderwater en het boezemwater en daar heb je kaartjes voor nodig en dat zouden we een keer kunnen uitleggen. Maar bij de polderwater, dat is eigenlijk alles in de woonwijken zou je kunnen zeggen. Dat is de verantwoordelijkheid voor de gemeente. En dan heb je het boezemwater, de Schie. Dat is dan weer voor Delfland. En dan heb je nog verantwoordelijkheden voor het maaien van de kanten. Dat is soms de gemeente. Dat is soms de particuliere eigenaar die dat verplicht moet doen voor het Hoogheemraadschap, net zoals de gemeente de het verplicht is bij een aantal dingen. En om het ingewikkelder te maken, wij huren het Hoogheemraadschap in om dat dan voor ons te doen. En als u daar nog meer vragen over heeft, dan wil ik dat met alle liefde nog schriftelijk beantwoorden. Dan ga ik naar de vaarkart van PvdA. Ja, varen, het is wel een mooi onderwerp. We hebben die wrakken ook weggehaald, want we willen ook vaargemeente zijn, maar het heeft echt niets te maken met dit plan. Dit gaat over de doorstroming, de afwatering, de kwaliteit, maar niet over waar boten mogen of kunnen varen of aanlegplaatsen of een vaarkart in zijn algemeenheid. Dus ik ben ook niet voornemens om te vol worden van de behandeling van deze zaken te doen. Ik ken de vragen. Al gezien. Ik vermoed dat dat technische ambtelijke

ondersteuning is. Als daar toch nog een andere vraag uitkomt, dan komen we daar vast uit, maar ik zou het graag buiten dit plan willen houden. Rijswijks Belang heeft het heel goed gelezen. Veel vragen. Dank u wel. Ook fijn dat u heeft gezien dat we aandacht besteden aan de communicatie over het water richting de bewoners, wat een belangrijk iets is, want bewoners hebben er ook best wel vaak last van. En als het gaat om heftige regenbuien en het grondwater, of in ieder geval het is niet zozeer het grondwater, maar het zijn ook gewoon plassen water die blijven staan en niet snel genoeg worden afgevoerd. Daarom gaan we dus gescheiden stelsels invoeren en bijvoorbeeld ook een paar weken geleden een hele grote overstortput, zodat de capaciteit van de riolering heel groot wordt, zodat we zo snel mogelijk het water bij heftige regenbuien kunnen afvoeren. In ontvangst nemen op het gemeentelijk stelsel, wat betekent dat? De perceelegeenaar, dus de eigenaar van een stuk grond, die is verantwoordelijk voor de waterhuishouding op zijn eigen stuk grond. En de gemeente is wel verantwoordelijk om het water wat de perceelegeenaar wil afvoeren van zijn stuk grond, om dat op te vangen. Dus heel concreet, de gemeente is ervoor verantwoordelijk om riolering aan te leggen waar een aansluiting op zit voor het afvalwater en andersoortig water van de perceelegeenaar, dus dan nemen we dat water als het ware in ontvangst. Wie is er verantwoordelijk, of wat bedoelt de, wat kan je doen aan het grondwater op het openbaar terrein? Dus perceelegeenaar is op zijn particulier terrein verantwoordelijk. De gemeente is verantwoordelijk voor alle openbaar gebied, dus de parken, de wegen, et cetera. En daar kan je dus iets doen: daar met het grondwater te reguleren. Weinig, maar dat is wel onze verantwoordelijkheid op die stukken voor het openbaar terrein. Over de vraag over het vege. De inspectie en reiniging en de bui vragen vanuit het GAP, daar moet ik u schriftelijk toekomen bij die vraag. Fijn dat u zo enthousiast bent over de groene karavaan. Inderdaad in de muziekbuurt het balkonparadijs gelanceerd samen met collega Besteman. Ontzettend leuk, de positieve reacties daarop. Er is niet een output indicator van een x-aantal keren dat de groene karavaan moet optreden, maar die doen aan de lopende band eigenlijk initiatieven. Ik zal meegeven dat u daar enthousiast over was. En er is afgesproken, als deze pilot, balkonparadijs is de eerste keer dat het gebeurt, nou goed werkt en er is financiering vanuit al die organisaties, om het dan nog een keer te doen. Steenbreek, groene schoolpleinen. Dat ben ik met u eens. Zou mooi zijn als dat meer zouden zijn. We zijn nu bezig met een plannetje om te kijken of de financiering kunnen vinden en op welke manier we ... En dat vinden we onder andere hier in dit plan, om groene schoolpleinen bij scholen die daar interesse in hebben aan te leggen. En de lespakketten van Delfland. Ik ken ze zelf niet, maar ik ga er even achteraan, wat dat exact is. Dat was het, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor de eerste termijn. Ik kijk even naar de digitale handjes voor de tweede termijn. De heer De Vries.

De heer De Vries GL: Ja, dank u wel. Ook bedankt voor de beantwoording. Nog twee korte vragen. Ik denk ook omdat het eerste gedeelte wat wegviel. Dat gaat over dat er plan ruimtelijk adaptatie. Nou, we hebben verschillende stappen volgens mij afgelopen jaren gemaakt, dus bijvoorbeeld de stresstesten, dan dialogen. Dit jaar staat de Rijswijkse uitvoeringsagenda klimaatadaptatie staat op de agenda. Die moeten we dit jaar gaan leveren. Ik zie dus in gemeentes, zie ik dat tegelijkertijd met het riolerings- en waterplan wordt opgewerkt en dat hebben wij dus nu in Rijswijk niet gedaan. Nou, ik vind het wel een gemiste kans en ik vraag me dus ook af waarom niet. En hoe zorgen we dan toch wel dat die twee goed op elkaar zijn aangesloten en wanneer kunnen we die uitvoeringsagenda verwachten? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra D66: Ja, heel kort. Ik heb de wethouder niet gehoord of die in de communicatie ook mee gaat nemen wat mensen zelf kunnen doen inclusief onze voorstellen daarvoor. Hoor ik graag nog.

De voorzitter: Mevrouw Niesen.

Mevrouw Niesen RB: Dank u wel, voorzitter. Ik mis alleen nog een antwoord op die 39 particuliere initiatieven met betrekking tot klimaat adaptieve maatregelen. En in ieder geval de wethouder bedankt voor de uitgebreide beantwoording. En u voorzitter, volgens mij heeft u ook een aandeel in het stuk grondwater in het nieuwe plan. Ook mijn dank daarvoor. Ik heb namelijk vier jaar geleden een USB-stick overhandigt met allerlei adressen waar het grondwater tot aan de knieën stond. In ieder geval dank ook u.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Niesen. En tot slot de heer Kooy.

De heer Kooy PvdA: Voorzitter, dank u wel. Wethouder, als u even googelt op het document dan komt u daar tegen beheer vaarwater en grondwater in een aantal tabellen. Dus ik herhaal mijn vraag. Waarom zouden wij anders de heer van vaarwater en grondwater opnemen, als een aantal programma's, als het niet over het vaarwater gaat? Dan kan ik alleen maar concluderen dat dit document vaarwater niet goed genoeg. Graag uw reactie hierop.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de tweede termijn van de wethouder. Wethouder Van de Laar.

Wethouder de heer Van de Laar: Dank u wel. Ja, dit plan gaat over alle soorten water. Grondwater, hemelwater, oppervlaktewater en dat is ook even, laten we even buiten voor waar het gebruikt wordt. Dus wij hebben niets van water als een apart typologie. Daar gaat het ook over, maar het gaat dus over alle soorten water, maar het gaat niet over de vaarkaart waar je recreatief kunt varen. Het gaat over de kwaliteit, het gaat over de hoogte, het gaat over de ... Dus die vaarkaart zit er niet in, maar ik wil wel ervoor zorgen en dat zal nagaan dat u die krijgt, maar dat staat los van het beleid ten aanzien van de kwaliteit en de doorstroming van het water. Dat is wat ik daarmee bedoel. Voorzitter, mag ik u vragen, ik heb de vraag niet meegekregen van het Rijswijks Belang over de 39 particuliere initiatieven. Wat was de vraag daarbij?

De voorzitter: Mevrouw Niesen, kunt u dat toelichten?

Mevrouw Niesen RB: Ja, dank u wel. De vraag daarbij is, er zijn 39 aanvragen geweest voor particuliere klimaat adaptieve maatregelen. Die schijnen wel interessant te zijn gevonden, maar niet meegenomen als onderdeel van het uitvoeringsprogramma. Mijn vraag is, welke 39 aanvragen zijn dit? Waar gingen die over? En waarom worden die dan niet meegenomen? Dat was de vraag.

De voorzitter: Wethouder Van de Laar.

Wethouder de heer Van de Laar: Ja, ik heb ze niet alle 39 paraat, dus dat zal ik u schriftelijk doen toekomen over wat de status daar precies van is, wat voor soort aanvragen dat zijn. En misschien stimuleert het de andere nog wel om er gebruik van te maken. D66, de communicatie. Ja, dan kan ik u toezeggen dat we dat zullen doen. Juist naar bewoners over wat zij zelf aan de kwaliteit van het water kunnen doen. En GroenLinks, u vraagt naar het klimaat. Is dat niet een gemiste kans? Je zou het ook om kunnen draaien. We hebben in ieder geval nu dit plan wat we in onze andere klimaatplannen en beleidsplannen kunnen meenemen. Ik denk dan ook aan de omgevingswet of de omgevingsplannen die eraan komen, de omgevingsvisie die daarin zit. En daar wilde ik nog iets over zeggen, maar dat ben ik kwijt. Daar laat ik het bij, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we aan het einde gekomen van het tweede termijn met een aantal toezeggingen die u nog, waarop u schriftelijk zal terugkomen in aanloop naar de raadsvergadering neem ik

aan. Mag ik concluderen dat dit raadsvoorstel als akkoord naar de raad kan? Met inachtneming dat we nog een schriftelijke beantwoording krijgen. Dan is het bij deze een akkoordstuk voor de raad met inachtneming dat er nog een aantal vragen schriftelijk nakomen. Dank u wel.

13. Raadsvoorstel Vaststelling van de Verordening Fysieke Leefomgeving gemeente Rijswijk

De voorzitter: Dan ga ik met uw welnemen over naar agendapunt 13. Raadsvoorstel Vaststelling van de Verordening Fysieke Leefomgeving gemeente Rijswijk. Een technisch raadsvoorstel. Zijn er fracties die hier vragen bij hebben?

De voorzitter: Verordening Leefomgeving. Er zijn geen andere vragen? Kan ik daarmee concluderen dat het raadsvoorstel akkoord kan zijn? Dan is het bij deze een akkoordstuk voor de raad. Mijnheer Braam.

De heer Braam BvR: . Wij hadden toch nog even inderdaad een paar kleine dingetjes. Inderdaad een giga lap tekst met gelukkig een mooie wat woord te bellen waar je wat mee kan. Een paar kleine puntjes. Eerst toch nog even een vraag aan de wethouder, waarom afgestapt wordt van de situatie dat als een vergunningaanvraag te lang in de lus zit, dat dat afstand van de situatie dat dan eigenlijk mag aangenomen worden dat die vergunning feitelijk verleend wordt. En nu wordt er eigenlijk gezegd, gaan we niet meer doen. De aanvragen moeten maar lekker afdwingen via de rechter. Dat dan bij wijze van spreken alsnog vergund wordt. Nou, dat is één van de dingetjes waar ik graag nog even wat duidelijkheid over wil hebben. Het tweede punt is een actueel dingetje. Het lachgas verhaal. Er staat wel in een van de verordeningen, is opgenomen dat er een lachgasverbod is, maar we hebben nog niet zo lang geleden, hebben we een overzicht gekregen van waar dat lachgas niet mag worden gebruikt in de buitenruimte. We hebben ook eerder een vraag gesteld en toen hebben we dezelfde toezegging gekregen dat voor heel Rijswijk dat verbod gaat gelden. Het staat al netjes in de verordening. Mag ik ook aannemen dat het ook zo nadrukkelijk zal worden toegepast. Voor de rest wil ik eigenlijk alleen maar complimenten geven voor de wijze waarop er toch langs al die artikeltjes is gewandeld. Ik heb ze niet allemaal super strak nagelopen, maar met dat hernummeren, ik hoop dat het straks goed en overzichtelijk overkomt. Maar dat gevoel krijg ik in ieder geval wel. Daar wil ik het graag bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Van de Laar.

Wethouder de heer Van de Laar: Voorzitter, dank u wel. Ja, dank voor de complimenten, want als je ziet naar het werk is er inderdaad enorm werk verricht en dit is pas het begin van de omgevingswet. Over de lachgas. Het is beleidscentraal omgezet, dus ik weet nu even niet, want ik heb die dag was discussie vanuit de inhoud niet zo gevolgd. Als dat nou al in de verordening stond, dan moet dat één op één overgezet worden als dat fysieke leefomgeving deel is. Als dat nog niet in de verordening stond, dan moet dat later worden verwerkt. Dus dat is pas in het najaar. Dit zou een beleidscentrale omzetting moeten zijn, dus ik zal dat even checken hoe dat zit, maar recente toezeggingen over met die beleid consequentie, die zijn hier geen onderdeel van. Dat is in ieder geval iets waar we het onlangs over hebben gehad, om dat voor heel Rijswijk te doen. En dan het afstappen van de vergunning vraag. Daar moet ik later bij u op terugkomen, dus dat zal ik ook schriftelijk doen wat de exacte achtergrond is, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. En in aanvulling op de vraag van de heer Braam, we hebben vandaag als raad een antwoord gekregen schriftelijke vragen van Beter Voor Rijswijk dat we op het onderdeel lachgas een aanpassing op de verordening tegemoet kunnen zien. Dat kunt u teruglezen en de beantwoording op iBabs. De heer Braam voor de tweede termijn eventueel.

De heer Braam BvR: Ja, dank u wel. Ja, dat vermoeden had ik ook al. Ik kreeg dat in de wandelgangen al mee. Alleen het bizarre is eigenlijk dat in de oude verordening was er of feitelijk sprake van een soort verbod voor heel Rijswijk, of in ieder geval verbod in het algemeen, dus voor heel Rijswijk. En het verraste me natuurlijk in eerste instantie van dat de burgemeester met een aantal voorstellen kwam die gericht waren op een aantal gebieden waar het niet mocht, waardoor dus alle andere gebieden in een keer weer wel werden toegestaan. Maar goed, het is één op één overgenomen. Ik ben blij dat in ieder geval het college heeft aangegeven dat dit verbod straks voor heel Rijswijk gaat gelden en ik zie het antwoord verder wel tegemoet, hoor. Ik ga ervan uit dat eigenlijk een beetje de lijn van de VNG gevolgd is. Als Rijswijk mogen we natuurlijk best wel de lijn die we een beetje hadden, onder zo strak, wel op tijd een vergunning af te geven.

De voorzitter: Uw punt is duidelijk.

De heer Braam BvR: Dat is eigenlijk het idee er achter, voorzitter. Dus voor mij betreft kan dat zo als een akkoordstuk natuurlijk naar de raad.

De voorzitter: Ja, maar ik probeer een beetje vaart erin te houden. Uw punt is duidelijk.

De heer Braam BvR: Ik begrijp het, ik begrijp het.

De voorzitter: U krijgt nog een kleine schriftelijke toelichting. Wordt **akkoordstuk** voor de raad.

14. Raadsvoorstel Ontwerpverklaring van geen bedenkingen onderstation Wilhelminapark

De voorzitter: Dan gaan we nu inderdaad naar raadsvoorstel 14. Ontwerpverklaring van geen bedenkingen onderstation Wilhelminapark. Er zijn al een aantal vragen aangekondigd.

De heer Van Dam WIJ.: Ja, ik denk dat Wij nog een teken is, zoals ik al zei. In principe gaat Rijswijk hier alleen op vooruit. Drie technische vragen leven. Er staan vier stipjes aangegeven op de luchtkaat als locaties voor het onderstation, terwijl in de ruimtelijke onderbouwing het stuk wat er aan is toegevoegd. Eén locatie wordt getekend naast het huidige gebouwtje. Volgens mij is dat de beschrijving van een nieuwe locatie, maar dat zou dan ook in het raadsvoorstel moeten staan. Dus graag daar toelichting op of dat nog gecheckt kan worden en eventueel kan veranderd worden. Twee, ik lees ... Ik wil even dubbel checken of Rijswijk hier geen kosten voor gaat dragen voor dit plan, of dat inderdaad klopt. En drie, ik lees dat de viersporigheid Rijswijk Delft Campus is voldaan. We zullen de vijfde en zesde sprinter tussen Den Haag Centraal en Dordrecht in Rijswijk stoppen. Daar lijkt het ... In de inleiding staat valt. Dat lijkt insinueren dat er iets met de dienstregeling gebeurt, maar volgens mij gebeurt daar niks mee, toch? In principe krijgen we gewoon evenveel sprinters als dat men nu hebben. Dat is mijn derde vraag. En daar wil ik het graag bij laten. Bedankt.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik naar mevrouw De Mooij van VVD.

Mevrouw De Mooij VVD: Ja, bedankt voor het woord. De vragen staan al op iBabs zag ik, dus ik zal gewoon een enig de vraag stellen zonder verdere inleiding. Er komt een natuurgebied of een stiltegebied aan de kant van het spoor. Dat is beoogd. En hoe ziet u dan de inpassing van dit onderstation in de ambitie zeg maar? Is daarover nagedacht en komt u dan ook ik daar over het geluidsoverlast wat eventueel komt en ook het meerdere vervoer wat er komt, het zicht op het spoor en het herplanten van de bomen en de leeftijd van de bomen? Wordt daarover nagedacht? Als de plannen doorgaan zoals ze eerder aan ons gepresenteerd zijn, dan wordt dat het stilte- en natuurgebied en dan blijft er wat weinig van over, dus kunt u daar iets meer over

vertellen? En de heer Van Dam gaf het inderdaad al aan, de locatie komt niet helemaal overeen dus ik wil inderdaad graag de bevestiging dat van de juiste plekken uitgaan. Verder is het alleen maar goed dat we erop vooruitgaan qua vervoer en bereikbaarheid. Dus tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Enk.

De heer Van Enk CDA: Ja, allereerst voorzitter wil ik toch graag de heer Braam complimenteren met zijn vaardigheid om politieke aandacht te vragen voor het verbod op lachgas in verband met omzetting naar een nieuwe omgevingswet. Ik vind dat echt een hele goede vondst en die omgevingswet, die belooft nog wat in de raad zoals de wethouder al zei. Wat betreft dat onderstation, de taxi energie. Een vraag. Het lijkt er een beetje op alsof Rijswijk wel de lasten nu meteen begint te dragen en we nog niet de lust krijgen. En dan doel ik op dat we wel ruimte moeten maken in het Wilhelminapark, maar nog jaren moeten wachten op een mooie verbinding, een extra verbinding naar Delft en Den Haag. Voorburg heeft dat honderd jaar geleden heel goed aangepakt. Die heeft tot meer dan honderd jaar het klaargespeeld om als intercity station te worden beschouwd op basis van een heel oud contract met de Nederlandse spoorwegen. Dus mijn vraag aan de wethouder, kunnen we dat hier ook niet meteen voor elkaar krijgen? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik over naar mevrouw Woudstra met de vragen die ook op iBabs staan zie ik.

Mevrouw Woudstra D66: Nou, het enthousiasme voor spoor en groen en het behoud van gewoon zal u niet ontgaan. Ben ik blij om te horen bij anderen, maar zal u bij ons ook niet verbazen. Complimenten voor dat er zo over nagedacht wordt, ook bij dit gebouw, over de inpassing natuur en het meenemen van alle eisen. We zijn voorstander van dit plan en blij dat er morgen mogelijkheden komen voor het spoor. Ik zou graag het idee van de heer Van Enk willen ondersteunen. We vroegen ons af, in de inleiding staat niets over de lightrail potentieel station Rijswijk buiten. Wellicht dat ProRail nog in een verdere toekomst, maar we hebben inmiddels toch ook begrepen dat er vanuit het Rijk geld komt om na die lightrail het vervangen van een sprinter te gaan kijken. Dus gaat dit daar nou ook over of niet? Of is dat in de oplegger van dit raadsvoorstel nog wat apart verwoord? Graag een toelichting. We zouden graag willen verzoeken om ook naar het hekwerk en de omheining te kijken. Er is heel mooi gekeken naar het gebouw en de rest en vervolgens zetten we er een stalen hek omheen. Voor ons kon dat toch ook een beetje anders, met hout en steen. We nemen aan dat het is om mensen weg te houden, maar daar zijn ook wat natuurlijke oplossingen voor. En verder over de herplant en bij de aansluiting wat de VVD zei. Wat we vaak doen is bomen kappen en er dan kleine takjes voor terugzetten. Nou, op Bogaardplein zien we al dat er een bomen terugkomen. Dat vraagt natuurlijk om een bepaalde investering, dus het zou hier voor de betrokkenen ook een investering vragen, maar we willen wel vragen om ernaar te kijken zodat we echt een stuk met natuurwaarden terugkrijgen en niet de gekapte bomen nu door sprietjes vervangen. Zou er ook een grond wel mogelijk zijn in de omgeving hadden wij als idee, of zou een tiny forest in die buurt nog mogelijk zijn? Zodat we het groencompensatie beter borgen en niet zeggen, de kappen en ooit komt ergens een nieuw, klein boompje voor terug. Kan de wethouder dit hard maken of dit toezeggen?

Wethouder de heer Van de Laar: Dank u wel. Meerdere mensen hebben inderdaad naar gevraagd. In het raadsvoorstel, daar staat iets over de blauwe markering en de rode markering. Die tekst is van toepassing op de, ik probeer het er even bij te pakken, op het plaatje in de ruimtelijke onderbouwing waar je exact kunt zien, ik meen dan met rood, waar het huidige station zit en het schakelstation en met blauw de exacte locatie ernaast van de dertig meter nieuwe onderstation. Als we naar het raadsvoorstel, staat correct waar de rode markering gewoon globaal de plaats aangeeft waar zowel het combistation als het schakelstation als het onderstation zich bevinden. Die blauwe puntjes hebben daar geen enkele betekenis, dus dat is de verklaring

van die tekst. Ik denk dat het deze manier wel helder is waar het gaat komen en zeker in combinatie met de ruimtelijke onderbouwing erbij. De dienstregeling, de viersporigheid moet leiden tot twee extra intercity's, dus zes in totaal. Op dit moment rijden er vier intercity's. Als je kijkt op het station in Rijswijk, stoppen daar tijdens de spits. En ik heb het vanmiddag nog even gecheckt bij collega Lugthart van verkeer en vervoer. Het idee is dat er om de tien minuten een sprinter rijdt. Zei ik intercity? Dat bedoelde ik niet. En alle tijdsprinter, maar dat brengt mij wel bij de opmerking of vraag van de heer Van Enk. Ik denk niet dat het onderstation het breekijzer gaat worden om in intercitystation te gaan worden. Dan zie ik meer heil in de lightrail die mogelijk ooit door Rijswijk aandoet. Maar dat is verre toekomstmuziek, die lightrail. Is de vraag van mevrouw Woudstra. Daar is wel een miljard vrijgemaakt voor de viersporigheid. Dat gaat tussen het stuk tussen Delft en Schiedam, om daar dan nog verder dan dat. Maar dat betekent niet dat die lightrail er ook al komt, dus dat is inderdaad iets voor de toekomst. Het hekwerk, dat neemt nog even mee. Kijken of daar niet nog iets moois van kan worden gemaakt of klimop echt tegenaan. Ik kan me ook voorstellen dat het iets te maken heeft met de functionaliteit ten aanzien van de veiligheid en dat er daarom exact zo'n hekwerk moet komen te staan in plaats van een dichte, houten schutting om maar eens wat te noemen. De natuurwaarden, dat is het liefst waar we gekapte bomen op gecompenseerd willen zien. Er wordt hier op allerlei mogelijke manieren niet alleen de bomen en de groei vrij snel ook vaak. Een aantal worden terug geplant, maar ook de hele aankleding, waardoor er extra mogelijkheden voor biodiversiteit die er nu nog niet zijn. Ik zeg niet dat het er veel beter op wordt, maar er zijn wel veel bredere natuurwaarden dan alleen maar die boom die wordt geplaatst. Wordt nog sprake van een grondruil? Ja, dat betekent dus dat we ook ergens grond van de ProRail zouden moeten krijgen, maar die hebben in de regel niets nog andere grond binnen Rijswijk. Dat is allemaal ons eigen grond, dus dat is niet een idee denk ik om dat maar verder te onderzoeken. VVD, stiltegebied. Ja, het onderstation op zichzelf zal weinig, geen overlast geven. Als er al überhaupt geluid vandaan komt, is dat een licht zoemend geluid en een maximale straal van dertig meter, maar viersporigheid, zes intercity's, dat is natuurlijk wel een intensivering van het geluid aldaar. Maar de bedoeling is wel dat de hele inrichting inclusief natuur en bomen en de herplant daarvan in ieder geval voor mens en dier een prettige plek moet opleveren om te verblijven. En als ik zo kijk, heb ik daarmee alle vragen beantwoord. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van de Laar. Even de digitale handjes als er nog behoefte is aan een tweede termijn. Ik zie het handje van de heer Van Dam.

De heer Van Dam WIJ.: Eén ding, misschien heb ik het gemist, maar hebben we de, dragen wij de kosten hiervoor? Nee toch? Dat was een vraag die ik had. En kan het dan niet alsnog? Kijk, ik snap dat het aanvullend document meer duidelijkheid schept, maar het zou netjes zijn om het ook in het raadsvoorstel netjes te hebben. Dus kan in ieder geval dan een kleine verandering in het raadsvoorstel worden gedaan in aanloop ook van de raadsvergadering. Dat was het.

De voorzitter: Het juist tekeningetje. Dat snap ik. De heer Van Enk van het CDA.

De heer Van Enk CDA: Voorzitter, wat mij betreft mocht het een hamerstuk zijn in de raad, maar wel met de kanttekening dat ik het jammer vind dat dit onderstation geen breekijzer is om voor Rijswijk een intercitystation te maken en wel om er een houten hek neer te zetten. Dat valt me wel tegen van de wethouder. Dat is het.

De voorzitter: Dat is een mooie uitspraak. Dank u wel. Dan concludeer ik dat, met inachtneming van de collectie van het juiste plaatje, de juiste kleur van het cirkeltje, het raadsvoorstel als **akkoordstuk** naar de raad mag van aanstaande dinsdag.

15. Raadsvoorstel Regionale Energiestrategie Rotterdam-Den Haag

De voorzitter: Dan ben ik bij agendapunt 15, het raadsvoorstel Regionale Energiestrategie Rotterdam-Den Haag. Is het laatste raadsvoorstel voor vanavond. Ik begin met de heer De Vries van GroenLinks.

De heer De Vries GL: Dank. Op vier punten vragen. Als eerst over de wensen en bedenkingen. In oktober hebben we die kunnen meegeven middels moties. Nou, deze heeft u als college een op een heeft u die doorgegeven aan de RES-organisatie, maar veel van de antwoorden van de RES-organisatie op deze wensen en bedenkingen geven eigenlijk aan dat het een gemeentelijke aangelegenheid is. Is het college bereid om een inhoudelijke reactie te geven op onze Rijswijkse wensen en bedenkingen en aan te geven in hoeverre deze moties worden meegenomen in de verdere uitwerking van de RES 1.0 in ons gemeentelijk beleid? Dan over punt twee, over het komende proces. Nou, stel er zijn raden in onze RES regio die uitspraken doen die effect hebben op de hele regio, dan ben ik benieuwd, wat gebeurt er dan vervolgens? Want we hebben natuurlijk wel nog een tijdlang van 1 juli tot als wij moeten aandienen bij een nationaal programma RES. Gaan we dan opnieuw aan tafel? Komt er een RES 1.5 of wordt dat allemaal meegenomen naar de RES 2.0? Ik ben erg benieuwd hoe dat proces eruit gaat zien. Dan puntje drie, dat gaat over de ... Even kijken. Na een mogelijke besluitvorming volgt natuurlijk de uitwerking van een RES 1.0 in ons gemeentelijk beleid. In de RES 1.0 staat er wel best wat tekst. Nou, er staat 5% lokaal eigendom. En is het college ook bereid om voor dat lokaal eigendom ook beleidskaders te ontwikkelen, zodat dat percentage ook echt gerealiseerd gaat worden en tot de betrekking van inwoners echt ook verankerd is. En puntje vier, voorzitter, tot slot. Consultancybedrijf Kalavasta heeft natuurlijk heel veel gedaan van het warmte deel van de RES. Nou, daar komt als aandachtspunt in naar voren dat de kleinschalige, lokale, competitieve mogelijk uit de markt worden gedrukt, omdat wij aan de slag gaan met een regionaal collectief want de systeem op hogere temperatuur RES warmte. Daarmee kunnen we mogelijk ook innovatie missen. Heeft de wethouder ideeën hoe dat toch dus die mogelijkheid voor kleinschalige, lokale corporaties in Rijswijk kunnen behouden? En wilde wethouder dat ook dus meenemen in de verdere uitwerking van de Rijswijkse plannen? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik na mevrouw De Mooij van de VVD.

Mevrouw De Mooij VVD: Dank u wel, voorzitter. Vraag met betrekking tot de RES. Steeds meer komt het verhaal van kernenergie naar voren. Dit is in dit stuk niet te lezen, maar toch ben ik benieuwd of daarover gesproken woord, over de mogelijkheid van kernenergie. Gewoon puur het onderzoeken ervan, omdat het inmiddels is er veel meer kennis op het gebied van veiligheid en afval en berging van de radioactieve afval. Die oplossing voor die werking, die komt er, die moet er sowieso komen, want het afval wat er nu is, moet een eindstation gaan hebben. Dus wellicht dat het meegenomen kan worden in de mogelijkheden, omdat het toch, de energievraag gaat alleen maar toenemen en dit is een snelle manier. En niet bij voorbaat uitsluiten hiervan zou het toch meegenomen kunnen worden wat VVD Rijswijk betreft. Dus ik ben heel erg benieuwd of de wethouder daar zicht op heeft, of dat besproken wordt en wellicht dat toch aangedragen kan worden als mogelijkheid om te onderzoeken. En even kijken. Nee, tot zover. Meerdere vragen zijn al gesteld. Bedankt.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Veerman van D66.

De heer Veerman D66: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik heb ook nog een aantal vragen en die refereren een klein beetje ook aan eerdere vragen. We hebben eigenlijk een beetje moties ingediend in dit geheel. Die staan eigenlijk binnen de vragen en beantwoording van het geheel wat plompverloren. Misschien is het in het vervolg wel beter om gewoon vragen te stellen. Helaas worden die moties niet beantwoord, omdat veel al geldt dat het gemeentelijke vragen zijn eigenlijk, die wel soms in regioverband opgelost zouden kunnen

worden, omdat die voor meerdere gemeentes gelden, maar dat is niet het geval. Kan de wethouder aangeven hoe hij zelf invulling gaat geven nu die vragen niet beantwoorden, aan de uitvoering van de vragen die als lokaal beleid worden bestempeld als antwoord door de RES? Want daar ben ik nu wel nieuwsgierig naar. We hebben een voortgangsrapportage gekregen, het punt hierna. Daar wordt de energietransitie, voor de energietransitie. Daar is te lezen dat er een adviesraad is, energietransitie. Misschien is het goed om die raad te vragen bijvoorbeeld om mee te denken en antwoorden die wij gevraagd hebben aan de RES. Misschien is dat een goed orgaan die zich alleen met warmte bezighoudt, maar ook op dit punt ingezet zou kunnen worden. En daarbij niet te vergeten dat een aantal mensen zelfstandig hebben geparticipeerd in dit proces. Misschien is het ook goed om die mensen te betrekken bij de beantwoording van de totale vragen, zodat wij ook binnen ons gemeentelijk beleid daar misschien antwoorden op kunnen vinden, zodat wij lokaal dat kunnen gaan oplossen. Dat lijkt me een goed plan. Biovergisting is ook een van die punten. Misschien is het goed om in de discussie van Avalex mee te nemen in juli. Antwoord hebben wij niet gekregen bij de RES, maar zouden natuurlijk wel zelf kunnen beantwoorden. Dus dat is misschien om dan dat op dat moment neer te leggen. Daarnaast is er door Capelle aan den IJssel een brief ingediend. Wij willen ook de wethouder vragen om de woonlastenneutraliteit mee te nemen in de besluitvorming van onze raad. Binnen de huidige RES 1.0 is deze niet meegenomen, terwijl de Tweede Kamer een motie heeft aangenomen om dus wel te realiseren. Ook al is het nu het voorstel om dit toe te voegen aan de lokale transitie warmte, maar kunnen wij dit net als Capelle ook dit signaal als voorwaarde afgeven aan de RES regio waar wij in participeren. Het zou mooi onderdeel zijn, een mooi winstpunt. En als laatste heb ik dat, wij doen mee aan geothermie. Nou wordt geothermie wel genoemd door de RES en dan hebben ze het vooral over Delft. Snel hoop ik eigenlijk dat onze eigen FCSG, zoals het zo mooi heet in het Kessler Park, daar onderdeel van is. En de andere vraag is dan, als dat niet zo is, hoe kunnen we daar een onderdeel van worden? Want het zou wel goed zijn als we binnen een geheel meewerken denk ik. Dat waren mijn vragen. Dank u wel.

De heer Braam BvR: Dank u wel, voorzitter. Ik kan dat bij dit voorstel wel redelijk volhouden. Er zijn twee dingen belangrijk. Eén is dat ik het eigenlijk bijzonder spijtig vind dat er zo weinig van ons in de raad ingebrachte zaken zijn meegenomen in dit RES stuk. Wat voor Beter Voor Rijswijk in ieder geval belangrijk is en dat gaan we in ieder geval zeker via een motie, een amendement heeft geen zin, maar via een motie in ieder geval indienen volgende week. Dat is dat we willen uitlaten spreken door de raad dat het zeer onwenselijk is om windmolens op het grondgebied van de gemeente Rijswijk te laten plaatsen. Voorzitter, hier wil ik het graag bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Van Reijen van Gemeentebelangen.

De heer Van Reijen GBR: Dank u wel, voorzitter. Het GBR die is in grote lijnen met het rapport en de onderzoeken eens en zeker onderstrepen wij de brief van Capelle aan den IJssel dat er nieuwe vormen van energie voor de bewoners goedkoper moet zijn. Ik heb nog een vraag met betrekking tot het gebruik van de RES warmte. Die RES komt hoofdzakelijk van grote bedrijven. Wat als grote bedrijven stoppen met de werkzaamheden, denk aan Shell, Tata Steel onder andere, onder enorme druk staan? Wat gaan we ermee doen als die dus geen warmte meer kunnen leveren? Wat is de garantie dus om warmtelevering en de beheersbaarheid van kosten dan? Dank u wel. Eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. En tot slot de heer Van Dam van Wij.

De heer Van Dam WIJ.: . In de RES lezen we denk ik heel veel mooie uitgangspunten voor de regio. Veel zijn denk ik al heel vaak voorbij gekomen. De warmtelink, zonnepanelen kennen we volgens mij. Dat zijn ook de vragen die vorige keer zijn gesteld door middel van moties, maar daaruit valt te lezen dat er geen antwoord op

kwam, of in ieder geval dat er geen door berekeningen worden gemaakt wat het dan precies voor Rijswijk gaat kosten. Ik vroeg me af of er een, of dat ooit werd doorgerekend dan aan onze wethouder. Wordt het duidelijk wat onze inwoners moeten gaan doen? En of er een soort tijdsplanning, want ik hoorde net GroenLinks al zei, dit moet straks worden opgeleverd, de RES. Wat is de tijdsplanning daarna? Daar was ik ook benieuwd naar en dat was onze inbreng.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Weterings.

De heer Weterings RB: We komen binnen om kwart over twaalf, mensen. Een hele goede avond. Neem allemaal uw plaats, want we gaan beginnen. Voorzitter, eventjes een wake up call voor iedereen. Helaas hebben wij ook vijf moties ingediend, met man en macht aan gewerkt. Er is helemaal niks terug te vinden in het voorstel, ook onze moties niet. Daar zijn we zwaar teleurgesteld over. Ja, wij zien dat er helemaal niet zo in terug. En ook helaas, is al door andere partijen genoemd, niets over de kosten. En we twijfelen ook over de veiligheid van zoveel zonnepanelen tegen de woningwanden en de warmteoplossing. We hebben ook heel onzeker voor een plan B. Voor de rest is het ook niet heel erg duidelijke taal. En waar de heer Braam ook al naar refereren, is we hebben nog wat vragen over de windmolens, want er loopt een zoekgebied langs de snelweg zo Rijswijk. Het lijkt me eigenlijk niet dat we in Rijswijk op windmolens zitten te wachten en het zou u wel denk ik ook niet verbazen als wij tegen de plannen zullen stemmen. We zijn sowieso al geen voorstander van deze hele snelle ontwikkelingen waar de wereld nog niet aan toe is, vooral Rijswijk nog niet. En het is natuurlijk belangrijk om goed voor de planeet te zorgen, maar niet onder dwang en zeker niet als we niet weten hoeveel het gaat kosten en of het allemaal wel haalbaar en veilig is. Dat is het voor mijn eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ben ik nu bij de beantwoording, reactie voor de eerste termijn van de heer Keus.

Wethouder de heer Keus: Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik had me helemaal ingesteld, er zal wel ongetwijfeld eentje tussen zitten die de relatie tussen de zonverduistering vandaag aan de zonnepanelen, maar dat was geen eentje. Dus jammer. Misschien de tweede termijn dat de vraag nog komt en dan heb ik een heel intelligent antwoord voor u. Maar laat ik gewoon even de fracties even afgaan. Althans, laat ik in zijn algemeenheid zeggen, want ik hoor eigenlijk bij alle fracties het woord beteren, dragen, toch wel enige teleurstelling over de reactie op de zienswijze. Inderdaad, het antwoord is vaak dat het een lokale aangelegenheid betreft. Ja, de RES is een regionale samenwerking en biedt een soort van strategische visie tot aan 2030 en uiteindelijk is het een soort van commitment van de deelnemers aan de gemeente, provincie en de waterschappen in deze regio om daar lokaal uitvoering aan te geven. Dus als de vraag van de heer De Vries van jaar college, bent u bereid dan op die wensen en bedenkingen die dus uiteindelijk lokaal antwoord eigenlijk nodig hebben, om daar alsnog met een reactie op te komen? Dan lijkt me dat dat dat inderdaad voor moeten doen, zodat daar ook duidelijkheid over komt, dus die toezegging, die doe ik. Ik ga me niet vastpinnen even op een termijn. Ik kom daar wel op terug en ik kijk hoelang we nodig hebben om daar een goed antwoord op te formuleren. Veel onderdelen zullen wel al terug komen ook in de volgende documenten. Die komen gaan transitievisie warmte zullen ook wel een aantal zaken daar een terug komen, maar we zullen ook nog met een uitvoeringsprogramma gaan komen over duurzame elektriciteit. Met name wordt echt ingezet natuurlijk op zonnedak. Nou, daar komen en de uitvoering, de praktijk, komen daar allerlei aspecten, onder andere ook veiligheid waar de heer Weterings inderdaad ook naar refereren, op allerlei andere vraagstukken aan bod waar we ook rekening mee moeten houden. Dus die toezegging doe ik. Ja, het is een regionaal proces. Er zullen inderdaad gemeenten of waterschappen of de provincie in dit geval, zit ook stukken bij, wellicht

enigszins daarvan afwijken. De bedoeling natuurlijk wel dat we gewoon een eenduidige strategie hebben, maar ik denk dat elke gemeente ook zo zijn eigen lokale kleuring ook wil meegeven. Zie je dus bij gemeenteraden waar wel is ingestemd, maar dat er wel moties zijn meegestuurd, onder andere bijvoorbeeld ook waar aandacht wordt gevraagd kernenergie. Ja, dat zie je inderdaad wel, maar dat hoeft de planning niet in de weg te zitten. Brielle is een gemeente waar tegen de Regionale Energiestrategie is gestemd. Nu begrepen dat met name de lokale partijen zijn geweest die tegen hebben gestemd en dat door de afwezigheid van een CDA of een VVD raadslid net geen meerderheid gehaald werd, dus dat was een beetje ongelukkig. Maar daarmee gaan we natuurlijk ook gewoon in gesprek om te kijken van wat is er nodig om wel regionaal wel op één lijn te komen. Dus zo, ja, de deadline van 1 juli staat en die komt niet in gevaar. Daarnaast zullen we elke twee jaar natuurlijk de RES opnieuw ter vaststelling aan de raad voorleggen. U vraagt ook hoe we dat lokaal eigendom in beleid kunnen verankeren. Ik denk met name dat, op ander zijn omgevingswet en omgevingsvisie en plannen, dat het daarin verankerd, dat daar de mogelijkheid zit om dat te verankeren. Vanuit het nationaal programma RES worden er wel handreikingen gedaan om dat te verankeren, maar dat is inderdaad nog als we echt concreet hiermee aan de slag gaan in de uitvoering komen, moet we dat inderdaad wel geborgd hebben en dat is sowieso voor het draagvlak, ook voor energietransitie, kan dat lokaal eigendom een hele positieve bijdrage leveren. Dus dat zal te zijner tijd ook in de juiste verordeningen dan ook verankerd worden. Ja, kernenergie. Ik heb het woord net al even genoemd. Ook dat vandaag speciale dag wat dat betreft, want ook in de Kamer is er een motie aangenomen om te onderzoeken of het, om ervoor te pleiten om dat ook tot een duurzame energie te rekenen. Er wordt, laat ik het zo zeggen, het komt wel aan de orde niet in de laatste plaats, omdat veel gemeenteraden er bij de concept RES er aandacht en ook in onze gemeenteraad natuurlijk, aandacht voor wordt gevraagd om kernenergie ook op te nemen in de mix, of op zijn minst onderzoeken. Dus zodoende komt aan de orde. De Regionale Energiestrategie die voorligt heeft een scoop tot 2030. De verwachting is wel dat was voor 2030 kernenergie nog geen onderdeel, of geen plek krijgt in die energiemix. Daar ligt nu de focus op, de 2030. Maar zodra daar natuurlijk vanuit het Rijk daarop zal worden ingezet, dan zal bij een volgende RES 2.0 of verder, zullen de consequenties daarvan verwerkt worden in de strategieën en zal dat moeten leiden wellicht tot een aanpassing van de strategie. Maar daarvoor zijn nu te weinig concrete aanknopingspunten voor om dat nu zo te verwerken. De fractie van D66 om ook de adviesraad wellicht hiervoor in te zetten. Nou, we komen later nog over te spreken over de precieze rol en invulling daarvan, maar ik neem deze suggestie uiteraard mee. Er is al veel interesse om deel te nemen aan de raad en ik weet wel dat er veel expertise ook bij zit, dus ik kan me heel goed voorstellen dat dat ook op dit vlak het advies zal worden ingewonnen en gebruikt gemaakt kan worden van die expertises. Dat lijkt mij hartstikke goed. U heeft het ook even over de motie over de biovergisting. Nou, wij komen nog terug op de moties die in het kader hiervan ingediend zijn, maar ik kan me voorstellen dat er hier ook in het transitievisie warmte natuurlijk ook aandacht ook voor zullen hebben en inderdaad ook in het kader van het afval en wellicht ook de afspraken met HVC. Gewoon verkennend kijken wat daar de mogelijkheden zijn. Capelle over de woonlasten. Nou, daar kan ik vroeg mij alleen maar eens mee zijn. Is gewoon een van de keiharde voorwaarden die we als gemeente via de VNG aan het Rijk ook hebben meegegeven voor de uitvoering van het klimaatakkoord. Dus dat lijkt me een no brainer. En geothermie. Ja, we hebben en Rijswijk enorme potentie. Inderdaad Frans, ik vind dat we daar inderdaad in de volgende RES, dat we kunnen kijken of we daar wat concreter inderdaad met iets van een bod of zo kunnen komen, want er ligt in Rijswijk echt een enorme potentie als het gaat om geothermie. En dat is ook vol in onderzoek allemaal, dus dat zouden we wellicht wat duidelijker of wat breder kunnen uitlichten om het zo maar te zeggen. Dan Beter Voor Rijswijk en ook Rijswijks Belang heeft daar aandacht voor gevraagd, over de windmolens. Nou, langs de verhaallijn infrastructuur is een stuk in de A4, is een zoekgebied. En dat is puur op het technologische, ruimtelijke aspect, dat daar een zoekgebied is. Er ligt geen concrete intentie of iets dergelijks of zo aan ten grondslag of interesse. Er is ook niks bekend dat daar interesse zou zijn. Het gaat ook over grootschalig zon. Ik kan me voorstellen dan met zonnepanelen net langs de snelweg, maar die motie

staat u vrij natuurlijk om daar een motie om expliciet daar uw standpunten over ... Sorry, ik zag een interruptie.

De voorzitter: Interruptie. De heer Weterings.

De heer Weterings: Dank u wel. Voorzitter, de heer Keus praat over zoekgebied, maar wat zoekt die dan? Dank u wel.

De voorzitter: De heer Keus.

Wethouder de heer Keus: Ja, ik zoek niets, maar vanuit de voorbereiding van de Regionale Energiestrategie is er gewoon op basis van openbare data gekeken welke planologische claims of bestemmingen er zijn van bepaalde gebieden en waarvan het voorspelbaar zou kunnen zijn dat daar op het gebied van grootschalig opwek van duurzame elektriciteit, dat er mogelijkheden zijn. Zo is er gekeken gewoon naar de kaart in de regio.

De heer Weterings RB: Voorzitter, even hele kleine korte aanvullende vraag. Kan de heer Keus wat concreter zijn met wat er gevonden is in dat gebied?

Wethouder de heer Keus: Ja, concreet. Ik zie de heer Weterings lachen. Hij heeft er ook plezier in. Nee, het is wel een technische analyse van wat er mogelijk is

Wethouder de heer Keus: Oké. Ik ga even verder. Er zijn ook nog andere vragen. Gemeentebelangen vraagt naar de RES warmte en ook wat Tata Steel en de ontwikkeling met Shell en dergelijke, wat dat voor gevolgen heeft. Nou, vanuit de prognoses. Die zijn ook bij het verduurzamen van de haven. Dat er voor de komende jaren voorlopig echt nog voldoende RES warmte beschikbaar is. En het is natuurlijk ook de bedoeling dat die RES warmte ook steeds duurzamer, een duurzamere oorsprong ook gaat krijgen en ook dat we minder afhankelijk geworden van hoge temperaturen, maar gaandeweg ook steeds meer midden temperatuur of lage temperaturen gaan verwarmen, maar ik denk dat de RES warmte voor nu een hele goede transitiewarmte is om het zo maar even te zeggen, waar we voorlopig echt nog wel voldoende van hebben om gebruik van te maken. Ook bij het verduurzamen van de industrie. Ja, en terecht, fractie van Wij en ook Rijswijks Belang vragen aandacht voor de kosten, maar ik denk dat het een goed signaal is ook in lijn met Capelle aan den IJssel om die woonlasten neutraliteit, om dat principe aan te houden. En er komt binnenkort ook vanuit de VNG is er een soort van dashboard achtig instrument komt er beschikbaar, waarbij op basis van allerlei data het steeds duidelijker wordt welk alternatief voor aardgas bijvoorbeeld, welke kosten daaraan verbonden zijn. Dus allerlei zaken vallen nog af te dingen daarbij. Want welke kosten neem je dan allemaal mee? Maar daar komt wel steeds meer duidelijkheid over en het is de bedoeling om die ook daar steeds ook goed over te informeren. Dan heb ik volgens mij alle vragen, voorzitter.

De voorzitter: Dat is volgens mij ook het geval. Dank u wel, wethouder Keus. Voor de tweede termijn nog een korte vragenronde. Ik kijk even rond. De heer De Vries in ieder geval.

De heer De Vries GL: Ja, kort. In ieder geval hartelijk dank voor de duidelijke beantwoording. Goed om te horen dat die toezegging er is, dat er een reactie komt op de wensen en bedenkingen die gerelateerd zijn aan de lokale aangelegenheid. Goed ook om te horen dat die wetlijn dus niet in gevaar komt. Even kijken. Tot slot, ik had één vraag. Dat ging over Kalavasta. Dat ging over, nou, we gaan nu aan de slag met die regionale collectieve warmtesysteem. In hoeverre concurreert dat dan inderdaad met de innovatieve initiatieven, zoals

dat kleinschalige? Kunnen we dat toch beide zeg maar behouden? Allebei zijn het de beste van twee werelden. En tot slot nog even over die motie over windmolens. Het is inderdaad nog een zoekgebied, dus er staat inderdaad nog helemaal niks vast. En ik zou dus deze ook niet gelijk willen afstrepen, want we weten nog helemaal niet of het wel of niet goed kan worden ingepast en wat het draagvlak daarvoor is. En daar zou ik eerst op willen wachten. En tot slot ook nog trouwens in de provinciale Staten ook nog volgens mij vorige maand, daar is ook ingesproken. En die gaf juist aan, in onze RES regio zetten we eigenlijk veel te veel op zon. Dat gaat het eigenlijk niet trekken qua net. Dus die zeggen eigenlijk, jullie zouden meer in moeten zetten op wind. Maar dat terzijde. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Mooij.

Mevrouw De Mooij VVD: Dank u, voorzitter. Ik wil even inhaken op het verhaal over de zoekgebieden. Mark heeft mij, de heer Weterings heeft mij een beetje wakker geschud op deze raadsavond. Maar ik ben wel degelijk van mening dat het op het moment dat wij instemmen met deze RES 1.0, dat we instemmen met de zoekgebieden, dus waarin je gaat kijken of dat daar een windmolens toegestaan ja of nee. Dus op het moment dat jij akkoord gaat met een bepaald zoekgebied, dan kun je niet later nog aangeven, ja, maar daar willen wij eigenlijk helemaal geen windmolen. Dus ik denk dat het wel iets meer vaststaat dan wat het nu eigenlijk mij uit het verhaal van de wethouder naar voren komt. Ik ben wel blij om te horen dat kernenergie in de mix wordt meegenomen Ik zou graag willen dat er toch wat stelliger op ingezet wordt. Als we moeten wachten tot 2030, dan zal de berging in Finland open gaan of operatief worden en dan lopen wij achter de feiten aan. Als je nu al gaat onderzoeken of het daadwerkelijk veilig is en haalbaar is, dan loop je al wat meer op tempo, dus dat is eigenlijk wat ik nog wilde toevoegen voor wat betreft uw antwoord. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Dam.

De heer Van Enk: Voorzitter, een interruptie.

De voorzitter: Een interruptie van de heer Van Enk.

De heer Van Enk CDA: Ja, ik hoor ook veel over kernenergie, maar ik wil vragen, zijn die leden die dat dan pleiten, hebben die een idee waar we in Rijswijk zo'n kerncentrale willen vestigen? Want een tijdje geleden was om moeite om een tramremise te plaatsen. Dus ik was wel erg benieuwd.

Mevrouw De Mooij: Nee, maar dit is een regionale visie, mijnheer Van Enk. Dus het kan.

De voorzitter: Dat weet de heer Van Enk ook wel. Dank u wel, mevrouw De Mooij. De heer Van Dam.

De heer Van Dam WIJ: Ja, dank. Ja, ik heb nog wel twee dingetjes staan. Goed dat er onderzoek komt, ook vanuit de VNG en van dergelijke instanties. Dan hebben we wat de kosten zijn. Nou, we kijken er natuurlijk graag naar uit. Ik vroeg me alleen af of Rijswijk dat zelf ook nog ging doen, want het vervelende aan dat globale onderzoek is dat je het natuurlijk nooit voor eigen gemeentes specifiek weten. En ik snap dat dat niet nu moet gebeuren, maar waar ligt dat in de verre toekomst? Dat zou ik nog graag willen horen. En ik hoor ook dat we misschien nog een derde en een vierde RES konden krijgen, maar wat is dan ongeveer de planning wanneer alles in beetje af moet zijn en wanneer alles echt geconcretiseerd moet zijn en uitgewerkt? Nou, dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Tot slot de heer Braam.

De heer Braam BvR: Dank u wel, voorzitter. Toch even terugkomen op die windmolens als reactie. Wat heel belangrijk is, is om duidelijkheid te scheppen over wat je wel aan je wat je niet in Rijswijk wil en wat je kan hebben. Er zijn natuurlijk best nog plekken waar je als Rijswijker zou kunnen verzenden van oh, daar zou nog best een windmolen kunnen staan. Zeker als je dan die A4 gewoon even langs rijdt, dan zou je dus die plekken zo kunnen verzinnen. Ja, we weten natuurlijk precies wat er gebeurt als je dat doet. Dan alle bewoners bewijzen we spreken van de grote, die gaan allemaal stevig in het verweer. En stel dat je een ander plekje uitzoekt wat dieper de polder in, dan krijg je dat rare gezicht was je ook in Leiden ziet. Een paar windmolens naast elkaar en dan zo'n gezellige oude woonwijk ernaast. Nou, dan moeten we gewoon niet willen in Rijswijk. Nou, de enige manier om ervoor te zorgen dat Rijswijk uit dat zoekgebied verdwijnt, is gewoon om als gemeenteraad duidelijk op de knop te drukken en gewoon te zeggen: het willen wij niet. Wij willen geen grote windmolens, geen grote gehaktmolens in Rijswijk. En dat willen we in ieder geval voorstellen aanstaande dinsdag middels een motie.

De voorzitter: Dank u wel. Dan voor een korte reactie nog de wethouder en tweede termijn. Wethouder Keus.

Wethouder de heer Keus: Ja, dank u wel. Ja, de fractie van GroenLinks. Ik was inderdaad een vraag van u vergeten ten aanzien van die review. Ik heb daar niet direct een antwoord op. Normatief zou ik zeggen, dus even los van hoe het in de wereld op dit moment werkt, ja, dat zou mooi zijn. Je moet juist het beste van twee werelden denk ik hebben. En juist inderdaad ook die innovatiekracht van die kleine initiatieven, om het zo maar te zeggen. Dus dat zou je denk ik op moet omarmen, ook vanuit een meer publiek belang, want je kan je heel erg focussen op het financiële economische aspect. Zo wordt nu ook eigenlijk in hoe het Rijk met subsidies, met de SD's om gaat. Wordt heel erg gekeken, ja, hoeveel euro kost een ton vermeden CO2? Dus heel erg meer inderdaad vanuit inderdaad financieel economische zin, maar je kan ook leergeld daarin bij betrekken en het is ook het omarmen ook van het lokaal eigendom. Het zijn ook allemaal waarde die je ook ... We hebben het weer over maatschappelijke kosten watermilite merk ik aan het eind van de avond. Dus ik heb er niet direct een antwoord op hoe je dat kan borgen, maar ik omarm wel juist die kleinschalige initiatieven, dus ik hoop dat ik daarmee antwoord geef op uw vraag. Ja, de VVD, die wel iets concreter over het kernenergie. Ja, ik denk dat u als raad in positie bent volgende week om daartoe op te roepen als daar een meerderheid voor is. En nogmaals, de scoop is nu 2030. Vandaar dat die er nu niet in staat, maar de discussie die in het debat over kernenergie, elke dag komen er weer nieuwe ontwikkelingen, dus ik denk dat het goed is, ook omdat je met een strategie te maken hebt, dat je ook wel kan anticiperen op dat soort ontwikkelingen. Maar het is nu voor dit document, is dat nu nog niet opportuun. Dan de fractie van Wij over kosten, specifiek lokaal. Nou ja, dat is een onderzoek wat continu, eigenlijk elke dag verder in ontwikkeling is om te kijken van en dat is ook weer afhankelijk per warmtebron of vorm van elektriciteit om welke kosten komen daar hadden allemaal bij kijken, welke besparingen zijn er ook bij. Je moet er eigenlijk een goed beeld bij kunnen vormen. Wij zijn nu concreet bezig met de business case ten aanzien van want de link hoe dat, en warmtenet. Oh, ik zie een interruptie.

De voorzitter: Ja, een interruptie. De heer Weterings.

De heer Weterings RB: Heel kort, voorzitter. Wanneer verwachten wethouder met een kostenindicatie te komen? Want ik hoor, dat is in ontwikkeling, maar kan de wethouder concreet zeggen, of in ieder geval een verwachting, om met kosten te komen? Dank u wel.

De heer Keus: Ja, ja.

De voorzitter: Wethouder Keus.

Wethouder de heer Keus: Ja hoor, nee, kijk, we komen straks met de transitie warmte en daarin zal ik ook een overzicht van de kosten opnemen. En wat op dit moment op basis van ook van hoe de markt nu gereguleerd is, wat er betaald moet worden, wat de maximumprijs is ook voor warmte. En dan zal je zien dat daar ook nog een onrendabele top op zit. En dat is nog steeds een kwestie waar je voorlopig nog mee te maken hebt. Maar dat inzicht in de kostenopbouw, dat wil ik heel graag ook met de transitievisie warmte, dus op het gebied echt van warmtenet inzichtelijk maken. En dan de planning. Ja.

De heer Van Dam WIJ.: Top dat het komt op warmte. We hebben natuurlijk ook nog elektriciteit en brandstoffen lopen als twee andere onderdelen, waar ook gewoon initiatieven over liggen. Waar komen die kostenberekeningen dan in terug?

Wethouder de heer Keus: Sorry, ik verstond het niet helemaal goed. Excuus.

De heer Van Dam WIJ: Nou, u zegt, in de transitievisie warmte komen kosten terug. Dat is natuurlijk hartstikke mooi. Er kijken we naar uit, maar we hebben twee andere onderdelen: elektriciteit en brandstoffen. Waar komen die kosten van initiatieven die daarop in terug?

De voorzitter: Wethouder Keus.

Wethouder de heer Keus: Ja, ten aanzien van elektriciteit is het ... Maar ja, daar hebben we natuurlijk al heel veel voorbeelden van in Rijswijk. Dat zou ik zo natuurlijk kunnen aangeven. Die informatie, die is gewoon aanwezig. Ten aanzien van bijvoorbeeld duurzame gassen is dat iets wat nog heel erg in ontwikkeling is. Bijvoorbeeld als je het hebt over waterstof, ook daarvoor geldt dat daar eigenlijk pas een serieuze rol voor waterstof in de energiemix verwacht wordt vanaf 2030. En er zijn nog allerlei zaken in ontwikkeling, wetgeving, maar ook bijvoorbeeld normstelling. Hoe weet je waterstof? Op welke eenheid berekeningen waterstof? Dat zijn ... Al dat soort zaken zijn allemaal nog in ontwikkeling, dus dat is nog lastig om daar een kostenplaatje bij te schetsen. Ten aanzien van de planning, daar was ik gebleven. We zitten nu in 2021 en zoals in het document ook is aangegeven, is de inzet om in 2025 maximaal ook echt dat de vergunningen verlengd zijn, dus dat die zoekgebied allemaal bekeken zijn, dat er initiatieven komen en dat er ook vergunningen voor 2025 zijn afgegeven. Zo om op tijd te zijn en de doelstelling van het klimaatakkoord 2030, om die echt te kunnen bereiken. En ik kan u in dat opzicht wel geruststellen dat in ieder geval landelijk, landelijk is de ambitie 35 terawattuur duurzame elektriciteit op land, dat we daar eigenlijk al heel dicht in de buurt zitten. Ligt eraan welke bandbreedte je gebruikt, want anders zou hij zelfs eroverheen al zijn. Dus dat ziet er in ieder geval voor het landelijke beeld gewoon heel goed uit. Ja voorzitter, dat was het denk ik in het tweede termijn.

De voorzitter: Ja, we zijn aan het einde van de tweede termijn. In ieder geval heeft de fractie van Beter Voor Rijswijk aangekondigd in motie te willen indienen op dit raadsvoorstel. Dit raadsvoorstel gaat daarmee sowieso als **bespreekstuk** naar de raad toe.

16. IB 21 033 2^e Voortgangsrapportage Energietransitie maart 2021

De voorzitter: Zijn we bij agendapunt 16, de Voortgangsrapportage Energietransitie maart 2021. Uitsluitend twee fracties hebben daar schriftelijke vragen voor ingediend. De fractie van het CDA en de fractie van GroenLinks. Uitgebreide vragen van het CDA, die inmiddels ook bij het college bekend zijn. Mag ik met uw welnemen, de heer El Majjaoui, gelijk naar de beantwoording overstappen? Want ja, de vragen die zijn bekend en in verband met de tijd zou ik graag de wethouder vragen gelijk het antwoord te geven.

De heer Kooy PvdA: Voorzitter, punt van orde.

De voorzitter: De heer Kooy.

De heer Kooy PvdA: Het is ondertussen half één geweest. Hoe lang gaan we door? Wat is uw planning? Wat is uw inschatting? Want ik denk dat we gewoon af moeten ronden nu.

De voorzitter: Mijn voorstel is om agendapunt 16 af te ronden, want er zijn twee fracties die concrete vragen hebben gesteld en het vragenuur schriftelijk af te doen voor de vragen die openstaan voor dit forum.

17. Vragenuur

De voorzitter: Een aantal vragen zijn doorgeschoven naar het forum van september hebben we besloten en de andere vragen schriftelijk af te doen. Dus dit kan heel snel.

De heer Kooy PvdA: Akkoord, dank u wel.

De voorzitter: Ik was bij de heer El Majjaoui gebleven. Mag ik de wethouder gelijk vragen de beantwoording over te stappen met uw welnemen?

De heer El Majjaoui CDA: Wat mij betreft, voorzitter, mag het wel.

De voorzitter: Hartelijk dank. Begin ik met de beantwoording op de vragen van het CDA. De heer Keus.

De heer Keus: Ja voorzitter, die zou ik hier graag willen voorlezen van mijn annotatie, want die zijn best technisch van aard. Maar met uw welbevinden en natuurlijk met akkoord van de vragenstellers, zou ik die graag schriftelijk willen afdoen.

De voorzitter: Kan de heer El Majjaoui daarmee instemmen?

De heer El Majjaoui CDA: Prima. Dus ik zie ze zo snel mogelijk tegemoet.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik over naar de fractie van GroenLinks.

De heer De Vries GL: Ja, wij wel wat meer en meer langer, maar ik zal me enkel richten op hoofdstuk drie, elektriciteit, voor nu. Begin deze maand liep de intentieovereenkomst met zon op Rijswijk eigenlijk vrij stilzwijgend af en volgende week heeft zon op Rijswijk heeft aan het college geschreven eigenlijk geen vertrouwen meer te hebben in de samenwerking met de gemeente niet op korte en ook niet op lange termijn. Ze geven aan, voor ons is het boek, de halte is eigenlijk gewoon gesloten. Er zijn heel veel inwoners die eigenlijk heel graag aan de slag willen, een steentje bijdragen, willen bijdragen tegen het effect van klimaatverandering en het verdelen op de haltes konden er circa vijftig huishoudens van stroom worden voorzien. En zelfs daarmee eigenlijk is de wachtrij die de corporatie heeft, is nog steeds niet voorzien. Kortom, er zijn eigenlijk best wel veel inwoners die wel willen en daarom is er natuurlijk heel erg spijtig dat dit project niet doorgaat. En de woorden van de corporatie, nou, die wenden er ook echt niet heel veel doekjes om, want er wordt een beeld geschetst dat de corporatie alreeds in september 2019 overleg heeft gehad met de gemeente over toen nog eigenlijk nieuw te bouwen sportcomplex. En een lange periode van trekken aan de gemeente volgt, maar met als voorlopig tot slot dat de aan de corporatie toebedeelde ruimte op het dak van de haltes in beslag is genomen door bliksemafleiders en de behorende bekabeling. Nou, zo'n corporatie steekt

er ontzettend veel tijd in en energie en de houding van de gemeente kost hun eigenlijk meer energie dan dat het oplevert. En het gevolg is ook dat vrijwilligers niet meer met de gemeente verder willen. Wethouder, hoe heeft het dan zover kunnen komen? En hoe kan het nou, het is een vrijwillige organisatie die heel graag aan de slag wil met energietransitie, niet voldoende door de gemeente wordt geholpen hier op? Maar eigenlijk het idee is dat ze worden tegengewerkt. En ziet de wethouder dan toch nog kansen om op hele korte termijn met zon op Rijswijk toch die zonnepanelen te gaan realiseren? En dus eigenlijk een situatie proberen weer te herstellen? Onderzoeken naar geothermie, naar warmtenetten, subsidie in ontvangst voor de VVE's en energiereductie. Dat is heel goed dat dat allemaal gebeurt, maar uiteindelijk gaat de energietransitie vallen of staan met de uitvoering. En uiteindelijk zijn het toch die Rijswijkers die ermee aan de slag moeten. En lokaal eigendom zorgt voor betere betrokkenheid, draagvlak. Dat is ontzettend belangrijk. En nu hebben we één project van iets grotere schaal en dat lukt al niet goed als gemeente om te faciliteren. We hebben het over vrijwilligers die heel veel zelf tijd en energie erin steken, die ook graag aan de slag willen met energietransitie. Maar hoe krijgen we ooit Rijswijkers mee die wat onverschilliger staan tegenover de energietransitie als we de voorhoede al eigenlijk niet goed weten te mobiliseren? De laatste zin. Het draagvlak voor de energietransitie is door de gemeente geschaad en dat voorzitter, vinden wij zeer verontrustwaardig. Tot zover mijn eerste termijn.

De voorzitter: Wethouder Keus.

Wethouder de heer Keus: Ja, dank u wel voorzitter. En ja, ik ben het helemaal met de heer De Vries eens dat dit een betreuenswaardige situatie is. Kijk, wij op zichzelf al inderdaad ben ik eigenlijk, ik baal gewoon een omdat het zo nu zo is gelopen en op zichzelf al, omdat het gewoon inderdaad concreet voor mensen die zelf niet de mogelijkheid hebben om duurzame elektriciteit op te wekken, om toch op deze manier hun steentje bij te kunnen dragen. Maar ook omdat we met de RES hebben besproken en juist de inzet is om grootschalig in te zetten op het vol krijgen van de daken met zonnepanelen. Dus dit is gewoon toch een valse start. Ik heb ook gelijk gevraagd van ja, hoe zit het nou en is dit nou ... De brief is overduidelijk. Er zit geen woord Spaans bij over hoe zij erin zitten, maar toch vind ik dat ik de plicht heb daarop om toch te kijken of we het niet toch voor elkaar weten te krijgen in overleg ook met de aannemer, om het toch mogelijk te krijgen om die panelen op het dak te krijgen en dus het initiatief te doen slagen. Daarvoor is het initiatief genomen om ook met zon op Rijswijk, het bestuur daarvan, zo spoedig mogelijk om tafel te gaan zitten en toch aan boord te krijgen. Ik kan niks beloven dat het gaat lukken, maar dan hebben we in ieder geval ook druk op de aannemer gelegd om toch die knelpunten, om dat op te lossen zodat toch dit initiatief door kan gaan. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: De heer De Vries, korte reactie in de tweede termijn.

De heer De Vries GL: Kleine toevoeging. In ieder geval goed om te horen dat er dus heel spoedig overleg is. Met betrekking tot de aannemer. Wat ik daarin ontzettend jammer vind, is dat het richting de aannemer wordt geduwd, want juist als je kijkt naar opgave gericht werk om lekker even ambtelijke taal te gebruiken, maar ja, dan zou juist het doel moeten zijn om zonnepanelen te realiseren. En dan zou juist de gemeente ervoor moeten gaan lopen en onze inwoners daarbij helpen. Tot slot, ik zou ook heel graag van de wethouder een toezegging willen en dat hoeft niet direct worden uitgevoerd, maar dat mag ook schriftelijk. Ik zou heel graag, dat we hier ook van leren en ik zou graag op een A4'tje zeg maar, wat kunnen we hier nou van leren hoe we omgaan met onze inwoners en hoe zorgen we dan dat het de volgende keer gewoon beter gaat? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Een mooie suggestie. Wethouder Keus.

Wethouder de heer Keus: Ja, die suggestie deel ik zeker ter harte. Ik had net in het kader van de RES ook al aangegeven dat we een goed beleid moeten gaan maken over hoe we die daken, of die belemmeringen waar we tegenaan lopen, ook particulieren, hoe we die weg kunnen nemen. Dus ik weet inmiddels in de praktijk wat daar allemaal bij komt kijken. Zelfs vastgoedeigenaren met allemaal goede wil die daken beschikbaar willen stellen, lopen tegen heel veel zaken op, waardoor eigenlijk zo'n initiatief ook heel makkelijk ook weer strandt. Dus daar moeten we veel meer aandacht voor hebben. Die suggestie neem ik zeker ter harte. En ten aanzien van het opgavegericht werken. Laat ik in zijn algemeenheid zeggen dat het een uitdaging is om in energietransitie, om dat echt inderdaad een integraal vraagstuk te laten zijn en daar hebben we hele grote slagen meegemaakt het afgelopen jaar. Dat komt ook natuurlijk omdat er stedelijk bewustzijn ook over dit thema komt, dus het is steeds meer ook een niet te missen onderwerp bij allerlei ontwikkelingen. Maar ook daar valt echt nog wel wat te winnen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zie ik tot slot nog een handje van de heer Van Reijen.

De heer Van Reijen GBR: Ja, dat klopt. Dank u. Ik zal het heel kort houden. We zijn inmiddels aan het eind van heel veel energietijdperken gekomen. We zijn begonnen met turf, we eindigen nu bij het gas, maar ik ben ook bang dat zonnepanelen en windmolens daaronder gaan vallen, want daar wordt steeds meer weerstand tegen vanuit de bewoners c.q. Nederlandse bevolking om velden vol te zetten met zonnepanelen en dergelijke. Dat we iets anders moeten gaan verzinnen, is duidelijk. En ik zal het heel kort houden, dus ik zal vragen aan de wethouder of hij zo gauw mogelijk de kernenergie c.q. waterstoffenenergie zal opnemen en als dat niet gaat, zullen we het desnoods via een motie indienen. Dit was mijn bijdrage.

De voorzitter: Wethouder Keus nog tot slot.

Wethouder de heer Keus: Ja, het kader. We hebben het net inderdaad over de regionale energiestrategie gehad. Ik denk dat het daar zijn plek zou moeten gaan krijgen. Er gaat ook nog een transitievisie warmte, komen we inderdaad nog mee, waar ook plek zal zijn voor waterstof als energiedrager en dat zal ... De kenners onder ons kennen de waterstofladder waarschijnlijk wel. Dat zal eerst gebruikt worden voor industrie en zware mobiliteit, eerder dan dat het voor de gebouwde omgeving komt. Maar er zijn altijd huizen die slecht geïsoleerd zijn, lastig bijvoorbeeld bij een warmtepomp te verwarmen waar waterstof wellicht in de toekomst inderdaad een goede vervanger van aardgas zou kunnen worden. Voorzitter, dat was het.

De voorzitter: Dank u wel.

18. Sluiting

De voorzitter: Dan is het inmiddels tien voor één. We hebben bijna zes uur met elkaar doorgemaakt vanavond. Ik wil de vergadering bij deze afsluiten en u danken voor uw inbreng vanavond en u een goede nacht wensen.

Vastgesteld in de vergadering van het Forum Stad van 2 september,

Rijswijk,

Voorzitter,

forumgriffier